

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.**Передплата:**річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“.**Цини оголошень:**Рядок петитовий двохпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.

Redaktion und Administration:

Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.**Annoncenpreise**Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.**Pränumerationspreise:**ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnummer 20 h.

До ситуації

Невідрадіні події на балканському по-
боевищі і прорив болгарського фронту в
Македонії через нечувану зраду частини
болгарських військ замотали ще гірше і так
уже трудне становище осередних держав у
їх змаганню, довести вже цю війну до кін-
ця. Воєнні успіхи ворожих нам держав да-
ють ненаситним керманічам антанті змогу,
ще даліше протягати закрите перемир'я,
якого прагнуть усі народи світа. Ворожі
державники вговорюють своїм народам,
що от-от вони напевно близькі до перемоги
і відтак накладуть на народи осередних
держав такі тягарі, які самі лише видума-
ють на те, щоби вони цілком збідніли,
змарніли, вигинули, щоби могли коштом
щастя наших дітей і внуків розкошувати
їх діти. З нашого боку пороблено вже все
те, що потрібно, аби ці надії антанті не
сповнилися та щоби ми добились скоро-
го миру.

Вже цей клопіт великий для державної
ради і делегації, що мають тепер зійти ся.
А тут уходить у гру ще й наші українські
інтереси, і то інтереси цілого українського
народу. Нас кривдять з усіх боків і свої
і чужі. Становище українського політика
дуже дражливе. Правда, про австро-поль-
ську розв'язку польського питання тепер вже
й бесіди бути не може, як це ми заздале-
гідь все зазначували в нашій часописи й
устами п. Василька. Німеччина остаточно й
рішучо відмовила ся пристати на таку по-
лагодку польського питання. Але й варшав-
ське правительство не стоїть за нею й не
хоче її. А всеж таки, доки Буріян кермує
міністерством заграничних справ, наші по-
сли не можуть змінити занятого вже при
останньому голосуванні над бюджетом опо-
зиційного становища против правительства.

Мрія Буріяна й теперішнього президен-
та міністрів, приєднати собі Польків перед
їх відходом з Австрії для голосування за
державними кончностями, марно розвіяла
ся. Тепер президент міністрів старати меть
ся наблизити ся до українських послів.
Однак ми мусимо оставати в опозиції
до правительства, доки воно що до рати-
фікації договору з Україною і виконання
тайного договору не відступить від Бурі-
нівського принципу.

Хоча ми маємо оправдані причини до
незадоволення зі становищем Німців на
Україні та й теперішнє воєнне положення не
потішне для нас, ми все таки й тепер як
і за весь час передом бачимо наших спра-
вдішних ворогів по стороні антанті, яка
голубить своїх любимців Чехів, полудневих
Славян і Поляків, усіх отих братів славян-
ських, що споконвіку чигають на україн-
ські землі, бажаючи їх коштом урядити собі
вигідну хату а нас віддати на поталу, на
історичну загибель, на гній, яким погноять
вони свої ниви.

Ми стоїмо по стороні осередних дер-
жав не тому, що Німці не вміють приєд-
нати собі прихильності на Україні а наші
війська дають, особливо на Поділлю, свою
поміч ворогам українського народу у їх
грабівницьких нападах на неповинних се-

лян, але тому, що добре розуміємо інте-
реси українського народу, які в нічім не
суперечать інтересам центральних держав, а
зокрема Німеччини. Ворог мого ворога
мені спільник. Це правило й у приватнім
життю справджується, а ще більше в жи-
ттю народів і держав, де кожда сторона
безоглядно мусить берегти свої інтереси,
коли не хоче, щоби колесо історичних по-
дій не скрутило їй вязей. Поляки й Мос-
калі мусять змагати до того, щоби про-
ковтнути українську землю й український
нарід, який заселив землі, без котрих ані
Поляки ані Москалі не можуть вибудовати
собі сильної, вільної від усякових серві-
тутів хати-держави. Ніякий нарід не може
на довго відперти своїми силами таких
двох ворогів з північного заходу, з півночі
і сходу, коли зважимо, що природа не
дала нам вигідних до оборони нашої пра-
дідівської землі меж і що братні славян-
ські народи Поляки, і Москалі, межі собою
легким серцем погодити ся можуть против
спільного противника — українського народу,
щоби відтак, розбивши нас, пожертви ся між
собою над здобичею — трупом україн-
ського народу, з чого нам уже не може
бути ніякої користі. Пригадаймо собі, що
це вже в історії нераз бувало з цими
трома славянськими народами. Українське
тіло ділили, шматували, вкінці побідниками
вийшли Москалі. Це не перешкаджає По-
лякам знову спробувати своїх сил і, вико-
ристовуючи міжнародне положення, взяти
остаточно верх у східній Європі.

Коли вже історична доля поставила
український нарід на такий безборонний
міст на землі, якого й другий нарід, зор-
ганізований в солідній державі, озброєний
від ніг до голови не міг би оборонити від
таких сусідів, то що вже й говорити про
нашу молоду державу, яку видвинули на
верх історичні події цієї світової війни, яка
захитала основами наймогутніших мо-
царств світа, державу, яка не встигла ще
зорганізувати самих первісних основ дер-
жавного будівництва.

Антантські держави будуть обставати
за нами тільки тоді, коли їм не вдасть ся
розгромити осередних держав. А коли це
їм удасть ся, тоді буде їм більше потрібна
сильна Польща, безпосередня сусідка Ні-
меччини, для постраху Німців, а даліше
й Москалі, які тепер на довгі віки нічим
не можуть пошкодити ані одній з антант-
ських держав. За те сильна українська
державна кончність потрібна Німеччині для
того, щоби держати рівновагу на сході
Європи і не дати змоги ані Полякам на-
падат на Німців, щоби вибороти собі
доступ до північного моря, ані Москалям,
щоби відістати ся за свій розгром у цій
війні.

Коли ми, судячи по міжнароднім на-
шим інтересам, стоїмо твердо по стороні
осередних держав, то в Австрії, де живе
значна частина нашого народу нам при-
ходить ся тяжко боронити ся за наші на-
ціональні права з нетямущою бюрократі-
єю, яка не вміє як слід розібрати ся
в державних інтересах австрійської держави,
зложеної з багатьох народів, які суперни-
чать між собою диким способом безтямно,

безтолково. Весь розум нашої бюрократії
кінчив ся на тім, що кожде правительство
позискувало собі в парламенті голоси по-
слів для державних кончностей уступками
одному народові в некористь сусідньої на-
родности. На такій системі найгірша доля
випадала Українцям, яких кривджено в ко-
ристь Поляків.

Ця війна показала, яка велика небез-
пека криється в цій безсистемній системі,
яка розкладає державу, розриває її основи.
Цю злободневну потребу зрозуміло вже
й правительство, однак поза словами не
бачимо ясної думки. В останній своїй про-
мові в парламенті дня 1. жовтня нагово-
рив президент міністрів багато невизначних
слів про національне питання в цілій мо-
нархії, а зокрема в Австрії, які не да-
ють нашим українським послам жадні-
сінської причини до зміни свого опози-
ційного становища до правительства задля
внутрішньої його політики. Спосіб, в який
там він говорить про національну автоно-
мію в Австрії, яка нібито правительством
приготовляється, каже нам догадувати ся,
що нічого тямущого від таких державни-
ків нам не сподівати ся. Caveant consules!

У нашого нового архимандрита- митрофора.

На привитане нововисвяченого архимандрита-
митрофора о. Тараса Тимінського, явилось дня
1-го жовтня с. р. велике число укр. православних
священників, щоби привитати свого найвищого
церковного достойника і настоятеля. В імені всего
укр. прав. священства і кандидатів священни-
чого стану привитав щиро архимандрита протоєрей о.
Драчинський, як найстарший з присутніх, підніс
високі прикмети його характеру і висловив надію,
що іменоване його особи стане підвалиною бу-
дучої самостійної української церкви на Буковині.
Треба надіятися, що іменоване о. архимандрита
буде також запорукою згоди і мирного пожиття
між народностями православної церкви на Буковині.
В кінці побажав бесідник о. архимандритови сили
й витривалості у його важній і тяжкій праці, яка
його очікує.

На це відповів високодостойний о. архиман-
дрит-митрофор: Всечесні отці і братя во Христі!
Передовсім дякую Вам за висказані слова, якими
Ви мене тепер ушанували. Знаю, що вони не є
банальними фразами, але походять з широкого
серця і переконання. Ви витаєте в моїй особі не
мене самого, але в більшій мірі — витаєте резуль-
тат нашої довголітньої боротьби за наші найсвятіші
права в нашій прадідній церкві.

Ми побідили, бо за нами було боже і люд-
ське право і справедливість, і зближаєм ся тепер
чим раз більше до справедливої і щасливої роз-
в'язки нашої церковної справи; і маймо надію в
Бозі, що спір наш на полі церковнім в краю роз-
в'яже ся так, як розв'язав ся спір національний на
полі краєвої політики, то є в дусі взаємного ви-
розуміння, згоди і християнської любові! Як прав-
диві християне — забудьмо все, що нам накоєно
було через тільки десяток літ нерозважними
людьми, що були на чолі церкви, котра і нам
є спільна з ними. Пам'ятаймо на ту вічну правду,
що все минеть ся, тільки правда зостанеть ся;
на неправді, на несправедливості ніщо стає не
збудує ся! Так і тепер: вся неправда, вся не-
справедливість минеть ся — бо мусить минити ся!
Се вічний закон Божий!

А тепер позволю собі дещо в наших цер-
ковних справах висловити ся. Знаю бо, що Ви
всі хотіли би учити де-що з моїх поглядів на
наші справи, як я на них задивляю ся і як
думаю поступати, щоби для нашої церкви і на-
шого народу як найбільша користь вийшла. Я
коротко скажу і не буду довго розводити ся.

Передовсім заявляю, що я стою на підставі ідеї синодализму, т. є того парламентаризму, якого, в віках християнської ери, перші християне у керованню Христової церкви вживали. Для того тішуся, що в існуючій „Товаристві українських священиків“ знайду я зародок давнього синодализму, що з часом зможе розвинути ся в поважну інституцію, котра допоможе мені відповідно потребам церкви і вірних працювати. Товариство українських священиків буде завжди свій дорадчий голос у мене мати, і я його порад не буду легко-важити. Для того прошу Вас: сконсолідуйте ся всі без різниці поглядів в одно одноцілне товариство, щоби все наше духовенство було як одна родина, бо тогди і голос його буде велику вагу мати; не відкидайте тих, котрі заявляють враз з Вами для добра церкви і народа працювати, хотять вони і провинили ся були против нашого народу. Забудьмо на все, що до тепер діяло ся, і зачнім нове жите — жите згоди і взаємного розуміння, бо лише таким чином зможемо всіхиби і недосконали нашого церковного життя поправити.

Се отже є моя перша і найважніша задача: усунути партійну незгоду серед нашого духовенства і сконсолідувати його в одну одностайну родину. Коли будемо доброю волю мати і не будемо малодушними, то досягнемо сю ціль; се буде тою підвалиною, на котрій опremo всі наші підприємства на полі нашого церковного життя.

А маємо дуже багато до сповнення, бо ми Українці на полі церковнім дуже занедбані, що і кожний признати мусить.

Передовсім треба нам розвинути широку діяльність у створенню релігійної літератури для нашого народа, — котрий, як і кожний нарід, прагне слова Божого.

Треба видати ряд релігійних учебників для шкіл народних і середних і виповнити сю так бляючу для нас прогалину раз на завше.

Для духовенства знов треба в виді летучих листків від часу до часу видавати брошури змісту душпастирської і житевої практики, як се видимо серед духовенства інших віроісповідань.

Для успішного ведення уряду парохіяльного треба завести деякі поправки, доповнення і реформи.

А з поміж справ, дотикаючих безпосередно наш стан, була би найважніша справа ся: Коли сконсолідуємо ся й станемо як одна родина, треба нам подумати о способах, котрі би облегчили нам виховане наших дітей, а то засновуючи відповідні бурси і інститути для молодіжних низших і висших шкіл в краю і поза краєм. До сеї справи мусять всі свої руки приложити, бо се вимагає добро церкви і нації нашої, а се тим більше, коли зважимо, що ми, найчисленніша в краю нація, маєм найменше інтелігенції.

Тут звертаю також Вашу увагу на школу народну: Церков і школа се дві інституції, що ведуть нарід до просвіти і культури; для того най не буде ворожнечі між ними, як се на жалю до тепер місцями було на школу нашого народу. Священик і учитель най будуть як рідні між собою; се най буде головною засадою душпастирської мудрости.

Одним словом: ми, священики, як найважніший стан серед інтелігенції нашого народа, маєм і найбільший обовязок, на всіх полях і в кождім згляді так поступати, щоби нашому народови з того найбільша поміч була — се наймає хождий перед своїми очима!

Маймо надію в Бозі, що всі наші заміри будуть певно мати успіх; бо живучи під високою рукою найвисшого покровителя і захитника нашої церкви, нашого найяснішого Пана з Дому Габсбургів, церков наша православна на Буковині завжди зазнавала таких свобод і прав, а духовенство наше православне такого ушановання і поважання, якого навіть в чисто православних державах не знаходимо: а се буде певною запорукою успішного розвою нашої церкви!

При кінці заявляю Вам, що, будучи верхником Вашим, я ужию всяких старань, щоби бути як найсправедливішим, без огляду на особи і партії; бо се вимагає від мене моя честь і совість.

А Вас всіх прошу, щобиście мали безусловне довіре до мене і підпирали мої заміри, а се тим, що, подаючи мені свої поради, также і оказували завжди послух і дисципліну, бо лиш так зможемо зробити щось успішного для добра нашої церкви.

Ще раз дякую Вам за Ваші слова і за то, що зволили мене сьогодні своїм приходом ушанувати. Дякую ще раз!

Сумна доля Болгарії.

Сумна доля постигла Болгарію. Знесилені безпереривною семилітньою війною відказали болгарські війська послуку, армії антанти проломали болгарський фронт, машерують в глибину Болгарії і стоять всього 80 кілометрів перед столицею Болгарії в порі, як ми це пишемо.

Болгарське правительство, на якого чолі стоїть Малинов, отвертий прихильник і приятель

держав порозуміння, звернуло ся до оперуючих військ антанти з пропозицією завішення зброї і евентуального закінчення мира. Найновіші вісти говорять, що Болгарія прийняла услівя антанти, помимо того, що вони для Болгарії дуже тяжкі, і заключила перемир'я.

Та одна часть війська разом із королем противні заходам Малинова і старають ся відновити за допомогою німецьких і австрійських сил назад фронт. Та чи це вдасть ся, сьогодні ще не можна сказати. В кождім разі капітуляція Болгарії в цю саме пору, де війська осередних держав стоять в завзятих боях на всіх фронтах, є тяжким ударом для них, хоч далеко не таким, як упадок Росії для антанти.

Англійська відповідь на болгарське прошення о завішення зброї покривається в відповіді начальника команданта союзних військ. Відповідь та вказує, що військові ділання не можуть бути здержані. Рівночасно на пропозицію, щоби прислати увірительних представників на конференцію з союзниками для мирових переговорів, заявили правительству в Софії рішучо, що такий мир має містити в собі природно цілковитий розрив Болгарії з Туреччиною, а також з Німцями і Австро-Угорщиною. Союзні правительства жадають усяких запорок, які уважають за відповідні для обезпечення військових ділань і перепинення висилання німецьких військ до Болгарії.

При розважанню болгарських пропозицій не можна поминути без згадки, що союзники не бажають перевести уже тепер оконченого управління справ на Балкані, бо розгляд сеї справи цілком природно мусить бути застережений для мирової конференції. Ходить о се, щоби заключити такий військовий договір, на якого основі виключена булаби всяка дальша небезпека зі сторони Болгарії для військових ділань союзників на Балкані. Ся умова містилаби в собі демобілізацію болгарської армії або ужити її на иньшій місці проти теперішніх союзників Болгарії. Не можуть бути і не будуть переведені ніякі постанови, які дотичать справ територіяльних, тільки головною точкою всякої дотеперішньої угоди є, щоби Болгарія уступили з усіх областей, які є положені поза властивою Болгарією, а які Болгарія по проголошенню війни заняла своїми військами. Коли сі умови, які переслано до Софії телеграфічно, видають ся правительству Малинова як не надаячіся до прийняття, то правительству союзників не бачуть для себе можливости пропозиції иньших умов і полишають Болгарії, щоби вишукала собі инші особи, котрі булиб готові для їх прийняття.

На фронтах.

Німці дальше уступають.

Німецький урядовий комунікат доносить, що після сильного артилерійського бою удало ся Англійцям заняти лийковате поле на фронті між Діксмінде а Сульвергерм і дійти аж до німецьких артилерійських ліній. В сім місці усунули Німці на нові оборонні лінії. Англійцям не вдало ся, мимомовно повторюючи ся наступів, заняти висот Витсхете. На налудні від міста Камбре утратили Німці позиції над каналом по обох боках місточка Маркоен і змушені були також тут пересунути свої позиції на захід.

Рівнож уступили між рікою Алет і Еном. Між містом Свіп і рікою Еном і між горами Аргонами і рікою Мозою повів неприятели сильні наступи піхоти, поперті великими відділами танків. Наступи сі по більшій часті відбито. В Аргонах під напором Американців уступили також Німці на нові позиції.

Урядово доносять: Нові бої на схід від Іпру. Величезний бій між містами Камбре і Сан Кентен. Наступи ворога переважно відбито.

Відбито також наступи Французів і Американців в Шампанії і між Аргонами і рікою Мозою.

Успіхи Англійців в Палестині.

Кореспондент „Berliner Tagblatt“ стверджує, що також на захід від Йордану турецький фронт в Палестині перервано. Положене поважне. Сильна перевага артилерії і великі боеві сили Індій уможливили Англійцям той успіх. Англійська команда рішена сим разом визискати успіхи енергичніше, як се було по проломанню під Газою. Положене турецьких військ поважне, особливо для того, що збунтовані арабські племена загрожують лінії відвороту. Англійський комунікат з 20-го вересня доносить, що англійська кавалерія з Палестини посунула ся в північній напрямі і обсадила Назарет. Тим чином посунули ся англійські війська понад 100 кілометрів на північ від Єрусалиму.

З України.

Новий торговельний договір з Україною.

Ми вже доносили про закінчене нового торговельного договору між Україною й осередними державами. Тут подаємо короткий витяг з сего договору, який заключено на протяг часу до 30.

липня 1919 р. Німецько-австрійсько-угорська господарська централь у Києві лишає ся на дальше зі всіми правами з давнього договору. При українським міністерстві торгівлі і промислу установлює ся комісія для заграничної торгівлі, зложеною з заступників українського правительства, осередних держав, української торгівлі і промислу і господарських централей.

До 1. грудня має Україна доставити 40 міліонів пудів збіжжя, а до 15-го червня 1919. року 75 пудів збіжжя, а надто має прокормити війська осередних держав, що стоять на Україні. Пересічна найвисша ціна за збіжжя установлено на 2 К 40 сот. від кілограма. Таж отже осередні держави мусіли би заплатити Україні за збіжжя понад три міліярди корон, а з сего половину Австро-Угорщина. Надто Україна зобовязалась доставити осередним державам: 11 міл. пудів худоби, 300.000 овець, 2 міліони штук дробу, 460.000 солонини, масла і сира, місячно около 200.000 пудів мяса, консерв, ковбас і других мясних виробів, 2.500 вагонів яєць, 20 процент випродукованого алькоголю. Надто без ограничения можуть осередні держави закуповувати і вивозити бараболі, ярину, овочі як і різні перерібки, та конверси з них. Україна має доставити до 30. червня 1919 року 2 і пів міліона пудів піскового цукру. За мясо установлено ціну 30 до 35 карбованців за пуд, за цукор 100 карбованців за пуд. Осередні держави мають право вивезти з України до 30-го червня 1919 р. 11.200 вагонів дерева, 750.000 пудів конопель і без ограничения льону. На вивіз бавовни потреба особного дозволу. Свобідний натомість є вивіз шмат, в яких нема 50 прц. вовни. Українське правительство дозволяє на вивіз 37 і пів міліонів пудів залізної і 3 міліони манганово-залізної руди. Вивіз старого заліза, манганозаліза, живого збіжжя і старої гуми є свободним. Осередні держави мають право вивезти з України 300.000 штук сирової шкіри з великої худоби і 700.000 малих шкір. Надто українське правительство запоручує доставу пів міліона пудів тютюну.

На Україні є дозволена вільна торгівля товарів привезених з Австро-Угорщини і Німеччини. Монополеве управління відноситься лише до продажі вугля і нафтових продуктів. Уголь має доставити Україні Німеччина, нафтові продукти Австро-Угорщина, місячно около 5.000 тон. Управильнена є також продаж рільничих машин і паперу.

Постлідні постанови договору відносять ся до митних справ.

Зміна українського правительства?

До „Reichspost“ доносять з Одеси під 26. вересня: „Одеськія Новості“ доносять: Нові українські міністри належать всі до партії українських самостійників. Їх іменоване каже заключати на строго український курс.

Українсько-польська торговельна палата.

В Києві має організуватись українсько-польська торговельна палата, яка має бути представительною установою торгового люду, зацікавленого в майбутньому товарообміні України з Польщею. З приводу цього до міністерства торгівлі і промисловости поступило прохання про дозвіл на організацію такої установи.

Крим буде злучений з Україною.

З урядового жерела доносять, що українськi правительственні круги рішили в переговорах над справою приналежности Криму до України стати на таких засадах:

Кримська делегація, котра приїде до Києва на переговори, має признати найвисшу українську владу в особі гетьмана, українську державу і її правительство і заявити згоду на те, щоби для України й Криму було спільне законодавство, спільна армія і спільні фінанси.

Натомість Крим одержить широку місцеву самоуправу.

Чорноморська флотя безумовно стояти ме під владою української держави. Задля сього українське правительство вже викінчило відповідні організаційні заходи.

„Діло“

Загальна військова служба на Україні.

На раді українських міністрів застановляють ся над проектом закона про введене загальної військової служби на Україні. (Укр. Слово).

Застановлене процесу польських легіонерів.

Президент міністрів барон Гуссарек заявив учора в полудне презесови кола польського д-р. Тертілеви, що цісар буде ждати презеса кола польського в товаристві міністра для Галичини д-ра Галецького, одного з польських членів палати панів і одного з польських членів палати послів, і що прийме їх у Бургу о 3:45 год. по пол. На авдієнцію до монарха пішли: презес кола польського д-р. Тертіль, міністер для Галичини (!) д-р. Галецький, віцепрезидент палати послів д-р. Герман і член палати панів д-р. Білінський. Цісар

заявив зібраним способом вельми ласкавим, що з нинішнім днем зовсім здержує поступування в процесі проти польських легіоністів у Марм. Сиготі. Діло сих жовнірів не було, правда, із становища військового карного закона спобідне від відповідальности, одначе, тямлячи про численні докази великої вірности і хоробрости Поляків і їх посвяти не тільки на боевищах, а також про численні жертви цілого народу поза фронтом, і користуючись прислугуючим йому найкращим правом монарха, правом ласки і прощення, постановив так зробити в надії, що ті самі, що досі відносили між Монархією і польським народом і далі будуть панувати.

Наші гаразди.

Прикрі вісти доходять до нас з Застав- неччини. Мимо кількарязової устної інтервенції посла Єротея Пігуляка і тов. в краєвій президії, мимо писемних жалоб, внесених Буковинською Народною Канцелярією не пізнати досі ніякої зміни в політичній системі заставницького староства й підчиненого йому уряду податкового. Біда тому бідному мужикови, а найпаче тій загулюканий жінці, що остала сама, без опіки мужа, коли прийдуть до староства, щоб вивідати ся про внесені ними подання й рекурси, щоб зголосити яку правіж або поскаржити ся на кого, що вкривдив їх. Їх стрічають простою лайкою, виганяють надвір, виставляють на сміх. Особливою „ввічливістю“ визначає ся уряд податковий. Не дай Боже, щоб наш селянин відозвався яким словом, яким запитанєм. Мовчки й з поклоном нехай приймає, що йому суджено. Платничі листи, на підставі яких побирають люди військові причинки, не доручуєть ся їм, а передаєть ся громадським чинникам, які замість управнених побирають платню, що дає їм змогу, виявити й від себе нетерпимість і сваволю до немих їм осіб. Відбиране людям платничих листів — се поступоване протизаконне. Платничий лист, який в додатку має правне поучення для населення, се документ, що так само як кожне урядове рішення має бути доручений і переданий інтересентам, щоб міг підприняти відповідні кроки для береження своїх інтересів.

Задержанєм платничих листів відбирає ся нашим селянам можливість, перевірити виплату належних сум і перекопати ся, чи вимірюють ся їм причинки після закону і т. д. Як обходять ся з нашими людьми в уряді податковим, про се свідчить найкраще випадок, який став ся при касі заставницького уряду податкового. Коли тут з'явила ся — вже за третом разом — 65-літня Параска К. з просябою, щоб виплатити їй військовий причинок, якого не виділа від пів року, кинув її урядник під загальний сміх товаришів з К. на стіл, вилаяв „бабу“ й велів їй забрати ся. Бідна жінка, оголомшена сміхом і криком, тронута до живого таким нелюдським поступованєм, зімліла, так що мусіли її винести.

Скарги, які підносять населення проти беззаконних вчинків деяких громадських „діячів“, староство в Заставні просто не приймає до відома; сердак ніяким чином не дібеть ся того, щоб вислухали єго. Недавно рушили люди із Веренчанкою до Заставної, щоб пожалувати ся за те, що в них зареквірувала жандармерія гет увесь добуток з жнив, а то виключно в бідніших селян. Коли їх не прийняли в старостві, вибрали ся люди аж до Черновець, шукати помочи в послів. — Як урядовці в Заставні розуміють завдане відбудови краю, про се свідчить найліпше поступоване приділеного староству фаховця, інженера Д... Замість розглянути ся насамперед за роботою в найбільш знищених громадах повіту, от як в Хрещатих, Кулівцях і н. селах наддністрянських і над австроросійською границею, почав сей пан (Вірмено-Поляк!) відбудову від — власного обшару двірського. На те він і дідилом!... Спитаємо ся, для чого не чути подібних скарг з інших повітів, як пр. з кіцманського, черновецького, серецького і пр., хоч і там засідають в старостві люди не свої, чужої нам народности?

„Українське питання“.

„Ukrajinská otázka“, називає ся чеська книжочка, яку написав Яромір Нечас і видав в Берні в червні с. р. Автор присвячує свою розвідку „своїм 250 українським робітникам, з котрими прожив три сумні а тяжкі роки“, а посилаючи нам свою працю, п. Нечас пише: „Буду працювати всіми силами на те, аби чеський наріз з українським пізнав ся і зблизив ся, аби Чехи любили Українців а Українці Чехів“. Він просить нас аби ми були єму в сїм напрямі помічниками.

Зазначимо з гори, що автор познакомив ся досить докладно з українством, пробувши роками межі нами, навіть в Чернівцях. Його праця диме великою прихильністю до Українців а зі всього змісту визирає тенденція всеславянства, для якого рад би позискати і нас.

„Незнаємо ся“, пише автор на вступі своєї брошури, жалуючи, що в цвітні с. р. на ювілей чеського театру Українці не прибули до Праги, де заложено „бл'юк чесько-польсько-полуднево-словянський“. Причину сего добачує автор в тім, що Чехи „кривдили доси Українців, які стогнали під чужим ярмом, а кривдили тим, що наше народне воскресення а тяжку борбу за самостійність не проводжали такими симпатіями, як належало би ся народови чеському, що бере ся також за самоозначення, бо Чехи глядять на відродження України неправно як на ослаблене бувшої великої Росії і як на сепаратистичне стремління штучно піддержуване з Відня і з Берліна. Українці не находячи порозуміння і зрозуміння у ніякого словянського народу, поставили ся в послідній добі в один ряд з Болгарами й утворили з ними протисловянський фронт у нутрі словянства“. Автор потішає ся, що се по війні змінить ся на добре та що Слов'яне вже в Українцях і в Болгарах повитають добрих, щирих приятелів, але „Чехи мусять справити свої погляди про Українців, затерти свої упередження“. Автор „відчував все болучо, що чеський наріз, стоячи в минулості за правду а борючись тепер з нараженєм життя за неї, дивив ся на українське питання як на щось неміле“. Щоби сию хибну орієнтацію Чехів справити, хоче автор познакомити Чехів з Україною, єї народом, мовою і культурою.

В I. уступі подає автор про „Україну а єї природне багатство“ докладні дані за Рудницьким, підносячи, що Українці живуть масою по селах, наколо по містах „сидять пануючі верстви чужих народів і тримають села в ярмі і темноті“.

В II. уступі говорить ся про „Сучасні події на Україні“ із становиска, яке ясне стане з речення: Українці „втекли з під давного протекторату російського під протекторат німецький“. Із сего уступу видно, що брошуру писав політик - Чех, який і кінчить, що „оконечна доля України буде рішати ся аж на будучім світовім мировім з'їзді“.

В III. уступі показує автор, що рішення земельного питання є й рішенням українського питання, бо каже „нема землі в Європі, де-би скорий земельний перестрій був такий конечний як на Україні“.

IV. уступ „Українці а Німці“ сконфіскований цілком: знак, що се писав Чех, який мимо того в слідуючім уступі зводить ворожнечу між нами а Москалями єдиною на царський ряд а з Поляками на польську аристокрацію.

В V. уступі „Українці а Москалі“ признає автор повну відрубність одних від других; тому, каже, годі вже повторяти клич: „Росія єдина і не ділимая“, годі будувати „якесь велике словянське царство або бажати повороту царської доби, хочби силою“. Автор бажає помирення України з Росією, що себе „взаємно доповняють і потребують“. Він жадає навіть, щоб нас називано Українцями а не Хахлами чи Малоросами, а ми знов щоби не називали „Руських“ Москалями а все „руське“ московським. Ну, тоді Чехи як і всі Слов'яне мусілиб хіба Німців називати Дайчами і т. н.

VI. Про „Українців а Поляків“ пише автор, що між ними панує така ворожнеча, якої нема навіть межі воюючими, хіба — скажемо — тільки ще між Чехами а Німцями. Автор картає польський гнет над Українцями й надіє ся кінця польсько-української борби від демократизації Поляків, тоді сповнить ся „Бажане“ Кониського „побачити Слов'ян всіх в одній сімї“.

VII. уступ „Українці а Чехи“ для нас найцікавіший тому, що се праця Чеха для Чехів. Автор каже на вступі, що Українці а Чехи не знали ся, хіба з віденського парламенту. На Україні жили Чехи по містах отже між Не-Українцями. Підчас війни говорили українські селяни про розложення в Галичині і на Буковині військо, що „Чехи і Хорвати добрі люди“. Від укр. інтелігентів чув автор, що „чеська критика у невідповідній формі і на невідповіднім місці неміло вражала“, тому, каже, „щастє, що таких премудрих людей небагато“, бо „темний мужик хитріший як мудрі, що хотять його вчити“.

Автор приписує Українцям більше вини як Чехам що до „неясних відносин чесько-українських“, бо галицькі Українці — носителі української ідеї — бачать в Чехах прихильників російського імперіялізму, наміреного проти „неруських“ племен, добачають в Чехах приятелів царизму а у віденським парламенті доходить до похвалення укр. послів з німецькими. В укр. галицькій інтелігенції, по думці автора, вдало ся викликати перед війною „просто хоробливу ненависть проти всього, що московське, не тільки проти царизму, але й проти московського народу і його мови. Се противенство перенесено політично й на Чехів“, ніби, за те, що Чехи бачать в Росії мимо всього словянське плем'я, бо „марна праця, викладати Українцям, що Чехи не люблять в Росії утиску, хочби „всесловянського“, ані царизму ні большевизму, а тільки наріз“. „Ті Українці, каже автор, що в Чехах бачать „кацапів“, не знають Чехів, їх демократизм і добру волю: пізнати все а бути справедливими у всіх обставинах. Аж Чехи й Українці пізнають ся, тоді й стануть добрими

приятелями. В тій цілі пригадує автор подібну долю Українців і Чехів на тлі історії до нинішньої доби. Автор кінчить тим, що „Чехи знають двоякий українїзм, офіційний або германофілський і щирий український про самоозначення народів“.

Як бачимо із сего, п. Нечас помиляє ся в найважнійшій точці своєї праці дуже грубо. Він твердить, але не доказав, бо ніхто негоден дати доказу на те, що Українці ненавидять московський наріз, а не ворожі тільки російському гнетови, царатови, проти якого єдино бороли ся всюди, от хочби й у австр. парламенті і в делегаціях, де Росію з єї царським гнетом супроти Українців, на що власне нарікано, боронили проти Українців, на жаль саме Чехи. Пригадуємо шан. авторови хочби тільки полеміку між укр. послом Васильком а п. Крамаржом в передвоєнних делегаціях на сю тему. Пригадуємо п. Нечасови всю чеську політику в австр. парламенті, особливо з часів, коли Чехи належали в ній до більшости і спитаємо його, що зробили Чехи-колинебудь в користь Українців, а за те кілько на нашу некористь задля Поляків, Румунів ба навіть Німців. Коли шан. автор годен бути справедливим, що приписує Чехам, то не повинен був писати, що неясні відносини чесько-українські завинили головні Українці, а повинен був сказати своїм землякам, що єдино їхнє противне нам поступоване русофілське і польонофілське всемо вина. Тоді його книжочка булаб мала може більше успіху в поладнанню чесько-українських відносин, а так вона тільки утврдить Чехів у їхній дотепершій політиці, бо судити ме про Українців так само мильно і хибно, як доси.

VIII. уступ „Українці а Мадяри“, всего 8 рядків, каже, що угорський Українцям поводить ся зі всіх найгірше, бо засуджені систематично на найбільшу нужду матеріальну і душевну, гірш Словаків...

IX. уступ „Українці а Австро-Угорщина, політика Українців у Відні а вдячність правительства за війни“ сконфіскований цілком. Можна собі уявити його зміст!...

X. уступ „Українська мова“ говорить про даремні заходи зробити з укр. мови наріччє московське і польське тай кінчить ся тим, що петроградська академія наук орекла, що московська а українська мова то дві самостійні мови. „Хто, питає автор, хоче нині, в добі відродження правди і свободи, бути „pöpstlicher als der Papst“.

В XI. уступі подає автор гарну і добру розвідку про „українську літературу“, поминувши деякі неточні дрібнички н. пр. що Шевченко рік перед смертю оженив ся з Глікерією Полусмакіною, але й скоро з нею розійшов ся.

XII. „Українську народну культуру“ називає автор чисто словянською, чого нема у Чехів, вона збиває всякі сумніви про самостійну будучність України: Мимо неграмотности і низької штучної культури духової „душа українського мужика гарна, а в ній дримає велика сила“.

В XIII. і посліднім уступі подає автор виїмки з укр. літератури з влучними увагами. Заступлені тут Котляревський, Шевченко, Артимовський, Огоновський, Федькович, Климкович і Франко. Подані поезії цікаві для Чехів (як „Гус“), відтак політичного і соціалістичного змісту. Транскрипція чеська, денедє хибний переклад н. пр. збудять-запешаї, zbudou se ji záměst zbudí; похибок що до і тай и чимало, однак найбільша недостача, що наше е тай и віддали чеськими буквами е тай у, які звучать як наше и тай і; думаємо, що ліпше було наше и віддати усюди чеським е а наше е н. пр. буквою ě, додаючи, що воно звучить як німецьке е в слові eg.

Кінчаємо подякою для автора, що подав своїм землякам таку прихильну для нас розвідку, жаль тільки, що в найважнійшій точці чесько-українських відносин не здобув ся на безсторонний осуд, якого не достає йому всюди, де розходить ся о Москалів чи Німців, бо дише все і всюди москвофілським а германофобським упередженєм.

О. П.

НОВИНКИ.

Наш посол Николай Василько мав у вівторок 16. с. м. довшу розмову з німецьким послом в Києві, бароном Муммом, який знов в четвер 19. м. м. переговорював цілу годину з шефом генерального штабу армії Айхгорн на Україні, Гринером.

Український аташе маринарки у Відні. „Reichspost“ з дня 26-го вересня с. р. пише: Капітан корвети, Дашкович-Горбачький, іменований аташе маринарки при віденському укр. посольстві, прибув вчора перед полуднем до Відня. Як довідуємо ся, український посланник В. Липинський видужав зовсім і виконує свою діяльність в повному обемі.

Наш земляк, надворний секретар при найвищим адміністративнім трибуналі п. Др. Дмитро Коропатницький, який підчас війни був приділений як надпоручник-авдитор до ц. к. міністерства війни, сими днями став покликаний до

Київа, щоби з рамени українського правительства заняты ся організацією державного судівництва на Україні!

Бук. краєва шкільна рада. Цісар іменував членами ради: Українців протоєрея о. Теофілія Драчинського і директора гімн. д-ра Агелора Артимовича, Румунів проф. о. Костя Поповича і директора гімн. Теодора Бужора, Жидів адвоката д-ра Бена Штраухера, Німців пралата Йосифа Шміда і сеніора Фридриха Декера. З краєвого виділу засідають в раді дальше інсп. Омелян Попович і др. Аврель Ончул, а з міста Чернівців теперішній правит. комісар Мінкуш.

Вільні посади для учительства на Волині. Доносять нам, що на Волині є до обсадження значна скількість учительських посад на дуже добрих умовах. Учителі, які служать в Галичині або Буковині, можуть числитися на відпустку. Подання треба вносити до к. к. Etappen-Gruppenkommando, Wladimir Wolynskij Etappenpost Nr. 167.

З волинського шкільництва. На заряджене ц. к. головної команди армії, п. Іван Косак, сотник УСС. і відомий зі своєї невтомимої організаційної праці в Чортківщині, діяч-професор та-мошньої уч. семінарії, обняв обовязки інспектора українських шкіл на Волині. Наша суспільність з вдовolenем прийме відомість про се іменоване.

Де-ж душпастирське сумління? Ревнянський адміністратор парохіяльний — розумієть ся Румун по народності! — поважив ся взяти 10 кор. за-плати від бідної селянки, яка вносила подане о військовий причинок, за то, що виставив їй не метрику, а звичайний (вільний від стемплю!) витяг з метрики, писаний олівцем на карточці. Коли відтак сердечна жінчина, яка, придавлена гіркими клопатами, й так не пам'ятає, що з нею дієть ся, згубила той „витяг“, чесний панотчик за написане такої самої цидулки казав собі знова заплатити десять кор. Що-ж на се наша архієпископська консисторія?

З Виженки. Дня 24. серпня б. р. відбулись загальні збори читальні „Рускої Бесіди“ у Виженці в сали місцевого „Народного Дому“. Зборами проводив як звичайно над'учитель Ю. Гордийчук. Крім місцевих жителів та членів прибули на збори також і гості позамісцеві, а між ними п. п. Артимович, директор укр. гімназії в Чернівцях, і А. Станко, філософ. При звідомленю з діяльності і з обороту касового Виділу за по-слідні чотири роки зазначив голова, що товари-ство не має ніякого довгу ані на будинку, ані на парцелі, які сегодня представляють найменше 25.000 К. вартости. Наш „Народний Дім“, се майже одинокий у цілї повіті а може й в краю, на котрім не тяжить ніякий довг. Загальний довг в сумі 4.876 К. сплатили члени читальники добро-вільними датками сумою 2627 К. а осталу решту в сумі 2249 К. зложив пан Петро Клим Лесів, начальник громади і то безінтересовно. Найбільше діяльними з читальників оказались Танасій Біль-цан і Михайло Клим Филипа. Читальня числять 185 членів і то головнз жіноцтва. До виділу ви-брано: Ю. Гордийчука, Петра Кліма, Остафія Кліма, Антонія Кліма, Танасія Більцана і Ми-хайла Кліма а на засупників: Параску Семаку і Марію Клим. При замкненю зборів председатель дякує пп. Артимовичеві за дар 20 К. зложений на читальню, та Петрови Климови і прочим чле-нам-добродіям за їх жертви і труд при сплаті чи-тальняного довгу. Честь членам читальні, які ро-зуміють вагу просвіти та значіне власної хати. — Таким чином наша українська громада повинна бути найкрасшим приміром і для иньших громад на Буковині. — Виділ.

4 мільярди на школи в Росії. Народний комісар просвіти Луначарський заявив, що боль-шевицьке правительство призначило 4 мільярди рублів на шкільні ціли. В Росії заводять ся шкільний примус і реєструє ся в сій цілі всі діти. Буде отворених 10.000 нових шкіл, а учительські сили змушені будуть повнити свої обовязки.

Італія признає полудневих Славян. Агенція Стефані доносить: В згоді з рішенням міністеріяль-ної ради, італійське правительство повідомило коаліцію, що воно признає зусилля юго-славян-ських народів для осягнення независимости і утво-рення свободної держави, як відповідаюче засадам, за які борють ся союзники і згідне з цілями справедливого і тривкого мира. Державні коаліції відповіли, що вони з вдовolenем приймають до відома заяву італійського правительства.

Рільнича спілка купна і продажі в Чер-нівцях розпочала вже свою діяльність. Бюро спілки находит ся покищо в комнатах „Руської Хаси“ (ул. Петровича ч. 2. в „Народнім Домі“), де приймає ся зголошення тих, що хотять вступити в члени або стати посередниками спілки для купна сіна і соломи та садовини і ярини.

Замість гратуляційної телеграми з нагоди вінчання окінченого богослова п-а Мирона Зе-ленка з панною Левицькою, донькою свя-щенника в Задубрівці, зложили панство Душиле-вичі з Каменки 10 К. на бурсу ім. Федьковича.

Виділ „Українського Касина“ в Чернівцях просить вступати в члени. Що вечера сходять ся члени в льокалю Касина на товариську розмову. Читальня Касина богата у всілякі часописи. Льокаль: ул. Петровича ч. 2.

На „Народний Дім“ в Чернівцях — зложив п. ц. к. поручник Іван Лемний 20 К.

Оповістки магістрату в Чернівцях появля-ються вже й по українськи, що записуємо з вдо-воленем як успіх наших домагань.

Пошукує ся учительки для двоє ді-тей на село, з українською, німецькою, згл. і французькою мо-вою та музикою. — Зголошення з докладним по-данем условин, слати до п-і Теклі Ко за к, Дави-дени (Dawideny). 2—3

Адв. Д-р. Фльоріян Лупу отворив свою канцелярію при улици Райса (передше румунський консулят). 2—3

Українці, які забезпечують ся в VIII. во-єнній позиції через Ц. к. австр. військовий фонд вдів і сиріт, дістають поліси одинокого укр. Тов. взаїмних забезпечень на жите і ренти „КАРПАТІЯ“ у Львові, вулиця Руська ч. 18. Коли-б отже хто з Українців не одержав поліси „Карпатії“, тільки якусь ин-шу, то се могло стати ся тільки через недо-гляд, тому нехай повідомить про се зараз Дирекцію „Карпатії“. — З окрема просимо нашу інтелігенцію звернути увагу на сю справу і про всі випадки, де Українець, забезпечений в VIII. воєнній позиції через Ц. к. австрійський військовий фонд вдів і сиріт, через недогляд не одержав би поліси „Кар-патії“, донести Дирекції „Карпатії“. 3—0

Д-р. Беригард Грінфельд Д-р. Антонія Грінфельд-Бідерман ординує від 2—4 год. попол. ординує від 10—12 г. рано. Ратушева вул. 4. Лілійна вул. 3. III. сходи двері 18, (пасаж Бека).

Дискретна ординація для полових недуг 6—10 від 4—5 год. попол.

Інтерніст і жіночий лікар Густав Шіфтер вернув вже і ординує як передше від 2—4 години пополудни, вулиця Панська 22, 1-ий поверх. 10—10

Реальности, Склепи, ДІМ п'ять кімнат і побічні убікації, парня з вели-кою будівельною парцелею в осередку міста ізза перепровадження дуже користо-но продаєть ся. — Посередники виключені. Близших інформацій уділяє Д-р. Лео Гуллес, Чернівці, вул. Почтова ч. 2. 6—6

В ГОГОЛИНІ, 15 минут ходу до двірця в австр. Ново-селищі, винаймуть ся гарне господарство на кілька літ. В склад господарства входить гарний дім (3 кімнаті, кухня і передокій), стайня і ин-ші господарські будинки, обширний ого-род, сад, та кілька моргів поля. — Близ-ших інформацій уділяє: І. Войтанович, Чернівці, вулиця Мецгера ч. 12 А.

Пару коний (чорну й сиву шкапу) можна купити з припасу на ліцітації, яка відбуде ся в То-порівцях дня 9. жовтня с. р. — Петро Гелич, начальник.

Учителька прийме лекцію із народних шкіл в домі інтелігентних родин або заняте в уряді. Знає українську, німецьку і польську мову та пи-сати на машині „Адлера“. Письма з умовою слати на адресу: О. Салєга, Серет, Буковина.

Адвокат краєвий Д-Р. ВАСИЛЬ ДУТЧАК повернув і веде канцелярію в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 9 (напроти ратуша). 1—10

Надумайте ся! Нім забезпечите ся в воєнній по-жичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії проагатованого забезпечення воєнній пожичці через Українське товар. обезпечен „КАРПАТІЯ“ Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кождий безріжничі віку платить при 14літнім протягу часу за 1000 корон на дожитя і випадок смерти річно К 52.50 або місячно 4.80, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Дрогерія Шмідта і Фонтіна Головна вул. 2. ЧЕРНІВЦІ Головна вул. 2.

Поручає Шановній Публиці: БОГАТИЙ СКЛАД: Фотографічних апаратів і всіх приборів по фабри-чних цінах, дальше: дро-жі, фарби, туалетові ар-тикули, парфумерії, ар-тикули для хліборобства — і хати. — — — —

Скора і точна обслуга. 4—0

Книгарня Равха і Лебединського в Чернівцях, улиця Ратушева ч. 4, вже відкрита і має на еккладі найновіші українські видання, шкільні книжки, прибори кан-целярійні і т. п.

Вже надійшов БУКВАР, читанка для 1. класу шкіл народних. Склад Німецько-Українського СЛОВАРА Кмінькевича і Спілки. Ціна 16 К неопр. і 20 К опр. прим. і Івана Герасимовича Підручник в справах шкільних.

За редакцію відповідає: посол до ради держ. Николай Смигун.

З української друкарні в Чернівцях.

„БУКОВИНА“
виходить що п'ятницю.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.
Передплату:
річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Кава“.
Ціни оголошень:
Рядок петитовий двопаль-
цевий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Петитовий оголошення після
умови.
Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“
Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.
Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.
Annoncenpreise
Kleiner Anzeiger: 1 Petitzelle
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.
Pränumerationspreise:
ganzzährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K
Einzelnummer 20 h.

Чернівці, 11. жовтня 1918.

Тепер, коли хитають ся престולי, порушують ся основи могутних держав, руйнується добробит першорядних культурних народів, ніхто й не думає за наш рідний край. Коли зачнуть ся мирові переговори за нас не будуть сперечатися й десять хвилин. І це найгірше болить усіх нас, що ми тут родили ся, де наші батьки споконвіку жили. Ми переживаємо найсумніші й заразом найстрашніші хвилі, бо не знаємо, що нам присудить доля в недалекій вже будучности. А всеж таки не можемо не піднести й нашого голосу, коли рішається доля нашого рідного краю, доля цілого українського народу.

Австрійська рада державна доживає свої дні. Мала тільки частина послів при-держується австрійської державної думки. Велика більшість парламентарних послів заявляє отверто свою нехотю до держави. Чехи, Словінці й Поляки будують держави чеськословацьку, полудневославянську і польську, держави самостійні, від нікого незалежні, які мали би відтак по своїй волі увійти в спілку народних держав на підставі взаємного порозуміння. За те правитель-ство заповідає австрійським державам Австрії на основі автономії народів, над якою тільки що роздумують австрійські державники. Тим показують вони свою явну неміч і безум. Події історичні дійшли вже такого стану, що до обмірковування не стає вже часу. Ніхто не вірить вже в успіхи якої будь реформи кермованої австрійськими державниками.

Коли в голові безтямного Буріяна буває ще мрія про австропольську розв'язку, за якою ніколи ніхто з Поляків на правду не стояв, проголошує варшавське польське правитель-ство самостійність Польщі, зложеної з усіх польських країв, себто й Галичини й австрійського Шлеску. На це австрійські Поляки відповідають радісною згодою й не оглядають ся на Буріяна і його трабанти. При австрійській державі лишила би ся в найліпшій разі східна Галичина, заселена переважно Українцями й Буковина, частина австрійської землі, злучена з Австро-Угорщиною на полудневий захід і відтята пасмом карпатських гір від Семигороду. За це, що станеть ся з цим клап-тем землі, на якій жиємо ми Українці, те-пер можуть бути тільки непевні здогади.

Чехи приготують свій вихід з австрійської державної ради й гадають проголосити державну самостійність чеськословацької держави. Вже мали зійти ся на конститuantу в Празі та в останній хвилі рішили заждати на відповідь Вільзона на мирове пропозицію осередних держав.

Румуни жадають устами посла Ісепескула-Грекула злуки заселених Румунами земель Буковини й Семигороду в одну державну цілість у зв'язі з австрійською монархією.

За Буковину зачнуть незабавки шарапати ся на два боки. Ми Українці стоїмо твердо за злукою Східної Галичини й північної Буковини по Серет в одно державне українське тіло в спілці з краями теперішньої австроугорської монархії. Найліпше

було би основати з цих країв українське королівство з австрійським архикнязем як королем. Це королівство мало би злучити ся з австроугорською федерацією народних федеративних держав. Це був би найліпший спосіб забезпечити заселений українським народом край австроугорської монархії від загального спустошення і знищення дотеперішних наших культурних здобутків, яке нам грозить у недалекій будучности. Український нарід повинен виявити вцю грізну для нашої будучности хвилю політичну чуйність і готовити ся, боронити всіма силами свої національні інтереси.

Найбільша частина українського народу має вже свою державну самостійність, яка останніми подіями не мало загрожена. Берестейський договір, яким уперше міжнародним способом затверджено існування української незалежної держави, більше як захитаний. Теперішнє німецьке демократичне правитель-ство згодило ся на знівечене берестейського договору, якого зажадало російське совітське правитель-ство. Але берестейське перемир'є заключила й українська держава, яка готується боронити його всіма силами й домагатися його виконання всіма державами. Цей представник української держави допущено до загальної мирової конференції.

Україна має без сумніву право, брати участь в мирових переговорах. Україна нікому не вивідала війни. Але совітська влада російська накинута ся на неї сама й Україна мусіла боронити ся оружно. Вкінці заключено завішене оружа, але мирові переговори тягнуть ся вже місяцями безмежними перепалками делегатів з одної і другої сторони й ніяк не можуть закінчити ся успішно. Політичні світові події спричинили значну уступчивість української мирової делегації. Поставлено навіть ультимативне домагане, щоби до 7. жовтня російська делегація рішила ся, бо інакше відрочить ся далші переговори. Кінця нема. В таких обставинах годі уважати Україну неутральною державою у цій світовій війні і допущене їй до загальних мирових переговорів оправдане. Ми знаємо, що в таких разі українські мирові делегати впімнуть ся й за нас австрійських Українців, хотяй би би вже з вдячності за наші услуги коло української держави.

У всякім разі нехай ніхто не надіється на те, що український нарід прийме добровільно чие би то не було чуже ярмо на себе. Против усякого насильства ми готові боронити ся до останку. Наш нарід має також право самоозначення, проголошене усіма народами.

Новий крок осередних держав для осягнення мира.

Австро-Угорщина, Німеччина й Туреччина постановили в цілі заключення загального завішення зброї і розпочаття мирових переговорів звернутися просто до президента Злучених Держав за посередництвом правитель-ства, яким повірили в Злучених Державах заступство своїх інтересів.

Виконуючи цю постанову, австро-угорський посол у Стокгольмі одержав учора від міністра

закордонних справ телеграфічне поручення просити королівське шведське правитель-ство, щоб 4. с. м. вислало таку телеграму до п. президента Вільзона: Австро-угорська монархія, яка все ведає війну лишень яко оборонну війну й не раз заявляла свою готовість покінчити пролив крові та змагала до справедливого й почесного миру, звертається до президента Злучених Держав з пропозицією заключити з нею і її союзницями негайне завішення зброї на суші, морі та в повітрі, а в безпосереднім зв'язку з тим розпочати переговори в справі заключення мира.

За підставу цих переговорів мають служити 14 точок послання п. президента Вільзона до конгресу з дня 8. січня 1918 і 4 точки, поміщені в промові п. през. Вільзона з дня 13. лютого 1918, причім візьметься також під увагу виводи п. през. Вільзона з дня 27. вересня 1918.

Німецьке пропозиція мирове.

Берлін, 6-го жовтня. Німецька нота, переслана за посередництвом швейцарського правитель-ства президентови Вільзону, звучить:

„Німецьке правитель-ство просить президента Зединених Держав Америки взяти у свої руки за-ключене мира, повідомити про сю просьбу всі воюючі держави і запросити їх до вислання повновласників до розпочаття мирових переговорів. Німецьке правитель-ство бере за підставу для мирових переговорів програму, післану президентом Зединених Держав американському конгресови з дня 8. січня 1918 і проголошену в промові п. през. Вільзона з дня 13. лютого 1918, а також проголошене перемир'є на суші, воді і у повітрі.“

Пять точок Вільзона.

У виголошеній в Новім Йорку промові виставив президент Вільзон ось які точки гаранції тривкого мира:

1. Справедливість, на якій мусить мир бути побудований, виключає всякі привілеї між народами тай вимагає рівних прав для них всіх.
2. Ніякий окремий інтерес одної нації чи групи націй не може стати підставою якої небудь часті договору, як що він не згоджується зі спільним інтересом усіх.
3. У спільній рідні союзу народів не може бути окремих договорів.
4. В рамках союзу не може бути окремих господарських комбінацій, ані прикладання економічного бойкоту — за винятком тих випадків, коли союз народів своєю властю відсудить котрого члена за кару ізза зломання дисципліни від участі в світових ринках.
5. Всі міжнародні договори мусять у повнім змісті подаватися до відома решти світа.

Далі сказав Вільзон: Ся війна — народна війна, а не війна державних мужів. Державні мужі мусять іти за почуваннями загалу, бо інакше вони будуть розторожені. Німеччина раз у раз говорить про умови мира, та вона забуває, що світ не хоче умов мира. Світ хоче еконечного тріумфу справедливості і чесного поведіння між народами.

Відповідь Вільзона.

Нота, яку передав в імени президента Злучених Держав державний секретар Ланзінг швейцарському послуви у відповідь на мирове пропозиція Німеччини, має такий зміст: Я одержав від президента поручення, просити Вас, щоби подали до відома державного канцлера ось що: Нім президент відповість на просьбу цісарського німецького правитель-ства і щоб відповідь випала так щиро й прямо, як вимагають се великі інтереси, що отсе входять в гру, уважає президент необхідним, дізнати ся ближше про зміст ноти канцлера. Чи канцлер той думки, що цісарське німецьке правитель-ство прийме услів'я, які виставив президент в своїм посланні до конгресу Сполучених Держав з 8. січня й в слідуючих посланнях, і чи певний він, що буде їх метою при вступленню в

дискусію виключно бажане, порозуміти ся в практичних подробицях їх приміненя? Президент Сполучених Держав почуває себе до обов'язку заявити з огляду на мирове предложене, що не вважає себе управненим предложити заміненя зброї союзним правительством, з якими Сполучені Держави ідуть против осередних держав, поки війська сих монархств стоять на їх землях. Добра віра, яка мусить товаришити дискусії, розуміється, залежна від готовости осередних держав, забрати свої війська з окупованих областей. Президент мочує себе управненим, замітити ся, чи канцлер говорить тільки в імені тих сил в державі, що провадили доси війну. Відповідь на отсе питання вважаємо „в кождім згляді надзвичайно важною справою“.

Рада державна.

Дня 1. жовтня о годині 11 президент Гресс відкрив засідання парламенту, на яким виступив барон Гуссарек своєю промовою, яка обіймає 76 сторін. В своїй промові згадав президент міністрів за капітуляцію Болгарії, повідомив, що центральні держави поробили потрібні протиміри, за певнював про союзну вірність Німеччини тепер і на будуче, та заявив себе прихильником безпосереднього порозуміння між воюючими групами держав. Далі промовляв за справедливим забезпеченням тривогого мира. Одною з найважніших справ вважає Гуссарек польську справу. Як Польща управить свою державність, це її справа. Але Гуссарек симпатизує з тими Поляками, що бачуть здійсненне своїх змагань в злуці Польщі з австро-угорською монархією. При цім він запевняє, що далека Австрія є думка хочби найлекшого титулу завойовника (Українці й Чехи переривають). В справі Боснії й Герцеговини висловився проти прилучення тих країв до Угорщини. Згадавши за справу прохарчування, він переходить на проблем автономії народів, яких не можна даліше відсувати від дискусії в цій справі та її розвязки. Деякі її засади вже приготовані. Але згідність лежить в її переведенню в життя. Останнє слово в справі національної автономії мусить бути сказане швидко й енергійно в порозумінню всіх народів. Засадою при цім має бути запевнення всім народам Австрії повного рівноуправлення в рамках, які диктують інтереси загалу, на землях поселених самоозначенням в національних і культурних справах. Промову прийняла палата з резервою, навіть Німці були розчаровані. Українські і чеські послы часто переривали бесіду прем'єра.

що німецький нарід не протривить ся дати народам право на самоозначення.

Посол Петрушевський звертає ся проти сього, що поодинокі народи забуває ся загальними, в необов'язуючій формі і заявляє, що запроваджені президентом міністрів реформи конституції не може брати поважко тому, що автономія мусить бути не тільки національна, але також національно-територіальна. Кожному народови мусить бути признана далеко йдуча самостійність і рівночасно охорона національної меншости. Бесідник обговорює відтак внесення своєїго клубу дотично мирової моти гр. Буріяна і дає вислів переконанню, що булоб много корисніше для справи мира, колиб люди, як Буріан, підчас мирової акції стояли зовсім осторонь. Граф Буріан є саме тим, котрий самовільно, без згоди і мимовиразного спротиву української держави анулював тайний додатковий договір з Україною. Але також головний договір по сьогоднішній день остав нератифікований, хоча з сього договору тягне ся всякі можливі користи. Більше як десять тисяч вагонів середників поживи вивезено з України до Австрії, але навіть головний договір зівстав зломаний. Бесідник наводить цілу низку жалоб на поступоване окупаційних військ на Україні і вказує на їх польонізаційну тенденцію.

Посол Тетмаєр заявляє, що польське селянство зненавиділо австрійське правительство і переконало ся, що умовини кращого життя можна створити лише у власній державі і через власну власть.

Пос. Спініч виступив остро проти подорожи графа Тіси до Хорватії, Боснії й Герцеговини і заявив, що ні Боснія, ні Герцеговина не хочуть получення з Угорщиною. Югославіям надійшло вже досить Мадярині. Німці і тепер вони хотять получення всіх Хорватів, Сербів і Словінців в одну незалежну державу.

Замітною була промова пос. Ісопескула Грекула, який домагав ся права на самоозначення для 4 мільонів Румунів в Австро-Угорщині. В кінці пос. Штраухер домагав ся створення жидівської держави в Палестині і законного признання Жидів в Австрії за народ.

Палата послів постановила вибрати спеціальну комісію з 27 членів і переказати її всі внесення. — Вибори до сеї комісії мають відбутися на слідуєчій засіданню парламенту ві второк.

На засіданню палати послів з дня 2-го с. м. поставили українські послы Галичини і Буковини отсі два внески, які подаємо в дослівнім перекладі із стенографічних протоколів.

I. Внесок про послідне мирове предложене графа Буріяна.

„Граф Буріан звернувся як управитель закордонних справ австро-угорської монархії до воюючих монархств письмом, в яким предкладає ся монархствам, щоби зійшли ся їхні заступники на нейтральній місци до необов'язуючих вступних переговорів про основи евентуального миру.“

Хоч бажане скорого закінчення миру у народів обох воюючих союзів все більш пробиває ся і заслугоє на те, щоби його кожда культурна людина як найтепліше поспирала, треба мимо того по правді зазначити, що предложене Буріяна під істнующими обставинами зовсім не спосібне піддержати діло мира між воюючими народами, за те пошкодило очевидно повазі монархії на ви.

Щоби Буріанове предложене прийнято, про те годі було подумати вже тому, що в австрійській монархії під теперішнім проводом графа Буріяна і обох правительств провадить ся супроти її народів таку заграничну і внутрішню політику, яка противить ся дуже демократії і самоозначенню народів, так що австро-угорська монархія з її державним ладом, опертим на поневоленню цілих народів з боку упривілюваних національних противників, не спосібна до того, щоби виступала як посередниця у великій світовій заколоті, — і то ще в пору, коли демократичний світогляд і засада самоозначення і самоуправління стали ся загальним добром усього культурного світа.

З огляду на ці обставини і тому, що в Австро-Угорщині в теперішню тяжку і повну відвічальности пору веде ся внутрішню і заграничну політику способом застарілим, самовладним, противним демократичному духови, за кулісами і потайки, без відомо народів, що становлять сю монархію, примеволені підписані поставити отсей внесок:

Висока Палата зволить ухвалити:

Звиває ся правительством подбати про те, щоби на будуче всі кроки, які міністерство закордонних справ наміряє підняти в справі мирової акції зроблено аж по вислуханню думки державної ради вглядно делегацій.

II. Внесок про енергійну акцію теперішнього міністра закордонних справ і правительства в справі відступлення східної Галичини королівству польському.

Врама монархії, граф Буріан, за кулісами енергійно і пильно над тим, щоби східну Галичину відступлено королівству польському і, як хочуть газети, сходить ся політика голови теперішнього правительства барона Гуссарика що до способу розвязки польського питання з політикою графа Буріяна.

І начальник теперішнього угорського правительства узнає за добре, вмішувати ся в правнодержавні стосунки Австрії, висказавши ся за прилученням цілої Галичини, отже й української частини краю, до польського королівства, попираючи так роботу графа на рішачімі місци.

Отся робота теперішних провідників монархії марує грубо історичні, етнографічні і природні права української нації на східну Галичину — колишнє староукраїнське князівство володимирське і галицьке, котре то князівство сковано задля польської меншости аж в р. 1861 в дорогі накінення з польськими великим воеводством краківським, освіцьким і заторським в одну адміністраційну область коронного краю Галичини — ся акція протівна самоозначенню українського народу в Австрії і викликала в майширих його кругах глибоке заворушене й огірчене.

З огляду на ці обставини ставляють підписані внесок:

Звиває ся правительством пояснити ось що:

1. Чи вісти газет про становиско ц. к. правительства в справі будучого правнодержавного стану східної Галичини правдиві, а коли так, як може правительством оправдати, що сміє піддержувати політику, яка наміряє видати 3 мільони українців їхнім відвічним національним ворогам?

2. Що задумує правительством зробити, щоби зробити кінець роботі міністра закордонних справ, який хоче видати цілу Галичину польському королівству, котре то робота спосібна викликати найгірші наслідки на сході монархії? (Слідуєть підписи всіх українських послів Галичини і Буковини).

Посол Вітик вніс дня 4-го жовтня в палаті послів слідуєче внесення:

Український нарід, який в Австрії числить більш 4 мільонів, а на Україні більш 40 мільонів населення, є положений між славянськими державами і межує також з румунськими, турецькими і угорськими племенами. Український нарід мусів через сотки літ досвідчувати на собі гнет і поневолене з боку славянських правительств і бути

ограбленим з своєї самостійности на цілі століття так само з боку польського як і російського правительства. Тому домагаємо ся права самоозначення також для українського народу. На основі права самоозначення жадаємо далі, щоби австрійсько-угорська і німецька скрита окупація українських областей, як наслідок берестейського мирного договору, була знесена. Ми жадаємо безпримовочного мира і домагаємо ся, щоби заступники українського народу взяли участь в загальних мирових переговорах. Український нарід жадає як одинокій умови свого національного і соціального життя між свободними державами Європи: сполучення всіх українських областей Австро-Угорщини, Холмщини, Підляшя і Волині з областями України в одну самостійну республіканську державу, яка є і остане незалежною від всіх славянських і других сусідних держав.

Ми вносимо, щоби установлено комісію з 62 членів, якій булоб се предложене дотично домагань українського народу, приділене.

Політичний переворот в Болгарії.

З хвилею, коли болгарський міністер-президент Малінов вдав ся до команданта антантських військ на Балкані з просьбою о завішення зброї, цар Болгарії Фердинанд опинив ся в такім положенню супроти своїх бувших союзників, осередних держав, бо мусів або на себе взяти закид віроломности або ділом доказати, що не годить ся на отсей важний крок міністра. Німецька преса, що з великим обуренням висловлює ся про „двозначну політику“ царя, каже нам догадувати ся, що Малінов не поступив собі на власну руку, а на підставі вже доконаного зближення царя до антанті, яке наступило наслідком підшептів американського амбасадора, що зівстав ся як одинокій заступник антанту в Софії.

Тому, що нині годі розібрати, скільки правди в тих поголосках, обмежимо ся до наведення тих подій, які причинили ся до скорого виясненя політичного положення в Болгарії а над підставі яких кождий зможе виробити собі власну думку про те, чи може бути бесіда про вірність болгарського союзника.

Дня 3-го жовтня абдикував цар Фердинанд в користь наслідника престолу кн. Бориса, який вступив на престіл як цар Борис III. Новий пануючий підписав перший приказ, розпоряджаючи демобілізацію армії. Правительством предложено, але висловив своє „добріра“ членам кабінету Малінова та просив міністрів задержати свої портфелі.

Перед підписанем зречення з престолу прийняв цар Фердинанд по черзі провідників партій, які всі згодили ся з його постановою зрезигнувати з престолу. 3-го жовтня вечером виїхав цар Фердинанд з Болгарії.

На прохання президента міністрів Малінова предсідатель собранія скликав послів 4. жовтня перед полуднем на надзвичайне засідання. Засідання відкрито серед глибокого порушення. Салія і галерія були переповнені по береги.

Президент міністрів Малінов повідомив собраніє, що попередний цар абдикував і вступив на престіл новий, котрий панувати ме як цар Борис III., а далі відчитав обидва царські маніфести. Відчитання маніфесту царя Бориса зустріто з живим признанням і окликами: „Слава!“ Потім повідомив предсідатель міністрів, що він предложив новому цареві димісію, якої одначе цар не прийняв.

Абдикація царя стала відома в Софії 4-го жовтня перед полуднем і викликала в столиці велику сензацію; вона причинила ся до деякого злагодження напруження, викликаного останніми подіями.

Умови завішення зброї, прийняті Болгарією, такі:

Болгарія евакує всі землі, які до часу війни належали до Сербії та Греції. На території, яку аж до Струмиці зайняли війська держав порозуміння, установлюєть ся наново болгарську управу.

Болгарія демобілізує уся армію з виїмком трьох дивізій і чотирьох полків кінноти, якими берегти-ме Добруджу та східної межі. Зброю і военний матеріал здемобілізованих частин армії стягають болгарські власти разом і віддають під виразну контроллю орієнтальної армії, як навииваєть ся армія держав порозуміння.

Ті частини болгарської армії, які в хвилі підписання завішення зброї 29. вересня находили ся на захід від Істипу, та яких відтато, складають зброю і їх задержуєть ся аж до дальшого розпорядку. Офіцери задержують свою зброю.

Німеччина і Австро-Угорщина дістають чотиротижневий речинець, щоби стягнути навад свої військові органи з Болгарії. Протягом цього речиння також дипломатичні й консулярні заступники центральних держав, як і їх горожане, мусять покинути Болгарію.

Демократизація німецького правительства.

Під напором загальної думки, розбурханої останніми воєнними подіями, себто положенням на західнім фронті і несподіваним поступованем Болгарії, рішили правлячі круги Німеччини, в порозумінню з парламентом, приступити до демократизації правительства. Ся демократизація полягає головню на допущенню соціал-демократичних і вільнодумних послів до державної керми. Канцлер граф Гертлінг уступив, а замість него обняв провід в політиці за згодою більшости німецького парламенту князь Макс Баденський. Новий канцлер заявив в парламенті, що цісарський розпорядок з 30. вересня вніс цілковиту засадничу зміну політичного життя в Німеччині. Князь Макс обняв канцлерський уряд в порозумінню з союзницькими правительствами.

В покликанню мужів довіря робітництва на найвищі становища — говорив канцлер — маємо заперуку, що правительство посідає довіре більшости народа. Програмою нового правительства є, щоби Німеччина заключила скоро мир і вступила в загальний союз народів на засаді рівноуправлення всіх. Бельгія буде відбудована і відшкодована.

Берестейський мир не може бути переленою для заключення загального мира. В прибалтійських краях, на Литві і в Польщі має завести ся цивільну адміністрацію і перевести вибори до законодавчих тіл, які мають самі установити свої конституції і урегулювати самостійно свої відносини до сусідів. В Прусах і других державах Німеччини має завести ся демократичний устрій і ввести ся загальне і рівне голосоване до союму.

Німецьке правительство — закінчив канцлер свою заяву — звернуло ся до Вільсона з пропозицією, вступити в мирові переговори. Се пропозиція президенту Америки повинен прийняти ради безмежних терпін, які нанесла війна цілому людству.

На фронтах.

На Заході.

У Фляндрії ідуть бої, в яких місцями відперто неприятеля, котрий посувається до німецьких становищ. Дальше по обох сторонах Le Catelet, коло St. Quentin, між Sequeat і Morcourt великі бої, в яких Французи здобули Lesedius і Morcourt а німецькі війська відступили між Crevecourt і Beauveoir коло каналу до своїх задніх становищ. На схід від Ренс, дальше коло Brimont і Bergи передпослідної ночі опорожили Німці свої становища і відступили до задніх. В Аргонах посунувся неприятель на схід під Aige, а між Аргонами і Массою на схід Eremont пробіглися Американці на 1 кілометер в глибину німецьких становищ.

Взагалі німецькі війська відступили на лінії Bruney St. Marie Py.

Американці вводять до своїх наступів велике число танків т. зв. танків і величезне число відділів артилерії і міхоти.

На Балкані.

Німецьке повідомлення подає, що німецькі війська з болгарського фронту стягнемо і вони вертають до збірних місць.

В Палестині.

Німецькі війська, які спільно з слабами турецькими силами борються в Палестині, уступають перед неприятельською перевагою через Дамаск в північній напрямі.

З України.

Зміна політичної системи?

Богато познаник указує на те, що в Києві готуються важні політичні зміни, які можуть рішучо вплинути на внутрішні і міжнародні становища української держави.

На сю тему ходить по Києві чимало чуток, подекуди навіть дуже чудних — до чуток про недалеке проголошення України королівством включно. Однак поза чутками немає сумніву, що такі важні зміни приготуються. Передовсім зміна правительства в українським національнодемократичнім зміслі. Лизогуб від своєї „переславської“ заяви зробився зовсім неможливим, а з ним і ті ин. міністри, котрі ще мріють про можливість вдержання московської мови на правах мови державної. Далі богато познаник свідчить про се, що в зимі буде скликаний український тимчасовий сойм — імовірно зложений з представників громадських і земельних організацій.

Ще й інші важні річі мають готувати ся. Разом з створенням української армії вони рішучо вплинуть на скріплення внутрішнього і заграничного становища України.

Україна і Швайцарія.

Дня 16. с. м. др. Лукасевич, новоіменований український посол в Швайцарії, одержав у Берні відповідь швайцарської союзної ради.

Висока союзна рада — сказано там — з дуже живим вдоволенням дізнала ся про бажання українського правительства увійти в зносини з швайцарською Федерацією. З господарського боку Швайцарія залежна від заграниці і річ природна, що вона хоче збільшити круг своїх торговельних зносин. Однак відомі причини не дозволяють Союзній Раді в сій хвилі надати урядовий характер сім зносинам. Проте швайцарське правительство прийме українське посольство в Швайцарії.

Провізоричним консулом України в Льозанні назначений п. Евген Бачинський.

Др. Лукасевич відвідав Українське Бюро в Льозанні і розмовляв з чільними представниками української колонії в Швайцарії.

Делегація головного штабу української армії у Відні

Делегація головного штабу української армії у Відні, вислана в урядових справах до ц. і к. військової управи у Відні, задержала ся вчора в своїй подорожі до Відня на короткий відпочинок у Львові. Мешканці Львова мали нагоду оглядати на уликах українських жовнів з українськими відзнаками і гербами.

Росія уневажнює берестейський договір.

Совітське правительство в Москві повідомило німецьке правительство, що воно берестейський договір уневажнює. Донесене совіткого правительства, яке прийшло сьогодні в ніч, каже, що совітське правительство припускає, що й німецька держава також зі свого боку уважає договір неіснуючим. Звідси відповідь ся, що Німеччина не має нічого супроти того, щоби берестейський договір полишити до упорядкування загальної конференції. Рівночасно будеть ся однак просити російське правительство, щоби той договір, — оскільки він відноситься до господарських питань — удержати аж до загального упорядкування.

Мирові переговори між Україною і Росією.

Укр. мирова делегация на своїм повнім засіданню дня 5-го с. м. відкинула домагане російської делегации, щоб запитати контрагентів берестейського мира, оскільки договір, заключений між Росією і осередними державами, є обов'язуючий також для України. Укр. делегация зажадала, щоби приступати негайно до нарад над границями і предложила докладні плани границі, при яких пороблено значні уступки Росії.

Вона попросила о відповідь до 7-го жовтня. Однак рос. делегация обстоювала при своїм пропозиції. Супроти сего заявила українська делегация, що як до 7-го с. м. не одержить відмови, то перерве переговори на необмежений час. Піремире має остатись в силі.

Самооборона України.

На останньому своїй засіданню рада міністрів в Києві обговорювала сучасний політичний момент, що повстає з сучасного становища балканського фронту.

Рада міністрів доручила міністрам військовому та внутрішніх справ розробити план формування національної гвардії на Україні.

Розглядаючи із становища оборони української державности теперішній момент, демократична „Робітничка Газета“ пише в нинішній вступній статті між ин.:

„Організація армії мусить йти найшвидчим темпом; в як найкоршому часі мусимо мати міцну, дисципліновану, боездатну армію, мусимо мати, бо не знаємо, що скаже нам завтрашний день.

„В такий критичний момент, як теперішній, не можемо ніхто, ні одна з течій української демократії, умити руки, сказати, що справа утворення української армії є їй чужа і стороння. І нам, еоційдемократам, наш інтернаціоналізм не може перешкодити визнанню необхідности боронити наш край і нашу державу і організувати засоби для утворення оборони“.

Творення української армії.

Дня 1. жовтня рада міністрів розпочала розглядати закон про приказ новобранців української армії. Закон той складається з 176 статей і розгляд його займе кілька засідань підряд. На першому засіданню буде розглянуто тільки 42 статті, остаточний же розгляд усього законопроекту закінчиться через кілька днів.

Головним питанням підчас розгляду закону в раді міністрів було встановлення строку служби. Військові фаховці настоювали на 3-річній службі для піхоти і 4-річній для кінноти та спеціальних родів зброї. Не дивлячись на настоювання фаховців на таких строках, рада міністрів установила однак для піхоти 2 роки, а для інших родів зброї — три роки служби.

Діяльність „Нац. Союзу“ на Україні.

В розмові зі співробітником „Нової Ради“ член президії „Національного Союзу“ заявив на

сторінках нинішнього числа названої газети між ин. ось що:

„Настрій в Союзі що-до можливих на сході Європи явищ і політичних змін досить певний, бо всі пережиті нами за півтора року події дуже виразно вказують на зовсім яскраве і культурне пробудження національної свідомости, яка завжди буде тим цементом, що не дасть розгубити ся нашої нації і викує державний розум нашого народу. Страхи, ніби наша провінція, наше село з певних сучасних причин переживають нахил до большевизму, не мають під собою поважної основи. Це є хоч трохи свідомого селянства і особливо інтелігенції, там провадять ся мирна культурна праця, яку не є в силі зруйнувати большевицькі наїзди з правого чи з лівого боку“.

3 газет.

В „Ділі“ пише Др. Степан Баран про потребу одноцільної політичної організації і репрезентації:

„А як нас застав найважніша хвиля — хвиля ліквідації війни? І в парламенті і поза ними одноцільно не згуртовані. Нема у нас авторитетної кооперації, що була-би легітимована забрати голое справді іменем всіх австрійських — згідно і угорських Українців і переперти практично право самоозначення. Сил посольських і їх поваги за мало. Тут треба згуртування і зведення до одного знаменника всіх наших суспільних сил, політичних, науковопросвітних і господарських. Одним словом треба покликати до життя свого рода українські установчі збори, зложені з всіх українських послів до австрійської державної ради, з бувших послів розв'язаного галицького і з послів буковинського союму, з відпоручників партійних управ, з відпоручників повітових науково-просвітних і господарських організацій та фахових союзів. Ставлячи справу визволення і угорських Українців з тяжкої мадярської неволі і сполуки всіх австро-угорських Українців, належало би приєднати до сеї організації і декого з угорських Українців, хоч се буде нелегко задля безмежної мізерії на угорській Україні.“

До компетенції сього спільного політичного тіла належали би загальні витичні лінії нашої політики, правно-державна організація австрійсько-угорської України, репрезентація українського народу наддунайської монархії на вні, вибір відпоручників до переговорів з осередним правительством і иншими чинниками — пр. до мирової конференції, і вибір виконавчого органу, що стало вів би агенди української національної політики. Народи сего тіла могли-би відбувати ся у Львові.

Зложене осьтак тіло мало би без сумніву за собою цілу українську суспільність і було-би висловом її думок і жадань та відорвало-би основну творчу ролю при будові нового правно-державного строю на австрійсько-угорських українських землях і перевело би цю будову після наших бажань і плянів.

Ініціатива до скликання і сформування одноцільної української політичної організації на цілу австрійську (згідно і угорську) Україну повинна вийти в першій мірі від Української Парламентарної Репрезентації, згідно від Народного Комітету.

Ділати треба скоро, бо події епохального значіння йдуть лискавицею: утворити і в нас свій Національний Союз“.

Доля Галичини.

Віденська „Zeit“ з 4. жовтня подає таку заяву в кругів німецьких соц. демократів: „Коли в нашій резолюції (про перетворення Австрії в союз національних держав) не згадано про Поляків і Українців, то стало ся таке тому, що на нашу думку згадка така не мала би практичної зартости, бо імовірно оба ці народи не належатимуть до будучої австрійської федерації“.

НОВИНКИ.

Його Цісарська й Королівська Величність ротмістер архикнязь Вільгельм перебуває від 9. с. м. в Чернівцях. Пан архикнязь стоїть від марта 1915. р. на східнім побоєвищі в безпереривній фронтній військовій службі. Він тепер є командантом українських Січових Стрільців. Цю вістку приймуть буковинські Українці з особливою радістю, бо вони знають це від давна, що високий гість усе цікавив ся долею українського народа й добре ознакошений з його мовою й культурою.

Руска Бесіда в Чернівцях просить філії, щоби вислали відпоручників на нараду, яка відбуде ся в неділю, 20-го жовтня с. р. о 10-ій годині перед полуднем в „Народнім Домі“ (в Укр. Касині) над відбудовою просвітнього руху на Буковині і над тим, як святкувати 50. річницю засновання товариства, що припадає в січні 1919. року. Просимо також прислати чим скорше матеріали до календаря на р. 1919.

Українська прив. реальна гімназія у Вашківцях н./Ч. отворюєть ся наново з днем 20-го жовтня с. р. Вписи до 1. класи відбудуть ся в часі від 15. до 20. с. м. в місц. народній школі, до чого треба метрики і шкільного свідоцтва. — Виділ.

Відзначенє. Наш земляк п. надучитель Іван Герасимович, тепер ц. к. поручник при команді Східної Армії, одержав золотий хрест заслуги на стяжці хоробрости за знамениту службу перед ворогом.

† **Петро Гелич**, бурмістер і господар в Топорівцях, голова тамошньої читальні і каси, один із найдіяльніших патріотів-селян на Буковині, впав жертвою рабівничого розбою минулого четверга. Невисліджені доси злочини вбили й зрабували його в четвер 3-го с. м. Це другий вже випадок в черновецькім повіті, бо кілька неділь тому вбито й зрабовано так само бурмістра в Ширівцях горішних. Покійний Гелич брав від часу відродження буковинської України завсідни живучу участь в політичній, економічній і просвітній руху нашого народу, не було ніяких зборів, на яких не булоб його, хоч був уже старший віком і неграмотний. При останніх громадських виборах перед війною став бурмістром своєї великої громади, працював ревно і чесно, а підчас ворожого наїзду натерпів ся чимало. Покійник оставляє по собі добру пам'ять. Із щирим жалем кличемо: Пером йому земля рідна!

„Рільнича Спілка купна і продажі в Чернівцях“ займає ся крім достави сіна і солом, садовини і ярини, до чого небавом прибуде і закупно худоби, також посередництвом обезпечення на жите від воєнних позичок, за що посередники Спілки побирають муть певну провізію, яку доси забирали чужі люди. — Спілка запрошає Українців приступати в члени товариства; пай виносить 500 корон.

Рекламації здержані. Начальна команда армії зарядила, щоби з огляду на невідрадні відносини що до стану армії аж до її цілковитого доповнення здержати всі загальні і особисті рекламації офіцерів і жовнірів в поли. Розпорядок сей входить сейчас в життє. Виняток становлять тільки ті категорії і особи, котрих рекламації начальна команда вже полагодила.

Із Заставниччини. Як доносять нам, відносини в заставницькім повіті не поліпшили ся. Староство вперто придержуєть ся зневаженої народом системи. Майже всі місця, які стоять у якій звязи з воєнною господаркою, обсажені людьми, чужими нам по народности й вірі. Протизаконні вчинки громадских „дійців“ толерують ся, скарги не приймаєть ся до відома. Богатші селяни і дідици виходять вільні від реквизицій, за те з бідних стягають майже весь їх добуток з живн. Таким чином треба собі пояснити, що розмірно богата Заставниччина доставила досі лиш 4—5 вагонів збіжжя, наколи бідніший кіцманський повіт спроміг ся на кілька канцятів вагонів!... Так уряд в Заставніччю розуміє й пильнує свої обовязки. — З другого боку завважимо в інтересі правди, що в уряді податковім, судячи по засягненим нами близшим інформаціям, не лучали ся ніякі випадки незаконности, а тільки непорозуміння, які стали у відповідний спосіб полагожені, що мотуємо з волею.

Бараболі вільно купувати у господарів: приватним домовіствам, бурсам, монастирям, шпиталем і т. п. закладам, які однак мусять зречи ся побирати картофлю з боку громади на картки. Купувати бараболі вільно лиш на Буковині, по 100 киль на особу, що має вистарчити до кінця червня 1919 р. Подання треба вносити на друкованих формулярах, які видає магістрат, взглядно староство, найдалше до 2. падолиста с. р. в магістраті або в дотичнім старостві, як той, що купує, і той, що продає, отже оба мешкають в Чернівцях чи в дотичнім повіті; колиж живуть в в різних повітах, то поданє вносити-б до закладу воєнного обороту збіжжя, що є в краєвім правительстві в Чернівцях. На подання треба штемпля за 2 К. В поданню податиб докладно імя і місце побуту того, у кого купує ся і долучити посвідку громади, магістрату про те, що купець зрік ся карти на бараболі, і ще оплачену куверту з адресою купця, в якій купець дістане почтою дозвіл на купно і перевіз картофлі. Дозвіл на купно передає ся продавцеві, який має єї старанно перевозити як доказ, о скілько його запас зменьшив ся, а дозвіл на перевіз закупленої бараболі передає ся залізничі чи візникові, що єї перевезе, инакше сторожа може картофлю відібрати.

Рільнича спілка купна і продажі в Чернівцях розпочала вже свою діяльність. Бюро спілки находит ся покищо в комнатах „Руської Каси“ (ул. Петровича ч. 2. в „Народнім Домі“), де приймає ся зголошеня тих, що хотять вступити в члени або стати посередниками спілки для купна сіна і солом і садовини і ярини.

Виділ „Українського Касина“ в Чернівцях просить вступати в члени. Що вечєра сходять ся члени в льокалю Касина на товариську розмову.

Читальня Касина богата у всілякі часописи. Льокаль: ул. Петровича ч. 2.

Хто прийме за свою 4-літню дівчину без батька й матери, най зголосить ся до Анни Коротчук, Манастериска вулиця ч. 4, або до редакції „Буковини“. Просить ся о ласкаві датки на дитину, заки найдеть ся хтось, щоби її взяв за свою.

Селянська Каса в Чернівцях урядує при площі Франца-Йосифа ч. 1. що понеділка від 8-ої год. рано до 2-ої по пол.

Учителька прийме лекцію із народних шкіл в домі інтелігентних родин або занятє в уряді. Знає українську, німецьку і польську мову та писати на машині „Адлера“. Письма з умовою слати на адресу: О. Салєга, Серет, Буковина.

Шляхи. Рік V. Січень-Червень 1918. сшиток 1—6. — 3 міст: 1. *Олег Оленський:* Спів заходячому сонцю. 2. *Анатоль Франс:* Мессер Гвідо Кавальканті. 3. *Сюлі Прюдом:* Ідеал (поез.). 4. *Михайло Якуб:* Танець тінний (III. часть, д. б.). 5. *Омельян Карашкевич:* Любов і музика, У сад ідучи, де грала музика, Хвилина вознесення (поез.). 6. *Генрік Ібсен:* Пер Гінт (I. дія, д. б.). 7. *Іван Ватран:* „Zum Gebet“. 8. *Володимир Котельський (В. Прудкий):* Поцілуй царівни. 9. *Др. Степан Балей:* Символ жалоби. 10. *Раб Индра, Нат Тагоре:* Під небом Індії (Поет). 11. *Ту-фу:* Війна (поез.). 12. *Бернгард Келерман:* Серце. 13. *А. фон Гумбольд:* Про роскоші природи та про научне досліджування законів всесвіта. 14. *Михайло Рудницький:* Між загальнодоступністю і футуризмом. 15. *М. Євшан:* „За ситуаціями“. 16. *Др. Макс Адлер:* Соціалізм і інтелігенція (д. б.). 17. *Михайло Велигорський:* Польські межовання. 18. *Михайло Біляч:* Блок ч. 5. 19. *Микола Голубець:* Нариси з історії українського мистецтва (VI. Століття упадку). 20. *І. Свенціцький:* „Українське мистецтво“. 21. *Марійка Підгірянко:* Не журіть ся, люде... (поез.). 22. *Б. З.*: Національні гимни. 23. *Др. Ст. Людкевич:* Модест Менцінський як оперовий співак. 24. *Василь Барвінський:* Концерт Софії Дністрянської. 25. (вк.): Наш демократизм (д. б.). 26. (ф): Відродження України (В круговороті). 27. *Ю. О.*: Державно-українські політичні партії та групи. *Загальні записки:* (ф. ф.) а) Міжнародне положення України і Росія; б) (ф. ф.) Земельна реформа на Україні. 29. Література. 30. Бібліографія. Від видавництва. Оголошення. — Ціна сього зшитка К 8.—. — Можна набути в адміністрації „Буковини“.

Пошукує ся учительки для двоє дітей на село, з українською, німецькою, згл. і французькою мовою та музикою. — Зголошеня з докладним поданєм умовин слати до п-ї Теклі Козак, Давидени (Dawideny). 3—3

Адв. Д-р. Фльоріян Лупу отворив свою канцелярію при ули Райса (передше румунський консулят). 3—3

Українці, які обезпечують ся в VIII. воєнний фонді через Ц. к. австр. військовий фонд вдів і сиріт, дістають поліси одинокого укр. Тов. взаємних обезпечень на жите і ренти „КАРПАТІЯ“ у Львові, вулиця Руська ч. 18. Коли-б отже хто з Українців не одержав поліси „Карпатії“, тільки якусь иншу, то се могло стати ся тільки через недогляд, тому нехай повідомить про се зараз Дирекцію „Карпатії“. — З окрема просимо нашу інтелігенцію звернути увагу на сю справу і про всі випадки, де Українець, обезпечений в VIII. воєнний фонді через Ц. к. австрійський військовий фонд вдів і сиріт, через недогляд не одержав би поліси „Карпатії“, донести Дирекції „Карпатії“. 4—0

Др. Бернгард Грінфельд ординує від 2—4 год. попол. Ратушева вул. 4, III. сходи двері 18, (пасаж Бека).
Др. Антонія Грінфельд-Бідерман ординує від 10—12 г. рано. Лїлїйна вул. 3.
Дискретна ординація для полових недуг від 4—5 год. попол. 7—10

Адвокат краєвий
Д-Р. ВАСИЛЬ ДУТЧАК
повернув і веде канцелярію в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 9 (напротив ратуша). 2—10

Інженер і геометр
Ілько Попович
повернув і отворив канцелярію вул. головна ч. 27, II. поверх.

Надумайте ся!
Нім обезпечите ся в воєнній пожитчї, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропозованого обезпечення у воєнній пожитчї через Українське тов. обезпечення „КАРПАТІЯ“ Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожний без ріжниць віку платить при 14-літнім протягу часу за 1000 корон на дожитя і випадок смерті річно К 32.80 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Дрогерія
Шмідта і Фонтіна
ЧЕРНІВЦІ
Головна вул. 2. Головна вул. 2.
Поручає Шановній Публиці:
БОГАТИЙ СКЛАД:
Фотографічних апаратів і всіх приборів по фабричних цінах, далше: дрожі, фарби, туалетові артикули, парфумерії, артикули для хліборобства — і хати. —
Скора і точна обслуга. 5—0

Книгарня
Равха і Лебединського

в Чернівцях, улиа Ратушева ч. 4, вже відкрита і має на складі найновіші українські видання, шкільні книжки, прибори канцелярські і т. п.
Вже надійшов БУКВАР, читанка для I. класи шкіл народних.
Склад Німецько-Українського СЛОВАРА Кміцикевича і Спілки. Ціна 16 К неопр. і 20 К опр. прил. і Івана Герасимовича Підручник в справах шкільних.

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.**Передплату:**річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“**Ціни оголошень:**Рядок петитовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.

Redaktion und Administration:

Czernowitz,

Petrowiczgasse Nr. 2.

AnnoncenpreiseKleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.**Pränumerationspreise:**ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnummer 20 h.

Самоозначення народів і Українці в Австрії.

Народи пізнали державу, сказала недавно одна газета. В часі мира йшов кожний своїм шляхом. Хлібороб ходив коло свого господарства, ремісник коло свого варстату і ніхто не оглядав ся на державу. Це діло лишали вони дармоїдам панам, як вони казали, бо ті не мають що робити і можуть в політику грати ся, не тямлячи й не відаючи, що там по тих канцеляріях та урядових покоях рішається про їх долю, про їх життя й добро. А-ж ці чотири криваві роки війни навчили їх, хто то такий і що то таке держава. Держава відорвала хлібороба-мужика від плуга, ремісника від варстату, взяла робітника з фабрики, зажадала від них їх життя, їх здоров'я, їх голів, рук і ніг. Вона забрала батькам і матерям синів, жінкам чоловіків. Держава поклала свою руку на кожне зеренце збіжжя, на худобину і стебелину сіна. Держава назначує ціну на товари, держава забирає насильно в чоловіка його дорібок. Держава стала страхіттем, що жадає для себе життя, волі і майна кожного чоловіка. Сьогодні знає вже кожний чоловік і жінка, що то таке держава і їх доля, їх щастє і кожний кусник хліба залежить від тих, хто править державою і як він нею править. Тому вже минули ся ті часи, коли народ полишав тому гурткові вибранців правити державою. Скрізь домагається весь народ свого права рядити державою, як йому того потрібно, як він того бажає. І так на наших очах упав царизм в Росії, впали послідні привілеї виборчого права в Англії, ба навіть в Німеччині змяк зелізняк кулак і панування народу йде в гору. Але за те розіграли ся тут всі елементи разом і тепер стоїть вона як не перед розпадом, то перед ґрунтовною перебудовою.

Та держава, особливо та, в якій жило побіч себе більш народів, рішала також про долю і національний розвиток тих народів. Рішала так, як їй вигідно було в даний момент, нераз а то й дуже часто кривдячи й поневолюючи один народ, аби здобути прихильність другого. В Австрії знаєм ми Українці це найлучче. Та прийшла тепер пора народного права — демократії. Ніякий народ не хоче бути більше підданим держави, в якій він не бачить своєї держави. організації свого народу.

І так жадають народи права, уладити собі державу після своїх потреб, як це їм подобається. Сьогодні жаден народ не дасть ся зацитькувати тим, що от мовляв ми про тебе дбаємо, ми даємо тобі школи, будемо дороги і даємо всякі інші подарки з чужої руки, вони самі хочуть собі здобувати свою хату в своїм стилі і в своїм смаку.

Цього права зажадали всі народи в Австрії, цього права зажадали устами наших заступників і ми Українці в Австрії. Наше жадане це своя власна держава Східної Галичини, українських областей Буко-

вини та Угорщини. Від цього жадання ми не відступимо, це заявили недвозначно також наші делегати на недавній авдієнції у цісаря.

На 19. с. м. зберуть ся до Львова українські установчі збори, збори мужів довіря всіх українських областей австро-угорської монархії, які мають покликати до життя „Українську Національну Раду“, яка буде виконувати право самоозначення народу.

Та помимо того, що право самоозначення сьогодні на устах всіх, наші сусіди Поляки з одного боку а Ромуни з другого зазіхають на наші землі. За нашу землю положимо ми душу й тіло, ні пяди своєї землі не відступимо, але й чужої не хочемо. Намість по боротьбі засідати до згоди, воліємо це зробити перед боротьбою. З цєю метою була й скликана конференція всіх українських партій Буковини на 12. с. м. до Чернівців. І конференція заявила однодушно, що ми жадаємо права самоозначення і для нас Українців, ставимо наше право на українські області Буковини з нашим культурним і господарським осередком містом Чернівцями, звиваємо ромунський народ не давати свої руки до поневолення Українців і обіцяємо й ми то саме. Конференція висказала також думку, що й польсько-українське питання дасть ся розв'язати в дорозі порозуміння а не насильно. Цю думку дала конференція як директиву мужам довіря на Установчі Збори у Львові. Бажаючи трівого мира, завзиває конференція всі народи допомогти нам розійти ся згідливо з нашими сусідами, щоби на будуче не прийшло більше до ніяких непорозумінь і усобиць. Однак наприкінці застерігає ся проти всяких рішень про нас без нас і святочно і твердо заявляє, що за наші справедливі домагання положимо ми майно й кров.

У грізну хвилю.

Як сонішний промінь проганяє скопичену темряву на землі, так ділає на захмарені в послідних днях українські душі вістка, що блискавицею рознесла ся по цілій Буковині, про те, що близький серцю нашого народу член цісарського дому проживає від тижня між нами.

Архикнязь Вільгельм явив ся у Чернівцях у переважних обставинах, щоби осісти тут командантом групи. На заході і південнім сході гремлять ще гармати і воеводи з напругою всіх сил і всего свого знання ведуть свої діла а дипломати зачали переговорювати ся між собою про мир, покищо з далекої віддалі. Чим раз більша їх рухливість каже нам надіяти ся напевно, що в недалекий вже будучности отсі переговори зведуть їх до купи на спільну нараду. У невизначних ще нарисах виринає можливість скорого закінчення миру...

Ця свідомість поділяла на Українців сильно. Всюди лунають гуки до найтіснішого єднання, до поготівлі, до згуртованя всіх наших сил. Величезна напруга духових наших сил убільшується ще тим, що, коли рішають ся політичні справи історичної ваги, всіх державників обидвох воюючих між собою монарств гейби навмисне як заціпило, що до судьби нашого народу. А вже наш найближчий рідний край Буковина цілком забута всіма. І чи диво, що коли неясна доля просторих країв, наша Буковина на далекім сході, найменша країна, може підпасти під колеса історичних подій, упасти жертвою дипломатичних шахматів?

Від одного тижня знаємо, що ми не цілком забути. Від одного тижня міцніше б'ють ся серця Українців. Серед них молодий володар, що з ним в'яжуть нас цілком інші зв'язи як одна приличка.

Коли архикнязь Вільгельм говорить до своїх Українців їх рідною мовою, то це не пусті слова налажені до даної хвилі. Це приязне спочуте до нас, отта щира сердечність, що не знає границь. Ще перед війною виучував цей надзвичайно здібний принц історію-бувальщину й культуру нашого народу з привичною йому завзятістю. В часі війни стояв архикнязь усе в безперервних зносинах з українськими послами й провідниками й відправ на всі боки ворожі зації против нашого народу. Він знає, що переживає наш нарід у своїй душі, знає, що й де його болить.

Від кількох місяців став архикнязь командантом військової групи, до якої належать і славні Українські Стрільці. Ся перворядна військова одиниця ц. і к. армії, еліта, як їх назвав один австрійський генерал, це гордість і прибижище надій цілого українського народу. Вона була такою в тяжких карпатських боях, коли Галичину й Буковину держав у своїх пашеках російський ненажерний імперіалізм, була такою за часів большевицького наїзду на предковичні запорожські землі, де вони боронили від диковинної навали українську культурну старовину. Сьогодні, коли Січові Стрільці стоять на рідній землі, вони являють ся символом самооборони й сили народу. Нема такого українського січового стрільця, який не був би свідком того, як особа архикнязя Вільгельма через свою сердечну зв'язь, що лупить гринца з нашим народом, надає нашим добровольцям того полету, що в цих важливих хвилях нас підносить і надає українському загалови сили й завзяття. Українські Січові Стрільці були й остали ся барометром настрою нашого народу.

Архикнязь Вільгельм стоїть від марта 1915 р. без перестанку в службі на східнім фронті і рівночасно й серед українських військ і українського народу. Українська частина Галичини й сама Україна йому добре знана земля. Становище його спричинило, що імя цього любимця народу так звучить як імя рідної дитини. А й за кордоном прислухають ся Українці, коли почують його імя. Як далеко сягає українська земля, так далеко лунає його слава.

Молодим народом являється український нарід помимо своєї старої культури знов на європейським видовищі, відроджений серед бойового галасу. Тяжші ніж кому рани завдало це лихоліте нашому народови. Він живий свідок страшної заверюхи, яку серед народів східної Європи викликала безтямна демагогія на те, щоби всіх, які услили від царистичної нагайки, вкинути в нове рабство, ще страшніше, ще лютіше, бо безтолкове, темне.

Після сумних досвідів минулості і свіжих сумних пережитих хвилях набрав ся український нарід глибокого недовіря, яке кінчить ся тільки перед такими людьми, що слідили за нами на наших тернистім шляху і готові нашу долю зеднати з своєю. Більше як який инший нарід має наш нарід живу пам'ять за все, що йому приключило ся, що нам близьке. Більше ніж інші народи ми вільні від самообману й самовивиснення і радо витаємо доброзичливих, відки вони би не явили ся.

Наш нарід вдячний і вірний тому, хто йому вірний. Того дня, коли український нарід покористується правом самоозначення, він пригадає собі й своїх щирх друзів. А що він того свого права самоозначення рішучо дінеть ся, про це вістять тисячі й тисячі голосів.

Під вагою цього настрою, опановуючого весь наш загаль, настрою піднесеного подіями біжучих днів до більшої виразистості поява архикнязя Вільгельма серед нас на рідній землі наповняє нас надією й вірадою. Витаємо його Високість, витаємо сердечно славних Січових Стрільців під його вмілим проводом і запевняємо їх у нашій симпатії, безустанній і щирій.

Національний Союз.

Розмова з членом президії.

Тепер в національний союз входять шістьнадцять організацій: партія укр. соц.-рев. (центральної течії), партія укр. соц.-дем., партія соц.-федер., трудовики і соц. самостійники. Організації: Селянська Спілка, Галицько-Буковинська Рада, Холмський комітет, Кримська Українська Рада, Чорноморська Рада, Всеукраїнська Учительська Спілка, Вс. Лікарська Спілка, Спілка Зелізничників, Почтово-телеграфна спілка, Кирило-Методіївське Брацтво, Студентський Союз.

Філії заснувалися в Одесі (окружна), Харкові (губ.), Полтаві (губернська), Катеринославі (губ.), Кам'янці-Под. (губ.), Вінниці (повітова), Хрещенчуці (пов.). В губернській і повітовій філії входять майже всі місцеві організації, центри котрих входять в Раду національного союзу в Києві.

Цими днями зав'язали з національним союзом через своїх делегатів організації Українців на Сибіру, Туркестані, Криму й Чорноморщині.

Цими днями національний Союз подав на ім'я німецького посла барона Мума меморандум про внутрішнє й міжнародне становище України. Представники президіума вже мали докладну розмову з генеральним консулом Тиле з приводу меморандума і давали на запитання детальні пояснення. Копії меморандума розіслані представникам також інших держав.

Голова союзу А. В. Ніковський після двохмісячної організаційної роботи в президіумі через нездужання відмовився далі бути головою національного союзу і залишився звичайним членом президіума від партії с. ф. На голову союзу тепер обраний В. К. Винниченко, який дістає багато привітних телеграм з провінції, в яких висловлюється щира радість, що після певної перерви В. Винниченко вернувся до провідництва в українській політичній життю.

За останній час окрім меморандума та інших публікацій Союзу в часописах надруковані резолюції його в справі Донщини (Доля української людності донецької округи), в справі заведення державної мови на Україні; в справі висилки Галичан; готують резолюції в справі Галичини і Буковини та в судовій справі. Проводить листування з філіями та ширить організація інформаційних закладів.

В своїй діяльності Союз не виходить за межі свого опублікованого в часописах статута („Нова Рада“ ч. 132, „Робітничка газета“, „Правник“ ч. 1, провінційні газети та „Діло“ і „Українське Слово“). Всякі київські, а особливо одеські чутки про зміну орієнтації Союзу, як представника української національної думки, про загострення його внутрішньої тактики та про заходи в справі організації влади не відповідають дійсності. Ні одна сторона діяльності Союзу, як і його постанови, революції й протоколи, не являють ся річчю секретною ні для членів Союзу, ні для українського громадянства. Натурально, не все проходить із інформацій про Союз в пресу, але в тім нема волі ні Союзу, ні редакцій українських газет...

Конференція всіх українських партій Буковини.

Події, які мабуть на віки мають рішення долю народів а між ними й народу українського, по другий раз наказують всім Українцям створити один сильний національний фронт. Один раз з самого початку світової війни, коли російська навала хотіла задавити нас, а другий раз тепер, коли драма наближається до кінця, коли що правда впала тюрма народів, наш народ воскрес, одначе сусіди його й далі хотіли держати-б його в своїх пазурах. Так як український народ тоді добровільно післав свою кров, своїх найкращих синів, до боротьби за визволення народу, так і сьогодні готовий весь народ до найбільших жертв за свою будучність.

В суботу 19. с. м. відбудуться збори української конституанти. Там мають мужі довіря всім Українцям Австро-Угорщини сформулювати наші домагання, мають рішення, куди нам іти.

Українці Буковини скликали на 12. с. м. конференцію всіх українських партій до Чернівців, які зайняли становище до подій, дала вислів своїм домаганням і директиву мужам довіря на збори конституанти у Львові.

Президиентом конференції був член краєвого виділу п. Омелян Попович, а реферат виголосив п. Осип Безпалко. Бесідник представив докладно теперішню політичну ситуацію, підчеркнув потребу злуки всіх національних сил під сию пору і ставить слідуючі резолюції під ухвалу конференції:

Зібрана в Чернівцях 13-го жовтня конференція всіх українських партій Буковини реєлює право на самоозначення також для українського народу. Разом з прочими Українцями Австро-Угорщини хочемо самі рішення про свою долю.

Ми хочемо в мирі і згоді розійти ся з теперішнім і повсякчасним нашим сусідом румунським

народом. Від Карпатів по Чорне Море межують наші народні границі з собою. Тому вже самою природою ми примушені мирно і згідливо жити і працювати для спільного, спокійного розвитку в будучині.

Тому кличемо ми до всього румунського народу не давати свої руки до знасилування українського народу, так як і ми свого боку свято прирікаємо поборювати всяке несправедливе рішення в нашу користь, яке зверталося проти Румунів.

Ми проголошуємо своє право на українські області Буковини з їхнім одним осередком торгівлі і руху містом Чернівцями, яке з трох сторін окружене чисто українськими областями а тільки з четвертої припирає до мішаної, в якій сходяться всі торговельні шляхи з українських областей і в якій по Жидах ми творимо взглядну більшість.

Ми зав'язуємо всі інші народи Буковини, Жидів, Німців і Поляків допомогти нам перевести і також для меншостий корисний національний розділ краю.

Ми твердо переконані, що й польсько-українське питання можна рішення тільки в порозумінню інтересованих народів а не насильством і поручаємо нашим заступникам в українським національним конгресі ділати в цім напрямі.

Ми домагаємося, щоби австро-угорська Україна поладнала свої відносини так до сусідних, як і до інших народів Австро-Угорщини, як і до державної України вповні самостійно.

Бажаючи скорого і трівого мира звертаємося до всіх народів із зазивом, пособити всіми силами порозумінню між Поляками і Українцями з одного а Румунами і Українцями з другого боку, щоби усунути і на сході можливість всяких майбутніх політичних заверух і уособиць.

На прикінці прирікаємо всіми силами з пошваго життя і майна боронити ся проти всякого насильства і всякого рішення про нас без нас.

Австрійські парламентаристи у цісаря.

В неділю 12-го с. м. прийняв цісар на авдієнції ряд членів австрійського парламенту. Як перша група заявили ся у цісаря представники чеського союзу: Фідлер, Тузар, Грубан і Станек. Їх авдієнція тривала півтора години. Посли Тузар і Станек заявили по авдієнції, що вони запропонували цісареві створення самостійної чесько-словацької держави, а поодинокі самостійні держави національностей повинні по своїм утворенню перегорювати з собою про свої спільні справи. Домагалися, щоб забрано з Чехії чужі війська.

Другою групою були представники чотирьох партій палати панів: князь Фірстенберг, барон Чедік, князь Льобковіч і барон Рубер. На дальшу чергу прийшли: німецько-національні послы Вольф, Вальднер, Льодгемани, Пахер, Штельцель, Урбан, Тайфель і Фрідман, християнсько-соціальні послы Фтик, Гавзер і Матан, й німецькі соціаль-демократи д-р. Адлер, Зайц і Зелігер. Німецькі послы висловили думку, що концентрації міністерство, до якого не вступають Чехи й південні Славяне, не має політичної цілі. Німецькі партії не моглиб увійти в кабінет національностей, хіба що перед утворенням такого кабінету вони одержалиб зовсім виразні гарантії обсягу й роду творення будучих держав. Давали ради не починати творити національних держав, але ждати, аж мирова конференція розв'яже увесь комплекс зв'язаних з австрійською справою питань. На думку Німців тепер можливий тільки урядничий кабінет. Німецькі соціаль-демократи заявили ся за сфедералізованим держави в дусі самоозначення народів...

З польського боку заявили ся др. Тертіль, граф Баворовський і др. Левенштайн. Перший став перед цісарем др. Тертіль, котрого запитав цісар, яке становище займає польське коло з огляду на зовнішнє та внутрішнє положення. У відповіді покликав ся др. Тертіль на спільну з іншими польськими групами деклараційну інтерпеляцію з 2-го жовтня і на становище, втворене мировим кроком Австро-Угорщини в справі завішення зброї з 4-го жовтня. Очі народу звернені від тепер у з'єдинену Польщу. Цей факт рішення для представників краю, який Поляки уважають за складову частину польської держави. Про унормування внутрішніх відносин Польщі й форму її правительства рішення конституанта у Варшаві й будучий польський сойм.

На дальше питання, яке буде тимчасове дальше відношення австрійських Поляків, др. Тертіль відповів, що репрезентація краю розуміє розміри спільних інтересів, які перед просянням треба упорядкувати. Треба уложити й залагодити взаємні рахунки. Ця справа вимагає-ме взаємної прихильності. З свого боку передкладає її коло та прийме з усією допомогою. До д-ра Гуссарека має коло довіря.

Дальший нисланець кола гр. Баворовський покликав ся на становище, яке Поляки займали

супроти Австрії перед війною, по її вибуху та протягом неї. Поляки стояли при Австрії в пересвідченню, що це дасть їм можливість здійснити велику частину ідеалу. Коли сьогодні центральні держави прийняли програму Вільсона, а разом з цим і 13. точку, яка відносить ся до з'єдиненої Польщі, нема Поляка, що не повітав би з признанням цього факту. Про форму правительства в Польщі порішить сойм у Варшаві.

Др. Левенштайн хотів перейти в польським патріотизмі обох своїх попередників. Він указував на видуману вищість справи творення польської держави напр. від чеської й південно-славянської. Поляки є за збереженням сильної Австрії, бо Польща кинена між могутню німецьку масу й народи бувшої російської держави потребує приязного сусіда на полудні. Поляки не хочуть втікати з Австрії з перестрахи, немовби з дому, що горить, але хочуть попрашати ся в спокої і порядку, щоб удержати правну державну непереривність.

Перед закінченням авдієнції др. Левенштайн заявив, що Жида в Польщі сповнять свій горожанський обов'язок, а їх доля порішить ся в спільнім порозумінню з християнським населенням без інгеренції до справи інших чинників.

Тепер прийшла черга на Українців, іменем яких з'явили ся др. Евген Петрушевич і др. Евген Левицький. Авдієнція тривала понад пів години. Оба послы заявили, що є горяче бажання всіх Українців, щоб утворити самостійну українську державу, зокрема з східної Галичини, північної Буковини й також з північно-західної Угорщини. Оба послы висловили ся рішучо проти того, щоб роблено якісь пляни з цими землями в змислі австро-польської розв'язки. Населення цих земель, і то не тільки українське, але й німецьке є рішучо проти того, щоб якийсь шматок цих земель прилучено до Польського королівства. Ті Жида, які йдуть з Поляками на території отсієї держави, це тільки тоненька добре ситуована верхня верства та зникаюча частина, а жидівські народні маси й далі хочуть іти з Українцями. Вкінці обидва послы повідомили цісаря, що на 19. жовтня скликано до Львова українську конституанту, на якій мають вибрати Українську Національну Раду для виконання права самоозначення Українців.

Південний Славянин Корошець вияснив програму південних Славян, Файдутті відносини в Гориці, Ісепескул домагання Румунів, а пос. Райцес представив цісареві відносини в східній Галичині й положення 800.000 Жидів, які там живуть. Він висловив іменем Жидів бажання, щоб утворено східно-галицьку провінцію, яка належала до Австрії.

Проголошення чеської республіки.

Дня 14-го с. м. відбув ся генеральний страйк в усіх краях корони св. Вячеслава: Чехії, Моравії й на Шлеску. На всіх вулицях Праги появил ся маніфест соціально-демократичної партії, в якій край чеської корони св. Вячеслава проголошено як Чеську Республіку. Президентом республіки є визначний французський публіцист і головний редактор „Nation Tchèque“, а др. Крамарж став президентом міністрів.

На двох величезних зібраннях відчитали прокламацію послы Стрібни й Кльофач. Крім цього прокламацію скрізь роздавано у величезній масі примірників.

Рівночасно намісник граф Куденгове видав відозву до населення, в якій закликавано до спокою, а в противнім разі на силу відповість правительством силою.

Перед полуднем відбули ся на передмістях засідання громадських заступств, які заперестували проти вивозу засобів поживи й вугля з Чехії. Опісля удали ся делегації поодиноких передмість і міських заступництв на засідання празького міського заступництва з таким самим порядком.

Пляновано спільну маніфестацію на староміським ринку з промовами кількох послів, але ранком вирушило немов до бою узброєне військо з машиновими крісами.

В пізніх вечірніх годинах зібрали ся товпи народу, головню молоді, на площі св. Вячеслава зі співами національної пісні. У вечері закінчив ся однодневний генеральний страйк.

Цікаві деталі про авдієнцію чеських парламентаристів у цісаря Карля приносить „Narodní Politika“. Прийняття мало дуже приязний характер. На питання цісаря, як представляють собі Чехи дальший розвиток справи, пос. Станек, ідучи за ухвалами останньої чеської наради, сказав, що такі є три головні домагання чеського народу:

1. негайне установлення чесько-національного правительства, 2. допущення його до участі в мировій конференції, 3. перенесення всіх чеських полків з мадярської й німецької території до рідного краю.

„Ми знаєм, говорили чеські послы, — що ми мусим діяти до порозуміння з Німцями, але до цього порозуміння не може в жаднім разі до-

вести внутрішнє правительство, тільки наше власне правительство, яке переговорювати ме безпосередно з Німцями". Далі посли звернули увагу цісарю на те, що відносини починають бути крайно критичні й що переворот можна оминати тільки тим робом, коли буде створене власне чеське правительство. Дальша гайка рішучо небезпечна, бо тепер треба приступити до рішучого діла.

"Venkov" додає, що чеські посли в розмові з цісарем поставили домагання, щоб чеській делегації виставити пашпорти до Швейцарії.

За мир.

Очи цілого світа звернені сьогодні на Вашингтон. В руках американського президента лежить сьогодні справа мира. Німеччина згодила ся навіть вже опорожнити заняті території, так як цього бажав Вільзон, та Америка зажадала в другій ноті до Німеччини застановлення незаконних і нелюдських практик, яких вона допускає ся ще й сьогодні. В часі коли німецьке правительство звертає ся до З'єдинених Держав і союзників з мировими пропозиціями, німецькі підводні лодки затоплюють пасажирські кораблі а навіть і ратункові судна а німецькі війська нищать при відступі з Фляндрії й Франції цвітучі городи і села. В кінці жадає Америка зміни тих людей, які допускають ся тих діл. Злучені проти Німеччини справительства хочуть знати, з ким вони переправляють. Переведення мира буде зависіти від відповіді, яку дасть німецький народ на це питання.

Туреччина йде за Болгарією.

Від кількох днів ведуть ся в Афинах переговори між заступниками Туреччини і антанти про перемир'я і мир. Телеграми з Відня доносять, що переговори сі добігають до кінця і усявія перемир'я будуть в найблизших годинах підписані.

Такого кінця можна було надіятись вже після упадку Болгарії і великих військових невдач Туреччини в Палестині і Сирії. Після капітуляції Болгарії і заняття всіх болгарських залізниць через військову управу антанти, відрізано Туреччину від осередних держав. — Занявши місто Дамаск і майже ціле східне побережжя Середземного Моря, війська антанти скорими маршами спішили, щоби зайняти Анатолію з містами Адана і Коніа і відрізати в сей спосіб турецькій армії, що стоять на багдадським фронті і на Кавказі. Розбита і деморалізована турецька армія не в силі була ставити ніякого хочби малого опору наступаючим військам антанти. Через Адану і Конію стояла отвором для військ антанти дорога в Царгород, який був zagrożений також з півночі від Адрианополя. Для Туреччини не було іншого виходу, як здати ся на ласку і неласку антанти. Допомогли сему Болгари, які після своєї капітуляції вислали негайно своїх делегатів до Туреччини, щоби її спонукати до скорого заключення перемир'я. Турецький кабінет з Талатом Пашею і Енвер Пашею подав ся до димісії, а новий турецький кабінет, зложений з прихильників антанти, приступив до переговорів.

Турецька імперія перестала в сей спосіб існувати. Туреччина мусить остаточно раз на завжди зречи ся всяких прав до Єгипту і Палестини. Утратить вона також цілу Арабію і Мезопотамію, а також Вірменію. Сирія з Дамаском утворить новий державний організм, правдоподібно під патронатом Франції.

Греки правдоподібно дістануть всі острови на Егейським Морі, а може також західне побережжя Анатолії. Туреччина лишиться державою в своїх етнографічних границях, се є обмежить ся на Анатолію і Царгород з прилягаючими областями по Чатальджу.

З України.

Українська місія до нейтральних.

Незабаром генерал Б. Баженов має вирушити з надзвичайною дипломатичною місією до нейтральних країв з метою зав'язати дипломатичні та економічні зносини України зі скандинавськими країнами — Швецією, Норвегією і Данією.

Крім ген. Баженова у склад місії увійдуть: урядовець особливих доручень при міністерстві закордонних справ О. Козій і два урядовці.

Місія має вирушити з Києва зараз же після остаточного сформування.

Як ми довідали ся з певних джерел, незабаром бувший морський міністер в кабінеті Винниченка Дмитро Антонович буде призначений українським генеральним консулом у Стокгольмі.

По тим же відомостям українським генеральним консулом в Швейцарію буде призначений О. Вільнський.

Незабаром до Румунії має виїхати українська дипломатична місія на чолі з б. начальником

гетьманського штабу ген. Душкевичем - Горбатським. — "Діло".

Представники Національного Союзу у гетьмана.

"Нова Рада" з 9. жовтня доносить, що оноді явили ся у гетьмана представники Національного Союзу В. Винниченко, А. Ніковський і Ф. Швець. Говорено про необхідність перевести земельну реформу на користь селянства, придаючи їй і політичне значінє. Гетьман ствердив, що міжнародне становище України тепер стоїть твердо: проти її самостійности не висловлюєт ся ні одна держава а більшість нейтральних держав прийняли від України і вирядили від себе на Україну представників; уповажнених генеральних консулів. Не вважаючи на перерву мирових переговорів, відношенє до Росії з боку України буде прихильним, на скільки прихильним виявить себе до нас се чи друге московське правительство. Українці повинні спочувати заведеному ладу в Великоросії.

Говорено також про потребу оживлення культурного й організованого життя українського села за помічю "Просвіти", подібних до галицьких "Січ" кооперацій, які повинні ввести в село засади чесноти, громадськості, взаємної допомоги і пошани для людської гідности. Розмова представників Національного Союзу з гетьманом виявила повну можливість порозуміння його з українською інтелігенцією в питаннях державности України.

Норвегія і Україна.

Вчора норвезький королівський консул Георг Розенберг завітав до міністра закордонних справ Д. Дорошенка і довго з ним балакав.

Розмова торкалася справи встановлення взаємовідносин між Україною й Норвегією.

Віче української кодьонії в Відні.

(Допись.)

До могутнього протесту Східної Галичини, котрий так сильним голосом задунав по усіх закутках, де тільки бєть ся українське серце, прилучились також і віденські Українці.

В неділю дня 29. вересня 1918, о годині 6. вечором наповнилась простора саяла реставраційна "St. Marxer Bierkeller. I., Spiegelgasse 2" битком Українцями та Українками.

На сі збори прийшли так робітники як також майже вся тутейша інтелігенція.

Збори отворив п. Михайло Пасічник короткою промовою, почім Вп. п. посол Евген Левицький виголосив реферат, в котрім представив історію Східної Галичини та нап'ятував відповідно заходи наших ворогів на її посіданє.

Довшу промову виголосив також Вп. п. посол Трильовський. П. Василь Пиріх, яко оден із скликуючих збори, звернув ся до присутних з закликом, бути все готовими прийти на кожний поклик та постояти гідно за свої права.

Збори прийняли одноголосно слідуючу резолюцію:

I. Віче Українців престольного міста Відня домагає ся солідарно з усім українським населенєм Австрії, щоби згідно з величним кличем самоозначення народів, який в повні покриваєт ся і з історичними правами українського народу до Східної Галичини, тотуж українську Східну Галичину — колишнє галицько-володимирське королівство, — відлучено від накиненої нам звязи з Великим князівством краківським та князівствами Освенцімом і Затором, та з сеї української Галичини та української часті Буковини утворено самостійну державно-правну одиницю.

II. Віче протестує проти всяких заходів, щоби Східну Галичину прилучити до будучої польської держави, п'ятує сі закулісові заходи і інтриги як негідні держави XX. століття, віку свободи та демократизму, а zarazом заявляє, що евентуальне прилученє хотьби часті української землі до Польщі, свого споконвічного національного ворога і угнітника, відіпре силою.

З газет.

Польські апетити і німецька політика на Україні.

"Діло" пише: Не тільки на Східну Галичину простягають свої руки Поляки: разом з півурядовою звіткою про приготування до недалекого опорожнення південної Холмщини австро-угорськими військами наспіли до нас зовсім певні відомости про концентрування польських легіоністів над Бугом — для обсадження української Холмщини. Постановою сею польські анексіоністи відіраються уже в обсяг прав української держави. Що діється в сій державі? З питанням сим звертаємось до відновленого, народного, демократичного німецького правительства. Коли в самій Німеччині збанкиротовував і впав курс юнкерсько-мілітаристичної політики, то в обсаженій німець-

кими військами Україні сей сумної слави курс досі цвіте буйним цвітом. П. Гренер господарить на Україні нині так, начеб Німеччина стояла під знаком Тіріца і подібних йому політиків. Усім своїм впливом підпирає всемогучий п. Гренер ту дидичівсько-капіталістичну російсько-жидівську кліку, яка під його благодатною рукою так високо підняла голову на Україні. Рівночасно той сам пан Гренер усіми своїми силами стоїть на перешкоді демократизації українського уряду й правління — демократизації, яка є рівнозначна з приверненням українського національного курсу в українській державі.

Не тільки іменем нашим, а й іменем придуреного насильством придніпрянського громадянства нашого відкликаємось нині до нового німецького правительства: Покладіть нарешті кінець господарчі панів Гренерів на Україні, яка німецькому народови збирає тільки ненависть найщирших кол українського громадянства, а пішлить на Україну нових людей, достойних духа й імені відродженої Німеччини! Зробіть се як найскорше, поки не запізно — в нашім і вашім інтересі!

Гостина черновецького укр. театру в Кутах.

До "Укр. Слова" пишуть: Чи не одинокою майже справді відрадною появою посліднього часу на буковинській Україні се повстане постійної театральної дружини "Народного Дому" в Чернівцях. Трупа ся устроювала вистави спершу в Чернівцях, опісля в Кам'янці Подільському, в Кіцмані, а в кінці завітала до галицьких Кут. Десять літ минуло вже від того часу, як гостив у Вижиці львівський театр під дирекцією п. Стадника. З того часу не бачили ми майже в сій околиці рідної трупи. Один однісінький раз завітав був до Вижиці на три дні п. Стадник після свого виступу з львівської дружини, а спорадичні аматорські вистави поодиноких вижицьких та кутських українських товариств та вистави аматорського кружка Читальні Українців — салдатів підчас останньої російської інвазії, заспокоювали дуже слабо брак театру. — Молодий театр черновецького "Народного Дому" се дитя воєнне, зроджене серед усяких воєнних подостач, однак се все таки театр, що служить виключно своїй штуці і вже за короткий час свого існування може повеличати ся визначними поступами. Треба нам числити ся за всіди з фактом, що всякий початок не легкий, а особливо тепер. Молодий театр, можемо се з радістю ствердити, початкові труднощі вже поборов і знаходить ся під сей час в дальшій дорозі розвою. Визирають тут уже й поважніші драматичні сили, як пані: Пилипенко, Козакова, панове директор Онуфрак, Демчишин і інші, в послідньому часі виступає тут і славновісна наша артистка п. Осиповичева. Свіжі сили помалу виробляють ся, набирають артистичного смаку та розмаху і гра виходить що раз гладшою. Голосовий матеріал на загаль гарний; є кілька добрих сольових сопранів, незлий тенор, гарні барітони. Сольові виступи особливо деяких пань повні грації і чару, гуртові пісні виходять під управою капелника п. Левицького що раз гладше, рівніше. У всему слідно солідне приготування, ширю працю, що й серед найтяжших обставин мусить вкінці увінчати ся прикрасними плодами. — Репертуар театру досить багатий, хоч на загаль старий, звисний з передвоєнних вистав львівського театру. Та маємо певну надію, що будучність принесе нам і не одну новину. Поки що терпить дружина на брак власної оркестри. Обслуговувало театр до недавна 7 музикантів військової капелі, котрих команда по кількох виставах нагло відкликала, через що дирекція мусіла раз по-раз намагати драмами, хотай особливо на провінції пожадана як найбільша різноманітність штук. Аж на послідній виставі в Кутах з'явила ся знов військова оркестра, сим разом 24 люда, і відїхала разом з театром до Снятина. — В Кутах мав театр не аби яке поводженє, а се свідчить о тім, як дуже припав він усім до вподоби. Майже що дня усі місця були розпродані, а дуже часто був театр надмірно переповнений. Діяло ся се з правилами з неділі і свята, коли з'являла ся численно і селянська публіка. — Після послідньої вистави устроєно в читальні "Просвіти" в Кутах в честь театральної дружини святочний вечір, на котрім українська публіка зі щирим жалем пращала ся із своїми гістьми, бажаючи їм як найкращого поводження в їх тяжкій та дуже для нації важній і хосенній праці. — М.

НОВИНКИ.

Смерть українського діяча. В Катеринославі помер оден з великих діячів-кооператорів, невтомлений робітник на ниві відродження України, Боніфатій Базилевський.

Хто киринить на Україні? Заходами українських народніх хліборобів улаштовано товариську вечерю, на яку запрошено перебуваючих у Києві

професорів берлінського університету. З Українців були др. Донцов, голова мир. конференції Шелухин і ин. Закордонних гостей поінформовано про сучасне становище на Україні. Освітлено ярко фактичні причини браку довіря українського селянства до сучасного уряду і його нездатності до праці, та до Німців, яких покликав сам український народ через своїх представників в Центральній Раді допомогти йому в національному відродженню та у відбудованню економічного ладу в нашій країні. Між українським народом і союзниками є хтось третій, який вносить між них розкол та ненависть, що дало почин до повстання, яке приводить Україну до страшної руїни. Берлінські гості, вислухавши з зацікавленням інформації, дякуючи заявили, що тут вперше довідують ся про фактичний стан річий, і переконують ся, що німецька преса фальшиво інформує громадянство про відносини на Україні. (Н. Р.).

Монархічні настрої на Україні. Серед деяких кругів Українців одеського округу росте настрої на користь монархічного ладу на Україні. Власне шукають якогось республікансько-монархічного компромісу з тим, щоб була однапалатна державна рада. Основа суспільного миру — земельна норма. Має на сих основах скласти ся партія.

Гімназії ім. Франка і Драгоманова. Одеська VI. гімназія називатиметь ся „VI. гімназія ім. Івана Франка“. Українська гімназія в Херсоні носитиме назву: „III. гімназія ім. Михайла Драгоманова.“

Мадярони при роботі. В часі коли Українці жадають злуки всіх українських земель і угорських, мадярони зробили крик, що вони хочуть бути Мадярами. Чи й такі штучки Мадярам що допоможуть, це велике питання. Як український нарід про це думає, вистарчить порушити заведенне латинського календаря і письма.

Парламент відрочений до 22. жовтня. Парламент відрочений покищо до 22-го жовтня. Тепер радити-муть делегації. З незвичайним зацікавленням очікують промови графа Буряна, яку він має виголосити на 15. с. м.

Німці покидають Австрію. В „Arbeiter-Zeitung“ помістив Отто Бавер цікаву статтю. Він каже, що коли славянські народи в Австрії не хотять полишитись в рамках спільної союзної держави, не остає австрійським Німцям нічого иншого, як домагатись прилучення німецьких областей Австрії до Німеччини. Бавер виводить, що є властиво три німецькі групи в Австрії. Одну групу творить Австрія горішня і долішня, другу німецька часть Чех, третю західний Шлеск. — Коли-б отже Чехи — каже Бавер — не хотіли увійти в склад союзної австрійської держави, тоді ті три групи не могли би існувати самостійно, але мусіли би домагатись прилучення до Німеччини. Своєю дорогою — зазначає Бавер — була би тоді чеська держава окружена із всіх сторін німецькими державами.

Польські справи. На запрошене варшавської Регенційної Ради удає ся президія віденського польського кола до Варшави. Галицькі польські єпископи вислали до Регенційної Ради свою чолобитню і запевнення, що вся полська суспільність стане в імя Бога під її прапором.

Німецькі війська на Україні. Урядово оголошено: Останніми днями знов ширяться чутки ніби в звязку з мировим пропозиціям Німеччини та відповідю президента Сполучених Держав Вільсона, що німецьке військо покине Україну. З офіціальних німецьких джерел повідомляють, що ці чутки рішучо не мають підстав. Україну не можна вважати за територію окуповану Німцями, бо німецьке військо прийшло сюди на запрошення українського уряду, й не прийшло з заборочною ціллю, а для відновлення нормального життя, підтримання ладу в заплямованій державі. Німецькі офіціальні джерела гадають, що пункт шестий Вільсонового програму ні в якому разі не стосується до України.

Як обходять ся різні уряди з нашими людьми, видно хочби з такого факту: 12. серпня с. р. вислав посол Ом. Попович на жалобу жінки з Вилавча, що не може допросити ся громадського потвердження на зголошене о військовий причинок, до тамошного уряду громадського дотичне зголошене із зажаданем о згадану посвідку. Точно о 2 місяці пізніше зволив післати пан герент послови потверджене зголошене. Ось так то обходять ся плачені народом урядники з нашими людьми. Час би вже раз положити кінець тій самоволі.

Заряд українського академічного товариства „Союз“ повідомляє, що перші загальні збори по чотиролітній перерві існування товариства відбудуть ся в неділю, 20. жовтня с. р. о год. 1/2 10. в Народнім Домі з таким дневним порядком: 1. Отворенне зборів; 2. Прочитанне протоколів; 3. Удїленне абсолюторії уступаючій Раді; 4. Вибір нової Ради; 5. Вільні внески.

Рільнична спілка купна і продажі в Чернівцях розпочала вже свою діяльність. Бюро спілки знаходить ся покищо в комнатах „Руської Каси“ (ул. Петровича ч. 2. в „Народнім Домі“), де

приймає ся зголошеня тих, що хотять вступити в члени або стати посередниками спілки для купна сїна і соломи та садовини і ярини.

Виділ „Українського Касина“ в Чернівцях просить вступати в члени. Що вечера сходять ся члени в льокалю Касина на товариську розмову. Читальня Касина богата у всілякі часописи. Льокаль: ул. Петровича ч. 2.

Селянська Каса в Чернівцях урядует при площі Франца-Йосифа ч. 1. що понедїлка від 8-ої год. рано до 2-ої по пол.

„Рільнична Спілка купна і продажі в Чернівцях“ займає ся крім достави сїна і соломи, садовини і ярини, до чого небавом прибуде і закупно худоби, також посередництвом обезпеченя на жите від воєнних позичок, за що посередники Спілки побирали муть певну провізію, яку доси забирали чужі люди. — Спілка запрошає Українців приступати в члени товариства; пай виносить 500 корон.

Хто прийме за свою 4-літню дівчину без батька й матери, най зголосить ся до Анни Коротчук, Манастериска вулиця ч. 4, або до редакції „Буковини“. Просить ся о ласкаві датки на дитину, заки найдесть ся хтось, щоби її взяв за свою.

Нові книжки: Др. Іван Куровець, Жите і здоровле людий, біологічно-гігієнічна розвідка. Ця книжка знаного українського лікаря дуже цікава і заслугоє, щоби її кождий читав. Написана зрозуміло для народа. Зміст її такий: в першій части говорить ся про те, що то є жите, про жите чоловіка, що то є здоровля, хвороба і смерть. У другій части пише автор про бактерії, воздух, одїж, купіль, землю, воду, веремя і клімати (підсонє), хату, опаленє, провітренє (вентиляцію) і освітленє хати, відходові річи, знищеня відходових річий і нечисти, гребанє вмерлих, цминтарі (кладбища), здоровля школи, відживленя, харчі, уживні і смакові річи, напої, пїянство, куренє тютюну, пошестні хєроби, відкаженє, хєроби від праці, здоровле мозку і нервів, сон і полове жите.

Шляхи. Рік V. Січень-Червень 1918. сшиток 1—6. — Зміст: 1. *Олег Оленський:* Спів заходячому сонцю. 2. *Анатоль Франс:* Мессер Гвідо Кавальканті. 3. *Сюлі Прюдом:* Ідеал (поез.). 4. *Михайло Яцків:* Танець тїний (III. часть, д. б.). 5. *Омелян Карашкевич:* Любов і музика, У сад ідучи, де грала музика, Хвилинка вознесення (поез.). 6. *Генрік Ібсен:* Пер Гїнт (I. дія, д. б.). 7. *Іван Вагнан:* „Zum Gebet“. 8. *Володимир Котецький (В. Прудкий):* Поцілуй царівни. 9. *Др. Степан Балей:* Символ жалоби. 10. *Раб Індра, Нат Тагор:* Під небом Індії (Поет). 11. *Ту-фу:* Війна (поез.). 12. *Бернгард Келерман:* Серце. 13. *А. фон Гумбольд:* Про роскоші природи та про научне досліджування законів всесвіта. 14. *Михайло Рудницький:* Між загальнодоступністю і футуризмом. 15. *М. Євшан:* „За ситуаціями“. 16. *Др. Макс Адлер:* Соціалїзм і інтелїгенція (д. б.). 17. *Михайло Велигорський:* Польські межовання. 18. *Михайло Біляч:* Блюк ч. 5. 19. *Микола Голубець:* Нариси з історії українського мистецтва (VI. Століття упадку). 20. *І. Свенційський:* „Українське мистецтво“. 21. *Марійка Підгірянк:* Не журіть ся, люде... (поез.). 22. *Б. З.*: Національні гимни. 23. *Др. Ст. Людкевич:* Модест Менішський як оперовий співак. 24. *Василь Барвінський:* Концерт Софії Дністрянської. 25. (вк.): Наш демократизм (д. б.). 26. (ф): Відродження України (В круговороті). 27. *Ю. О.*: Державно-українські політичні партії та групи. *Загальні записки:* (ф. ф.) а) Міжнародне положення України і Росія; б) (ф. ф.) Земельна реформа на Україні. 29. Література. 30. Бібліографія. Від видавництва. Оголошення. — Ціна сього зшитка К 8.— Можна набути в адміністрації „Буковини“. 2—0

Українці, які обезпечують ся в VIII. воєнний позичці через Ц. к. австр. військовий фонд вдів і сиріт, дістають поліси одинокого укр. Тов. взаїмних обезпечень на жите і ренти „КАРПАТІЯ“ у Львові, вулиця Руська ч. 18. Коли-б отже хто з Українців не одержав поліси „Карпатії“, тільки якусь иншу, то се могло стати ся тільки через недогляд, тому нехай повідомить про се зараз Дирекцію „Карпатії“. — З окрема просимо нашу інтелїгенцію звернути увагу на сю справу і про всі випадки, де Українець, обезпечений в VIII. воєнній позичці через Ц. к. австрійський військовий фонд вдів і сиріт, через недогляд не одержав би поліси „Карпатії“, донести Дирекції „Карпатії“. 5—0

Др. Бернгард Грінфельд **Др. Антонія Грінфельд-Відерман**
ордикує від 2—4 год. попол. ордикує від 10—12 г. рано.
Ратушева вул. 4. Лїлійна вул. 3.
III. сходи дєрї 18, (пасаж Бека).
Дискретна ординація для полових надг.
8—10 від 4—5 год. попол.

Адвокат краєвий
Д-Р. ВАСИЛЬ ДУТЧАК
повернув і веде канцелярію
в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 9
(напротив ратуша). 3—10

Інженер і геометер
Ілько Попович
2—0 повернув і
отворив канцелярію
вул. головна ч. 27, II. поверх.

Надужайте ся!
Нім обезпечите ся в воєнній позичці, то зверніть увагу на нашу тарифу і прамії пронагованого обезпеченя у воєнній позичці через
Українське товар. обезпечєнє
„КАРПАТІЯ“
Чернівці, Ринок ч. 3.
ПРИМІР: Кождий без ріжниць віку платить при 14-літнім протягу часу
за 1000 корон на дожитя і випадок смерті річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Дрогогорія
Шмідта і Фонтіна
Головна вул. 2. ЧЕРНІВЦІ Головна вул. 2.
Поручає Шановній Публіці:
БОГАТИЙ СКЛАД:
Фотографічних апаратів і всіх приборів по фабричних цінах, далше: дрожі, фарби, туалетові артикули, парфумерії, артикули для хлїборобства — і хати. — — —
Скора і точна обслуга.
6—0

Книгарня
Равха і Лебединського.
в Чернівцях, уліця Ратушева ч. 4,
вже відкрита і має на огляді
найновіші українські видання,
шкільні книжки, прибори канцелярські і т. н.
Вже надійшов БУКВАР, читанка для I. класу шкільних народних.
Склад Ілмєцько-Українського СЛОВАРА
Книжковича і Спілки. Ціна 16 К неопр.
1 20 К опр. прам. і Івана Герасимовича
Підручник в справах шкільних.

„БУКОВИНА“

виходить що п'ятницю.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

Передплату:

річно 12 К
піврічно 6 К
чвертьрічно 3 К
приймає „Руська Каса“.

Ціни оголошень:

Рядок петитовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“

Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.

Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.

Annoncenpreise

Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.

Pränumerationspreise:

ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K

Einzelnummer 20 h.

Українська Національна Рада і прокламація Української Держави з австро-угорських об- ластей.

На засіданню ширшої Української Парляментарної Репрезентації, в якій склад входять всі парляментарні послів Галичини й Буковини і члени палати панів, рішенням дня 10. с. м. скликати на день 18. жовтня всіх укр. парляментарних послів з Галичини й Буковини, буш. послів розв'язаного галицького і послів буковинського союму, членів палати панів та по трох відпоручників кожної політичної партії Галичини й Буковини в цілі утворення української конституанти й проголошення української держави, створеної з українських етнографічних областей Австро-Угорщини.

Виконуючи це рішення, У. П. Р. скликала дня 18. с. м. на 5. год. по пол. з'їзд, в якій взяли участь 25 парляментарних послів Галичини й Буковини, 14 послів б. галицького союму, шість послів бук. союму, двох членів палати панів: Ексц. др. Шептицький, та гофр. В. Барвінський, а в кінці віріліст гал. союму Ексц. Холмшин, і по трох відпоручників елідуючих партій: нац.-демократичної, радикальної, соц.-дем. і християнсько-супільної з Галичини, та нац.-дем., радикальної, народної та соціал.-дем. з Буковини, делегатів буковинської християнсько-супільної партії не допущено до наради, бо такої партії не існувало ніколи на Буковині.

Учасниками з Буковини були: Голова Союзу буковинських українських і парляментарних і соймових послів пос. Василько, пос. Антін Лукашевич, пос. Николай Спинул і пос. Іля Семака та пос. др. Смал Стоцкий, з соймових: Осип Бурчинський, віцедаршалока союму о. Теофіл Драчинський, Теодор Іваницький, Теодор Левицький, Юрій Лисан і Омелян Попович і відпоручники партій: а) нац. дем.: др. Микола Дромирецький, Омелян Іваницький і Володимир Федорович; б) народної: др. Клявдій Білінський, др. Мирон Кордуба і др. Роман Цегельський; в) соціально-дем.: Гриць Андріяшук, Осип Безпалко і Володимир Сороневич; г) радикальної: Іларій Карбулицький.

Наради отворив президент У. П. Р. пос. др. Петрушевич, в якій вияснив всі внутрішньо-політичні події послідної хвилі в Австрії і відносини міждержавні та воєнні а в зв'язи з ними й станивище українського народу в Австрії. Бесідник говорив про свою авдієнцію в цісаря, в якій заявив монархові, що Українці ніколи не підуть до польської держави та укр. нарід хоче створити українську державу в межах Австро-Угорщини. Остаточне рішення цієї справи западе на зібранню української конституанти дня 18. с. м. у Львові.

Опісля уділив голова голосу пос. др. Евгенови Левицькому, який предложив зібранню статут Укр. Національної Ради. Над предложеним статутом і рефератом др. Евг. Лелицького виявляла широка дискусія, що тривала до години 1/2 до 10-ої ввечерю, по чім прийнято отсей статут Укр. Нар. Ради з незначними змінами, поставленими поодинокими бесідниками, і проголошено її Українською Конституантою:

§ 1. Українська Національна Рада є конституантою сеї часті Українського Народу, яка живе в австро-угорській монархії на цілій його етнографічній території.

§ 2. У. Н. Р. має право і обов'язок: а) виконати в хвилі, яку признасть за відповідну, іменем українського народу австро-угорської монархії його право самоозначення та рішити про державну судьбу всіх областей тим народом заселених; б) підняти усі постанови та заходи репрезентативного, законодавчого та адміністративного характеру, аби своє рішення під а) перевести в життя.

§ 3. У. Н. Р. складається:

- а) з усіх українських послів до австрійської державної Ради Галичини і Буковини;
- б) з членів Палати Панів австрійської державної Ради української народності;
- в) з українських послів краєвих соймів;

г) з відпоручників партійних організацій з усіх українських областей по трох з кожної партійної організації.

§ 4. Скликує У. Н. Р. і проводить на її засіданнях кожочасний голова У. П. Р. а в случаю його перешкоди, той, кого голова У. П. Р. до сього уповажить.

§ 5. Важніші публичні заяви підписують іменем У. Н. Р. Голова У. П. Р., члени Палати Панів, президії усіх українських клубів парляментарних і соймових та по одному відпоручникові кожної партійної організації.

По півгодинній перерві розпочала ся о год. 10. ввечерю політична дискусія над вирішенем основних, правно-політичних домагань новоуконституованої Нар. Ради. Реферат в цій справі виголосили др. Степан Баран та др. Евг. Левицький, прокладаючи резолюції, в яких стверджують ся права самовизначення народів, а що найважніше, означають ся території новоутвореної держави, загальні конституційні права, та безпеку національних меншостей. Над цими рефератами розвинула ся широка політична дискусія, в якій забрали голос кількадесят бесідників і яка тривала 11 годин і покінчила ся о год. 3-ій рано. Прийнято одностайно спільні ухвали, які звучать:

Стоячи на остановищі самоозначення народів Укр. Нац. Рада як конституанта рішає:

1. Ціла етнографічна укр. область в Австро-Угорщині, а з окрема Східна Галичина з граничною лінією Сяну з влученем Лемківщини, північно зах. Буковина з містами Чернівці, Сторожинець і Серет та українська полоса північно-східної Угорщини творять одноцілну українську територію;

2. Ся укр. національна територія уконституовуєть ся отсим як українська Держава та рішаєть поробити пригатовні заходи, щоби сю постанову перевести в життя.

3. Взиваєть ся всі національні меншости на сій українській області, причім жидів узнаєть ся за окрему національність, щоби уконститували ся і негайно вислали своїх представників до Укр. Нац. Ради відносно до їх числа населення.

4. Українська Нац. Рада виготовить конституцію для утвореної повисшим способом держави, а то на основах: загального рівного, тайного і безпосереднього права голосовання з пропорціональним заступством з правом національної культурної автономії та з правом заступства при правительстві для національних меншостей.

5. Укр. Нац. Рада жадає, щоби ся укр. територія мала беззуслівно своїх заступників на мировій конференції.

Теперішному австро-угорському міністрови заграничних справ гр. Бурянови відмовляєть ся прыва пересправляти іменем сеї укр. території.

В нарадах взяли участь Ексц. мігрополита гр. Шептицький, Ексц. Хомишин, владика станицлавівський, президент Союзу буков. послів Василько, голова Народного Комітету гофр. Барвінський і цілий ряд послів та політичних провідників Галичини й Буковини. Наради вели ся дуже поважно і основно, ходило тут о рішення далекогосяглого історичного значіння. Політичні провідники, послі й партійні провідники стали на становищі, що не треба зривати мостів з Австрією і що новоутворена на підставі союзу національних держав на дотеперішній області Австро-Угорщини, австро-угорська розв'язка для Українців побажана. Задачею Укр. Нар. Ради буде встановляти відносини між поодинокими нац. державами і федеральним урядом. Тільки одні соц. дем. заступали инший погляд а то: прилучення укр. австро угорських областей до Укр. Держави. Вони для того в політичній дискусії Конституанти участі не взяли. Одностайно рішено, факт утворення Конституанти і окремої укр. держави в границях австро-угорської монархії прокламувати публично на з'їзді повітових та громадських діячів та мужів довіря з цілої Галичини й Буковини. З'їзд той відбув ся у Львові другого дня, 19. жовтня с. р. у великій салі Народного Дому. Ціла велика зала, бічні убікації, сходи, подвірє і бічні вулиці були заповнені учасниками.

Президент укр. Конституанти др. Евген Петрушевич привітав о 12 год. зібраних, виголосив довшу політичну бесіду, в якій вияснив і

доказав зібраним потребу української держави в границях Австро-Угорщини та прокламував отворення української Конституанти та створення Української Держави. Зібрані з великим ентузіазмом і окликами „Слава“, які тривали майже пів години, прийняли сю прокламацію до відома, по чім секр Конституанти др. Баран відчитав поодинокі точки цих ухвал. З тисячів грудий залунала пісня „Вже воскресла Україна“.

По прийнятю факту основаня української Конституанти та проголошенню Укр. Держави забрав голос відпоручник соц.-дем. Микола Ганкевич та відчитав резолюцію укр. соц.-демократичної фракції з домаганням прилучення всіх українських областей Австро-Угорщини до України, та максимальними домаганнями в господарській і соціальной області. На тім зборі скінчили ся відспіванем „Вже воскресла“ і „Не пора“.

В кінці годить ся піднести, що численну участь взяли в зборах наші буковинські селяне й інтелігенція із загрожених Ромунами громад, не жалуючи коштів на подорож до Львова, чим доказали свою національну свідомість і протест проти несправедливого посягання сусідів на їх землі.

В неділю на площі св. Юра зібрала ся неперечислена товпа народу. Укр. інтелігенція, міщани і робітництво мов морем заняли простору площу, гуртуючись головню коло святоюрської брами, де стояла пригатовлена трибуна для бесідників. Під грімкі оклики явив ся на трибуні голова Народного Комітету, др. Кость Левицький і дужим голосом промовив до зібраного народу та відчитав рішення Української Національної Ради про утворення Української Держави в межах Австро-Угорщини.

Постанови укр. конституанти приймав зібраний народ окликами і оплесками. Потім понесла ся пісня, якої гомін ніс ся далеко, далеко...

Промовив ще соц.-демократичний посол Семен Вітик і народ став розходитись.

Рівночасно на тимчасовій Раді м. Львова, на якій польські члени Ради проголосили зєдинення всіх польських земель, українські члени Ради зложили устами о. дир. Т. Лежогубського отсю заяву:

„Покликаючи ся на засаду визволення і самоозначення народів, признаю усіма народами світа, яка має стати основою будучих міжнародних відносин — український народ, заселяючий в переважній більшості Східну Галичину, реклямує свої права означення і приналежности до національно-державної єдності з цілим українським народом, — чого висловом є проголошення самостійної укр. держави, обіймаючої землі заселені укр. народом в межах австро-угорської держави.

Тим самим застерігаєть ся і протестує проти яких небудь неуправнених затій і посягань зі сторони новоутвореної польської держави на східну, укр. часть Галичини.

Український народ розуміє дуже добре радість польського народу із утвореної польської держави, бо бачить в ній частинне зреалізоване клича про самоозначення народів і має сильну надію, що при повнім переведенню засади самоозначення народів обі держави, новоутворена Держава Польська і Держава Українська, як держави народів близьких собі кровю і межами, в повній згоді зі собою і з усіма сусідними народами працювати-муть для добра своїх горожан і добра цілого людства.

І тоді запанує бажаний мир, мир і гармонія між обома братніми народами“.

Міністерська криза в Києві.

Часть міністрів кабінету Лизогуба вистилізували пропамятне письмо до ради міністрів, в якій кажуть: Україна на мировій конференції повинна явитись з твердо начеркненою програмою бажаних для неї відносин до інших держав. Особливо необхідно зараз же вияснити відносини України до тих держав, які повстали після розпаду Росії, а з окрема до Великої Росії. Автори записки підчеркають, що в сій справі можна йти двома шляхами: або будувати і зміцнювати українську дер-

жаву, користуючись занепадом та безладом, яке панує в Росії, відносячись до неї цілком байдуже, або допомогти їй стати на ноги і увійти з тими державами, на які розпалась Росія, у спілку для утворення Нової Росії.

Констатуємо, що економічні і всякі інші інтереси вимагають об'єднання всіх нових „руських держав“, частина міністрів вказує на необхідність провадити зовнішню політику другим шляхом.

Пропамятне письмо підписали: заступник голови ради міністрів, міністер освіти М. Василенко, міністри: А. Ржепецький, С. Гербель, С. Гутнік, А. Романов, В. Зінківський, В. Колоколюць, Вагнер, державний контролор Г. Афанасів та державний секретар С. Завадський.

Стало ясно, що дотично того питання годі дійти до компромісу і що одній з двох груп міністрів прийде до піти у відставку.

Новий кабінет має бути такий: Голова Ради міністрів Лизогуб. Міністер закордонних справ Дорошенко. Міністер шляхів Бутенко. Міністер продовольчих справ Гербель. Міністер фінансів Ржепецький. Міністер вдовольня Любинський. Міністер війни Рогоза. „Вичислені доси міністри“ — члени дотеперішнього кабінету: Гербель і Ржепецький, які підписали записку, остають в повному кабінеті — як кажуть — на домагання німецьких властей. Нові члени кабінету отсі: Міністер торгівлі і промислу Мерінг оба — представники російських реакційних груп; Мерінг — представник „протофіса“, організації великих промисловців. Українці обнимають отсі міністерства: Міністер праці — Славинський. Міністер віроісповідань — Лотоцький. — Міністер просвіти Стебницький. Державний секретар — Могилянський. Всі вони до війни жили в Петрограді і брали визначну участь в житті тамошньої української громади. Всі відомі як визначні українські громадяни і письменники. Партійна приналежність — соціалісти-федералісти. Міністер земельних справ Євген Чикаленко, відомий діяч і філантроп. Міністер судівництва Вязлів. Оба соціалісти-Федералісти, визначні діячі київської української громади. Крім того до міністерства внутрішніх справ має ввійти теперішній губерніяльний староста Холмщини й Підляшя Скоропис Йолтуховський, член президії „Союза визволення України“. — Се міністерство має бути уладжене так, що властиво міністра не буде, тільки першим віцеміністром Рейнбот, а другим Скоропис-Йолтуховський. Становище державного контролора ще не обсаджено.

Сей склад кабінету ще не потверджений, отже може бути, що дещо в ньому ще змінить ся. „Діло“.

Відповідь Вільсона Австро-Угорщині.

Вашінгтон, 18. жовтня (Райтер). Текст відповіді Америки на ноту Австро-Угорщини звучить: Державний департамент, 18. жовтня 1918.

Мій Пане! Маю честь потвердити одержане Вашої Ноти з дня 7. жовтня, в котрій Ви передали Президентови комунікат ц. к. австро-угорського правительства. Маю поручене від президента просити Вас, щоб Ви були так вічливі закомунікувати через Ваше правительство ц. к. австро-угорському правительству слідує відповідь:

Президент уважає своїм обов'язком повідомити австро-угорське правительство, що він не може займатися пропозицією сего правительства, бо від сеї пори, як він проголосив свої заходи з 8. січня, зайшли певні події дуже великого значіння, які з неконечності змінили констеляцію і відповідальність правительства З'єдинених Держав. Між 14 условинами, які тоді сформулював президент, знаходиться слідує:

„Народам Австро-Угорщини, для яких бажаємо охоронити і забезпечити місце між народами, має ся дати найсвобіднішу можливість автономного розвитку“.

Від коли написано се речення і проголошено його перед конгресом З'єдинених Держав, признало правительство З'єдинених Держав, що існує воєнний стан між Чехо-Словаками і німецькою та австро-угорською державою і що чехо-словацька Нац. Рада є фактично воюючим правительством, яке є випосажене відповідним авторитетом до ведення військових і політичних справ Чехо-Словаків. Воно признало також в найдаліше ідучий спосіб справедливості національних домагань Юго-Славянам. Президент не є тому більше в можливості признати саму тільки „автономію“ тих народів, як підставу для мира, але є приневолений стояти при сїм, що вони (народи), а не він, має бути судіями сего, яка акція зі сторони Австро-Угорщини може заспокоїти аспірації і погляд народів про свої права і своє означене, як членів родин народів.

Прийміть, мій пане, зновлені запевнення мого найвисшого поважання.

Підписаний Роберт Лянсінг.

З України.

І Гренер нарозумив ся.

„Кіевская Мысль“ з дня 13. жовтня подає розмову співробітника сеї часописи з ген. Гренером, який сказав про положення на Україні ось що:

„Як нас заставлять далі бороти ся, може прийти хвиля, коли ми будемо приневолені забрати з України наші війська. Тому і видвигнуто справу утворення власної армії на Україні. Однак армія повинна бути організована таким способом, щоб викликувала повне довіре до себе. Се можливе тільки в такому случаю, коли все населення буде проникнене ідеєю державности. На мій погляд, головною перешкодою для укріплення сеї ідеї являється постійне стремління до відорвання від життя теорій. І тому я вिताю утворення українського національного союзу, якого члени, відказавши ся від доктринерства, нахилиються до реальної роботи.“

В Україні — продовжує ген. Гренер — криють ся великі можливості, які ярко проявляються тільки при повнім з'єдненню всіх верств населення. Після моєї думки, в будові молодої держави можуть приймати участь всі елементи, починаючи самим переконаним російським монархістом. Для послідних повинно бути ясно, що все нещастя Росії заключало ся в її великих просторах і відсутності заяви між окремими недоволеними частинами населення. Утворення спосібної до життя України безумовно повинно вплинути уздорвлюючим способом і на Великоросію.

Для укріплення України необхідно здійснити низку щоденних реформ. Перед всім я говорю про аграрну реформу, яка повинна бути розумно переведена, в ніяким случаю після рецепти Центральної Ради. Рівночасно необхідне переведення закону про право наслідства, що допоможе утворенню середнього і мілкового селянського господарства і забезпечить від обили безземельних селян. Надмір сільського населення повинен найти собі приміщеня в промислі, для котрого розвитку є на Україні всі дані, особливо в змислі земельних богацтв як уголь, залізо і др.

Друга щоденна реформа — говорив ген. Гренер — випрацюване виборчого закону. Ми не вмішуємо ся в ваші внутрішні справи, однак я уважав себе в праві поради правительству, щоб воно покликало до опрацювання сього закону представників всіх партій.

В кінці головної реформи — її можна, правда, перевести тільки на протязі довгих літ — се утворення державного апарату, при яким весь урядничий стан, забувши на свої інтереси, віддав би всі свої сили і знання на службу батьківщині.

— З душі бажаю — закінчив ген. Гренер — щоб Україна, яку я щиро полюбив, стала могутньою, всіми признаною державою.

Заява Укр. Нац. Союзу про внутрішнє і міжнародне становище України.

Російська революція вернула до життя столітніми убиваним і насильством збитим в один велетенський аномальний російський державний організм націй. Здобута в революції спромога самовизначення націй категорично зазначила волю пригнічених народів колишньої Росії до цілковитої державної й національної самостійности. Польща, Фінляндія, Литва, Білорусь, Донщина, Бесарабія, Грузія, Арменія і другі краї визнали колишнє сполучення з Великоросією в одному тілі небажаним і шкідливим для свого розвитку.

Так само Україна, більше двох з половиною віків перебувши під насильственным володінням Росії, волею свого народу розірвала примусовий і убийчий для неї зв'язок і ступила на шлях самостійного національно-державного відродження.

Гасла всесвітнього мира, що наближаються до воюючих держав, ті підстави, на яких мир буде встановлено, підтверджують і зміцнюють волю визволених народів.

Українська демократія, представлена Українським Національним Союзом, який об'єднує в собі партії соціальних демократів, соц.-рев., соц.-фед., соц.-сам., трудовиків, Селянської Спілки, а також громадські, професійні та кооперативні організації, в сей надзвичайний момент вселюдської історії вважає своїм обов'язком перед всіма народами світа, що вступають до нового життя, оголосити слідує:

Ми не вважаємо сучасний уряд на Україні повномочним і законним представником Української Держави. Сучасний кабінет міністрів, складений переважно з старих урядовців самодержавного російського режиму, чужий народови національно і ворожий йому політично та соціально, має опору тільки в невеличких колах крупних аграріїв та королів промисловості, не розуміє й на може розуміти нових підстав життя, на які стає весь світ.

В той час, коли європейські держави рішуче переходять до широкого народоправства, на Україні уряд, позбавивши демократію всіх прав, змагається до повернення старого царсько-поліцейського ладу.

Нарід в правительстві, в творенні державного ладу не бере ніякої участі. На місцях знищено самоврядуване і змінене самовладством повернених до влади колишніх жандармів і поліцаїв.

Волю зібрань, слова скасовано. Методи репресій нагадують часи середніх віків: порять різками, закопують по шию в землю і т. п.

Підпираючи реакційні класи, уряд сприяє розпаленому чуттю класової німисти, яка доходить до нечуваних форм експлуатації і знущання з селянства та робітництва.

Вийшовши з рядів російської царсько-самодержавної бюрократії, теперішній уряд і суть і форми свого думання має російсько-централістичні. Прагнення широких мас української нації до цілковитого національно-державного визволення більшості сучасного кабінету чужі й ворожі.

Словесними нещирими заявами та жорстокістю цензурних репресій уряд хоче створити вражіння спокою в Державі. Але вся діяльність його веде край до загибелі та руїни, а народні маси штовхає на шлях розлюченості, одчаю та анархії.

З огляду на се Український Національний Союз заявляє, що дійсним, законним представником Української Держави може бути тільки той уряд, який спирати-меть ся на широкі демократичні маси українського народу. Тільки коаліційно-демократичний національний кабінет міністрів має право тимчасово, до нормального сформування народної влади стояти на чолі державної роботи.

І першим завданням сього кабінету має бути негайна демократична аграрна реформа на підставі знищення великого землеволодіння і забезпечення землею трудового селянства. Негайнож має бути вироблено виборчого закону до законодавчого повновладного органу української землі й переведено його в життя як найшвидше.

Всі демократичні свободи, які є основою політичного життя в Західній Європі й які було здобуто революцією на Україні, але знищено сучасним урядом, мають бути повернені.

Тільки в таких умовах наш край може стати до здорового, пляномірного відновлення всіх своїх великих сил і з повним правом виступити перед народами всього світа, як рівний учасник в розв'язанні великих міжнародних проблем.

Грунтуючись же на праві кожної нації на визначення форм свого національно-державного життя, так виразно проголошеного в мировій програмі Вільсона, прийнятій обома воюючими сторонами, а також спираючись на історичне та природне право кожного народу гуртувати в одне ціле всі одірвані від його частин, Український Національний Союз вважає цілком природним і необхідним злучення в один державний український організм всіх заселених Українцями земель, які до сього часу через історичні та міжнародні обставини не ввійшли в склад самостійної Української Держави, се-то: Східної Галичини, Буковини, Угорської України, Холмщини, Підляшя, частини Бесарабії з українським населенням, частини етнографічно-української Донщини, Чорноморі, Кубані.

Всесердно витаючи той шлях братерства народів, яким підуть держави світа в недалекому майбутньому, а також ті прагнення до цілковитої самостійности в творенні свого внутрішнього державного життя, що з такою силою виявилось серед пригнічених до сього часу націй Європи, бачучи в сьому як найкраще призначення справедливості й вірності того шляху, на який уже майже рік вступила українська нація, Український Національний Союз висловлює тверду надію, що на мировому конгресі всіх народів сей шлях буде визнано всім світом і зміцнено тими новими засадами, на яких буде перебудовано жите всіх держав і націй.

Президія Українського Національного Союзу:
Петро Дідушок, секретар. Володимир Винниченко, голова.

Надзвичайна місія.

„Нова Рада“ з 18-го жовтня пише: З поінформованих жерел нас повідомляють, що незабаром з України до Америки має вирушити надзвичайна дипломатична місія. На чолі місії стоїть відомий на цілу Європу дипломат, бувший російський посол в Китаю І. Я. Коростовцев. Крім того у складі місії Г. Гасенко, котрого у свій час Центральна Рада вирядила була з дипломатичною місією до Швейцарії. В українських політичних кругах сій місії надають надзвичайно важне значіння, тим більше, що Америка в сучасний мент без сумніву грає першу скрипку в світовому концерті держав. Зараз д. Коростовцев їде безпосередно до Швейцарії.

Міністер заграничн. справ Бурян і українська справа.

(З промови посла Василька в австр. делегаціях.)

Посол Василько вказує на святочну заяву польських делегатів, яку вони зложили на пленарнім засіданні і в якій констатують яко перші з усіх націй свій і своїх законних заступників ви-

ступ із державного зв'язку. Українці передсказували вже від давна цей крок Поляків австрійським можновладцям. Та оскільки ця заява має означати прилучення українських областей сьогоднішньої Східної Галичини до польської держави, то бесідник складає з уповноваженням голови Укр. Парл. Репрезентації з Галичини торжественний протест і складає заяву, що У. П. Р. з Галичини першим усвідомлює прийняття очікуваного цісарського маніфесту вважає, що цей маніфест зірве раз на завжди з польськими ніяк неуправленими територіальними посяганнями на усячені українські землі Східної Галичини, які піддержувало роками систематично австрійське правління.

Як поставити ся українське населення Галичини й Буковини до цього актуального цісарського акту, цього бесідник два дні перед укр. національним з'їздом сказати не може. Особисто констатує він з вдовolenням, що корона і правительстві вкінці рішили ся ймити бика за роги — чи це не стало ся в хвили, коли тіло, що боролось з биком, вже таке поранене, що не може бика повалити, цього не може він сказати. Бесідник не заперечує, що він особисто волів би, щоби та „за пізна“ хвиля ще не прийшла, і бажав би, щоби остаточне засадниче признание права єдності і волі народів, хоч форма, в якій вона появилася, все виказує специфічні австрійські половинності, принесла добрі успіхи.

Тут треба очевидно неперемінної злуки і доцільної праці всіх доброзичливих сил, щоби побороти труднощі, які повстають через слово „область осідку“ (Siedlungsgebiet) і через те що граф Буріан перетворенням обмежив тільки по цей бік Литави. До цього треба би в цій перехідній стадії людей, які не обтяжені старими, пережитими політичними принципами. Це першою причиною, чому бесідник хоче дати поруку, аби перший початок регенерації зроблено в найвищих місцях. Граф Буріан був все переконаним поборником дуалізму, згідно мадярської олігархії, яка також всім пародам цієї половини держави накладала свою волю тим, що задовольняла своє veto проти рівноуправління всіх націй крім Німців і Поляків, з якими вони лучили ся для підпори своєї влади в монархії. Від особи, що через ціле своє життя в внутрішньому переконанні заступала цілком інший систем, як це можна надіятися з цісарського маніфесту, не можна жадати, щоби вона через ніч посвятила ся цій, вказаній в маніфесті, яка протиставляється цілій минувшині її. Від міністра закордонних справ треба жадати в цій хвили, щоби він з переконання признав ся до демократії. Він не може ділати ні при внутрішній перебудові монархії в зміслі маніфесту, ні пересправляти з головним нашим противником, Американою, як він вже своїм минулим не дає гварантії, що він розуміє теперішній час і його можна вважати переконаним і щирим заступником демократії. Граф Буріан не знає безпосереднього зв'язку з населенням, тому не знає з власного досвіду жадного народу, навіть того, до якого він признає ся, Мадярів. І цей чоловік мав би знати ся з Вільзоном і з всіма тими мужами антанті, яких сила лежить саме в їх зв'язи з народними масами своїх народів і країв?

Граф Буріан висловив ся вже в часі свого першого міністерства відпоручникам Українців, що українське питання це „музика будуччини“. При тім гр. Буріан такий заскоружлий і упертий, що це вже нам принесло багато шкоди. Його переконання, що Українців нема і що українське питання — це музика будуччини, принесли зловіщі акти 6. жовтня 1916. Якраз останній пірвік був дипломатично найважніший. Це була найвідповідніша хвиля протиділати тим силам в Німеччині, що бажали мира побіди, указуючи на наше внутрішнє положення, щоби спонукати Німеччину, подати руку до мира порозуміння. Намість того займав ся граф Буріан через цілий час навіть перед першою нотою до Вільзона австро-польським питанням.

Він не ставив напирати до мира, тільки щоби правлячі чинники в Німеччині здобути для своєї ідеї фікс. Залюбки цьому плянови допустив він, щоб Австрія стала віроломною Українці. Берестейського договору в монархії не ратифіковано, а тайний договір з випоручення графа Буріяна його посланник в Києві гр. Форґач по просту виповів. Обі сторони згодили ся додатковий договір держати до 15. червня в тайні. Хоч делегатів української республіки із небезпекою життя усунуно в цвітні, вони задержали тайну, аж її звільнила від цього віроломності монархії. Останнього уступу додаткового договору з'ужив на те, щоби його змести з світа. Тому що головний договір приписував, що Україна мала доставити до 15-го червня с. р. 1 мільон тон збіжжя, а до назначеного терміну вивезено тільки 15.000 метр. сотнарів, заявив гр. Форґач Гетьманові, що Австрію вважає себе звільненою від зобов'язань перенятих в додатковій договорі. Оправдані запити Гетьмана, що Австрія також не додержала своїх зобов'язань що до достарчення товарів, перечув граф Форґач і конверзація скінчила ся заявою Гетьмана, що з огляду на те, що Україна не має свого

війська, а війська Австрії і Німеччини стоять на території України, мусить він вдоволити ся протестом.

Натомість звістка до гр. Буріяна звучала, що Гетьман добровільно зрезигнував з договору. Гр. Буріан стоїть на становищі, що його попередник під впливом бесідника (посла Василька) заключив з укр. республікою угоду, а він (гр. Буріан) що до східної Галичини й Холмщини не дав би нічого взяти Україні. Однак це безсумнівно, що до згоди в справі Східної Галичини не могло прийти без вислухання цілого міністерства. А в нім засідав тоді гр. Буріан як спільний міністер скарбу. А тому що він не демістонував, мусів дати свою згоду на берестейську угоду. Українці в Австрії від першого дня війни аж до пропозиції перемиря з боку осередних держав сповнили вповні свій горожанський обов'язок. Їх програма почувалася все у рамках монархії і тільки одного домагання з перед війни заступали вони незломно й консеквентно: „Геть з під польського панування“. Гр. Буріан хотів цісаря блудним огником австро-польської розв'язки довести до того, заплатити Українцям за їх вірність і пожертвування тяжкою невдячністю, котра присилувала би Українців ступати на шлях, який ще недавно в душі українських мас в Австрії був „музикою будуччини“, злучення з великою, незалежною і як Бог дасть, суверенною Україною. Гр. Буріан хотів, щоби цісар Карло панував над Українцями як польський король. Як між Українцями а габсбурзькою династією не може бути безпосередності а Польща мусить всунути ся в середину, то тим самим піврало би ся всі нитки між Українцями а династією і Українці були би приневолені витягнути із 13. точки Вільзона найдалішій консеквенції із права самоозначення. Українське питання тепер через провину гр. Буріяна на найлуччій шляху станути з австро-укр. питання, як цього хотіли Українці, інтернаціональним.

Бесідник хоче сьогодні спитати, кого власне гр. Буріан має ще за собою. Він може хіба числити ще на Німців та членів палати панів. Граф Буріан зіпсував і затроїв під час свого урядовання наші відносини з Німеччиною. Його ноту до Вільзона представила офіційна преса, немовби вона була подана в порозумінні з Німеччиною, а тимчасом Німеччина перестерігала перед цим безвиглядним кроком і була глибоко уражена цим власновільним поступком, що протиставляється відносинам союзниць.

Як одинокий заступник Буковини в Комісії заявляє бесідник далше, що не тільки Українці Буковини, які припираючи до Східної Галичини замешкують аж по Серет одноцілну під зглядом мови територію, і друга по числі нація, Румуни, що заселюють полудневу част краї, як також всі прочі нації, головн-ж Німці і Жиди, торжественно протестують проти того, щоби Буковина була предметом дипломатичних і політичних угод. Дві найбільші нації, що заселюють Буковину, Українці і Румуни, жадають однакової можності, як всі інші народи, через плебісцит в державі самі означити, куди мають належати в будучности заселені ними області.

ЧОМУ УКРАЇНЕЦЬ повинен

убезпечувати сянажити в VIII. воєнній позиції тільки в одинокім укр. Товаристві взаїмних обезпечень на житі і ренти „Карпаті“, у Львові, вулиця Руська, число 18

БО „Карпаті“ не тільки дає найкористійші умови обезпечення, але кожде обезпеченє в „Карпаті“ причинює ся до зросту сього одинокого українського Товариства обезпечень на житі і ренти і тим самим скріплює господарсько-фінансову силу українського народу.

Натомість, хто обезпечує ся в чужих товариствах, той своїм грошем скріплює господарсько-фінансову силу чужинців.

НОВИНКИ.

Двадцять літ послування посла Василька минуло якраз в цій порі. З цієї нагоди явила ся численна депутація з цілої Гуцульщини, до 100 членів, під проводом д-ра. Н. Дрогомирецького у посла Василька у Львові, передала йому хліб і сіль і гарно виконану адресу з підписами всіх громад його виборчого округу. Др. Дрогомирецький зложив в імені цілої Гуцульщини подяку пол. Василькови за його всі дотеперішні старання для Гуцульщини, краю і цілої України і просив і на далі, опираючи ся на довіру своїх вірних Гуцулів працювати на добро і користь українського народу. Посол Василько, зворушений до глибини цією несподіванкою, подякував зібраним

кажучи, що лише тому міг він спокійно працювати і не оглядати на нікого, бо був певний довіри своїх виборців. Серед дружної розмови розпрашались відпоручники з своїм улюбленим послом, вертаючи назад у свої гори.

Засіданє Української Національної Ради. В суботу М. Т. зібрала ся Українська Національна Рада на своє перше мериторичне засіданє. Наряджувано ся про подробиці над першими кроками і постановлено насамперед заложити у Львові і Чернівцях спеціальні делегації, що перманентно будуть урядувати в своїх бюрах. Делегації складаються з парламентарних і соймових послів і по одному відпоручникови існуючих партій. Задачею делегацій буде приготувати матеріали з різних областей для бюро Національної Ради і заступати інтереси українських областей. У Відні переймає заступництво Національної Ради президент Укр. Парл. Репрезентації спільно зі заступниками поодиноких партій. Постановлено передати за посередництвом спеціальної депутації постанови Укр. Національної Ради до відома австрійського і спільного австро-угорського правительства.

Святкування пам'яті гетьманів Хмельницького і Мазепи. Київські Українці взяли д. 15. жовтня участь в величавій маніфестації, яка відбулася після панахиди по українських гетьманах Хмельницькім і Мазепі. Панахиду відправило численне духовенство в соборі св. Софії, а маніфестанти розлили ся широким руслом по майдані біля пам'ятника Хмельницького. Молодіж кинулася зривати з надписи на ставнику „Богдану Хмельницькому єдина“... слово: „неділимая“. Публика супроводжала їх роботу грімкими, захопленими окликами. Маніфестація тревала півтора години. Повулицях Києва відбували ся весь день легіоті збори, на яких Українці розвивали ідею самостійності України.

Строга неутральність жидів. Супроти національних заяв Українців і Поляків проголосили жиди свою строгу неутральність і видали апелє до жидівського народу у Львові, щоби здалека держав ся в неділю від національних демонстрацій, які уряджують Українці і Поляки. Жиди вимагають для себе від обох народів східної Галичини національно-персональної автономії. Сіоністичний „Tagblatt“ пише, що жидівський народ не хоче і не може бути судією в борбі між Українцями і Поляками. Жидівський демократичний посол Райцес відбув конференцію з президентом міністрів Гуссарком, на якій категорично домагав ся узгляднення жидівських інтересів передовсім у східній Галичині і заповів, що безпробовочно приступить до організації Жидівської Народної Ради.

Перед уступленєм Вільгельма. Часописи доносять з Берліна, що на останній коронній раді обговорювано також справу абдикації цісаря Вільгельма. Доси не запало ще рішенє.

Військо на Холмщині і Підляшє! Польські часописи доносять з Варшави, будьтоби гетьман Скоропадський вислав на Холмщину і Підляшє три дивізії війська, яке має окупувати ті краї на випадок, колиб Австрія з них уступила.

Відзначенє. Адвокат др. Кость Цента, бувш. надпоручник-авдитор зістав відзначений залотим хрестом заслуги з короною на стяжці хоробрости.

Членами іспитової комісії для студентів-богословів іменував мін. просвіти д-ра. Касіяна Бриндзана і д-ра Філемона Григорія.

Іменованє. Рада громадська в Старій-Жучці іменувала одноголосно професора д-ра Панька Клима задля його старання около просвіти і культурного підйому рідної громади, а головн задля його опіки над шкільною молодію своїм почесним членом.

Воєнні відшкодованя. Речинець, до якого ще можна буде вносити поданя о воєнне відшкодованє, продовжено урядовим рішенєм до 31-го січня 1919. р.

На „Народний Дім“ в Чернівцях зложили: п. Василь Приступа, управ. школи в Руспеблові 100 К, п. Пилипенко 6 К.

Українська народна книгозбірня подає до відома своїм Вп. Членам, що має знова на складі „Першу Читанку“ (Буквар), як також книжки для шкіл гімн., книжки до читаня тутешні й з державної України, відзнаки, картки і т. п. — Книгозбірня отворена щодня від 3—6 год. по пол., а в неділі і свята від 10—12 перед полуднем. Управа.

Від управи „Бурси ім. Федьковича“ в Чернівцях. Пан учит. Юрій Глібка жертвував з нагоди вінчання Раїфти Глібки з Ілієм Гнатюком яколюбний батько 30 К на бурсу, за що великодушному добродієви щире спасибі!

Пару коний (чорну й сиву шкапу) можна купити з припасу на ліцитації, яка відбуде ся в Топорівцях дня 29. жовтня с. р. — Ст. Неделко, начальник.

Селянська Каса в Чернівцях урядує при площі Франца-Йосифа ч. 1. що понеділка від 8-ої год. рано до 2-ої по пол.

Рільнича спілка купна і продажі в Чернівцях розпочала вже свою діяльність. Бюро спілки знаходиться поки що в кімнатах „Руської Каси“ (ул. Петровича ч. 2. в „Народнім Домі“), де приймаєся зголошення тих, що хочуть вступити в члени або стати посередниками спілки для купна сіна і соломи та садовини і ярини.

Виділ „Українського Касина“ в Чернівцях просить вступати в члени. Що вечера сходяться члени в льокалю Касина на товариську розмову. Читальня Касина богата у всілякі часописи. Льокаль: ул. Петровича ч. 2.

„Рільнича Спілка купна і продажі в Чернівцях“ займаєся крім доставки сіна і соломи, садовини і ярини, до чого небагатом прибуде і закупно худоби, також посередництвом забезпечення на жите від воєнних позичок, за що посередники Спілки побирати муть певну провізію, яку доси забирали чужі люди. — Спілка запрошує Українців приступати в члени товариства; пай виносить 500 корон.

Хто прийме за свою 4-літню дівчину без батька й матери, най зголосить ся до Анни Коротчук, Манастериска вулиця ч. 4, або до редакції „Буковини“. Просить ся о ласкаві датки на дитину, заки знайдеть ся хтось, щоби її взяв за свою.

Фейлетон.

Трудним шляхом.

(„Шляхи“, Місячник, Рік V, Січень—червень 1918, зшиток 1—6).

Єдиний літературний часопис українського Прикарпаття, місячник „Шляхи“, вийшов недавно піврічником невеликим томом в 176 сторінок. Редакція в кінцевім слові пояснює опізнення видання нестачею паперу, яка „переходить собою всі інші перепони і труднощі спричинені війною“.

Цікаво пізнати, що — в розмірах журналу — дали і як писали карпатоукраїнські письменники підчас найбільшої і найстрашнішої війни, котра, між іншими, навістила огнем і мечем також і карпатоукраїнську територію.

На вступі книжки зустрічаємо стихотвір *Олеса Оленського* білими віршами „Спів заходьчому сонцю“. Оказується, що це поезія в прозі (вірші без певного шкільного ритму). Зміст: ода до сонця, в античнім стилі. З війною, із знищеною воєнним огнем країною цей гимн, очевидно, має мало спільного.

Але не всякому дано визволити ся від убійчого вражіння рідних жертв. В невеличкій поезії „Не журить ся люди“ переказує *Марійка Підгірянки* гіркі думки напів-збожеволілого діда в зруйнованім краю:

Бодроче буяє,
Й золоті романси
Вітер в дротах грає —
Я-ж піду на танці — гей!

З оригінальної поезії в місячнику знаходимо ще лиш стихотвори оптиміста *Омеляна Карашкевича* написані легкою, звучною мовою. З чужою земною лірики надруковані: високопоетична елегія індійського поета *Раг Індра Нат Тагоре* в перекладі *Д. Голубця*, і три ядерні, з благородною тенденцією, воєнні картини китайського поета *Ту-фу*, в перекладі *Стаха Луцького*. Оба переклади гарні; про інший переклад, з *Сюлі Прюдома*, того сказати не можна. Окрім лірики, редакція дала місце перекладові драматичної поеми *Генрика Ібсена* „Пер Гінт“; пішла поки що перша дія.

З повістєвої літератури звертає на себе увагу, перш усього, імя *Михайла Якува*: „Танець тіней. Роман з рідного побуту — Третя часть“. Цей роман почався друком, здається ще до війни, і треба жалкувати, що появляється він уривками в таких великих відступах часу. „Танець тіней“ це історія людської поведінки в одній центральній українській інституції Галичини. Многі місця читаються як „протоколи життя“, переплітані ідкою сатирию. Ціле — чорна картина безвихідної неволі і самопожирання прикованих до тачки життя, тілесно і душевно надломаних людей. Незручно робити оцінку недовіреному творові; трудно займатися н. пр. питанням, чи темні малюнки „роману з побуту“ відповідають життєвій дійсності, або чи не занадто згущені краски автором через його власний песимізм, або заради якої певної цілі? — Користуючись нагодою, подаємо на цій місці цікаву для предмету виписку із статті *Др. Антона Балея* поміщеної в тім самім випуску „Шляхів“ п. з. „Символ жалоби“. Др. Балея, констатуючи песимізм у галицького громадянства, каже: „Маю на гадці настрої, що під впливом нашого політичного положення часто обгортають суспільність і знаходять свій

*) Для осягнення яркої характеристики автор не дурить ся реалістичних крайностей, які до ціли не доводять а часом оставляють по собі вражіння сороміщкого анекдоту.

вилив у статтях політичної преси. Тон протесту і огірчення, який там раз-у-раз відзивається, безупинне підношення крику пригнічених народів мусить — як небудь воно може мати своє оправдання і може бути необхідне для цілей політичної тактики — перетворювати ся в уяві молодіжи у візі бездонної чорної пропасти, в яку неминує котити ся народне добро. Для виворення яркого і темного світогляду се джерело немаловажне“.

З воєнної белетристики знаходимо два ескізи: Один, це епізод „Zum Gebet“ *Івана Ватрака*. Тема: смерть у бою й похорон молодого офіцера. Автор, однак, не втримав ся від покуси і вставив в трагічну подію анекдотичну фігуру фельдфебля, що рапортує („melde gehorsamst“) мертвому тілу офіцера, що в роті всього „26 Mann“, після чого фельдфебель в казарменнім стилі складає послідній привіт небіжчикові. Друге оповідання з побоевища, це „Поцілуй Царівни“, — (чи не лучше-б „поцілунок“?) — сон-казка вояка, який занув від переутми і якому приснили ся скляні гори: морська царівна з срібними веслами, чортівські печери з алябастровими стінами... Царівна моря возить вояка по тих невидальщинах, і, як совісний чічероне, оповідає йому про боротьбу, яку тут колись вели великани з лиликами, і в якій побідили лилики (!); опісля царівна моря пускає ся нерозважно на „житейське море“, і жваво веслує, розводить непростимі теревені про „добро і зло“, а далі про „тугу тіла“, проти котрої радить воякови брати ся до праці живим на добро. Кінчить ся поїздка поцілуном. „Вона вхопила мене в свої обійми, притиснула до лона і поцілувала мене в чоло“. Шкода, що автор заздалегідь не постеріг, що то не був поцілунок справжньої музи... Та, може, літературні продукти, такі як от цей, лиш тому здають ся недотепними, що їх артистична вартість для незрячого ока простого смертника недоступна? На це питання може дати відповідь стаття *Михайла Рудницького* п. з. „Між загальнодоступністю і футуризмом“. Автор на питання: Хто такий футурист? дає кілька відповідей, котрі зводять ся до одної основної думки: В противенстві до письменника, що старається ся писати доступно для других, футурист про загальнодоступність твору не журить ся, а, навпаки, навіть „не почуває потреби розяснити собі свого переживання“. Письменників першого розряду автор називає „загальнодоступниками“, а міг би їх назвати й „письменниками-громадянами“. Гасло футуриста: „мое царство це — я“; гасло-ж письменника-громадянина: „мое царство — це вселюдська маса“. Все-ж таки автор вагається віддати котрому з них пальму першенства хоч признає він, що на футуризм „покищо не може дозволити собі українська культура“...

(Конець буде.)

Адвокатську канцелярію
отворив знов

Др. Карло Вахловский
у Вишніци. 1—3

Збірник Акафістів

книга містить в собі 25 Акафістів з ілюстраціями, ціна 10 кор. з почт. висилкою.

Псалтиря велика

що читається при померших, ціна 9 кор.

Висилає: **Укр. кр. І. Мацькова, Струтин-Рожнятів (Galizien).** 1—3

Українці, які забезпечують ся в VIII. воєнній позиції через Ц. к. австр. військовий фонд вдів і сиріт, дістають поліси одинокого укр. Тов. взаємних забезпечень на жите і ренти „КАРПАТІЯ“ у Львові, вулиця Руська ч. 18. Коли-б отже хто з Українців не одержав поліси „Карпатії“, тільки якусь іншу, то се могло стати ся тільки через недогляд, тому нехай повідомить про се зараз Дирекцію „Карпатії“. — З окрема просимо нашу інтелігенцію звернути увагу на сю справу і про всі випадки, де Українець, забезпечений в VIII. воєнній позиції через Ц. к. австрійський військовий фонд вдів і сиріт, через недогляд не одержав би поліси „Карпатії“, донести Дирекції „Карпатії“. 6—9

Адвокат краєвий

Д-Р. ВАСИЛЬ ДУТЧАК

повернув і веде канцелярію

в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 9
(напротив ратуша). 4—10

Інженер і геометр

Ілько Попович

3—0

повернув і

отворив канцелярію

вул. головна ч. 27, II. поверх.

Надумайте ся!

Нім забезпечите ся в воєнній по-
жичці, то зверніть увагу на нашу
тарифу і премії пропонованого
обезпечення у воєнній пожитці через

Українське товар. обезпечення

„КАРПАТІЯ“

Чернівці, Ринок ч. 3.

ПРИМІР: Кожний без ріжниць віку платить
при 14літнім протягу часу

за 1000 корон на дожиття і випадок
смерти річно К 52.50 або місячно
4.60, при 20 літах річно К 35.—,
місячно К 3.10.

Дроґерія

Шмідта і Фонтіна

Головна вул. 2. ЧЕРНІВЦІ Головна вул. 2.

Поручає Шановній Публиці:
БОГАТИЙ СКЛАД:

Фотографічних апаратів
і всіх приборів по фабри-
чних цінах, дальше: дро-
жі, фарби, туалетові ар-
тикули, парфумерії, ар-
тикули для хліборобства
— і хати. —

Скора і точна обслуга.

7—0

Книгарня

Равха і Лебединського

в Чернівцях, уліця Ратушева ч. 4,
вже відкрита і має на складі
найновіші українські видання,
шкільні книжки, прибори кан-
целярійні і т. п.

Вже надійшов БУКВАР, читанка для I. класи
шкіл народних.
Склад Німецько-Українського СЛОВАРА
Кміщевича і Спілки. Ціна 16 К неопр.
і 20 К опр. прим. і Івана Герасимовича
Підручник в справах шкільних.

„БУКОВИНА“
виходить що п'ятницю.
Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.
Передплату:
річно 12 K
піврічно 6 K
чвертьрічно 3 K
приймає „Руська Каса“
Ціни оголошень:
Рядок петитовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.
Поодинокі числа 20 сот.

БУКОВИНА

Видає „Союз українських послів на Буковині“

„BUKOWYNA“
Organ des Verbandes
der ukrainischen Reichs-
rats- und Landtagsabge-
ordneten der Bukowina.
Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.
Annoncenpreise
Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h, im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.
Pränumerationspreise:
ganzjährig 12 K
halbjährig 6 K
vierteljährig 3 K
Einzelnummer 20 h.

До українського народу Буковини!

Цісарським маніфестом з 16. жовтня давні порядки державні знесені. Краєві границі упали. Повстали народні держави. Повстала й наша українська держава з усіх українських земель Буковини, Галичини і Мадярщини, проголошена „Національною Радою“ 19. жовтня у Львові.

Держава наша признана правительством давньої Австрії, вона признана всіма іншими народами давньої Австрії, бо й вони всі потворили такі-ж самі самостійні від нікого незалежні держави.

Повстала Чеська, Німецька, Південнославянська і Румунська держава.

Всі вони самостійні, будують собі самостійно, поволи, але постійно своє будуче жите і свої внутрішні порядки.

Буковинський український народе, вставай і Ти до праці над Своєю будучиною!

Управа нашою державою віддана Тобі від 19-го жовтня с. р. в руки. Як сам захочеш і що схочеш, можеш творити для свого добра.

Всі давні австрійські уряди урядують ще в краю. Цего треба і їх урядуванню треба повинувати ся, аби не прийшло до безправства в краю, що вийшло би на некористь цілого народу, до того часу, поки ми не поставимо на їх місце своїх власних урядів. До того треба приготування й помочи цілого народу.

Щоби наш нарід взяв чинну участь у творенні своїх власних порядків, треба всюди закладати організації „Самооборони“.

В кождім селі і місті повинен наш нарід бути згуртований коло „Самооборони“, щоби міцною злукою перевів свою волю на своїй землі.

По наші села й по наші міста посягають безправно своїми руками Ромуни. На своїх національних зборах минулої неділі 27-го жовтня зажадали вони для своєї румунської держави цілу Буковину по Дністер, нехтуючи тим самим права українського народу на самоозначення, признане цілим світом і цісарським маніфестом, і бажають прилучити її до Семигороду.

Ніякого Семигороду ми не знаємо і не хочемо знати. Нам наша Україна мати!

Своїх сіл і міст та столиці **Чернівців** ми не дамо нікому відобрати. Ми вистоїм їх для себе.

Чужого не бажаємо й свого не дамо.

Тут на нашій землі, під нашою управою не будуть вже бояри панувати.

Українська земля для українського мужика!

Ми твердо постоїмо, щоби в нашій українській державі наступив також справедливий лад для мужика й робітника,

щоби наша держава давала багатство в культурних доробках нашому

народови,

щоби заспокоїла потребу на землю нашого мужицтва,

щоби пошанувала робучу силу робітника, давши йому всяку охорону!

А це все осягнемо, бо наша влада буде народна, збудована на основі загального безпосередного, пропорціонального, рівного і тайного права голосування всіх муштин і жінок.

Це-ж все ми осягнемо на своїй землі а не на чужій, своїми силами, а не чужими.

Тому-ж до праці, твердої, незломної, горячої, невтомимої!

Мужчини і жінки, хлопці і дівчата! Інтелігенція, духовенство, учительство, шляхта, селянство, робітництво!

Уряди громадські із своїми начальниками!

Всі ви діти нашої землі станьте своїми грудьми за собою, лучіть ся до самооборони!

Докажіть свою готовість все служити тепер собі і зійдїть ся всі, з цілого краю, з кожного села в неділю, 3. листопада до Чернівців, щоби там повселюдно об'явити свою волю цілому світові. Там зійдемо ся на всенародне віче в „Народнім Домі“ о 10. годині рано.

Буковинська делегація „Української Національної Ради“:

Николай Василько,
Антін Лукашевич,
Іля Семака,
Др. Стефан Смаль-Стоцький,
Николай Спинул,
Омелян Попович,
Сротей Пігуляк,
о. Теофіл Драчинський,
Осип Бурачинський,
Др. Теодот Галіп,
Теодор Іваніцький,
Микола Гавришук,
Юрій Лисан,

Николай Осадець,
Марко Куриш,
Тодор Левицький,
Артур Малик,
Омелян Іваницький,
Др. Николай Дрогомирецький,
Володимир Федорович,
Др. Мирон Кордуба,
Др. Клявдій Білінський,
Др. Роман Цегельський,
Ілярій Карбулицький,
Гриць Андріяшук,
Осип Безпалко,

Володимир Сороневич,
о. Др. Касіян Бриндзан,
Др. Агенор Артимович,
Др. Михайло Литвинович,
Гедимин Лисинецький,
Др. Лев Когут,
Михайлина Левицька,
Ксеня Добрянська,
Сербинюк Юрій,
Іван Кавуля,
Осип Мицак,
Николай Левандовський,
Сенько Ганчерюк.

Український народ, встань в обороні своїх прав!

Дня 19. жовтня проголосила у Львові Українська Національна Рада самостійність українського народу на землях галицьких, буковинських і угорських, де наш нарід живе. Від тепер маємо свою українську державу. На своїй землі ми стали своїми господарями. Незадовго Українська Національна Рада перебере всю владу в свої руки. На це вона вже приготується. І наш народ мусить знати, що діється.

Українська Національна Рада працює тепер у трьох містах. У Відні переговорює з ким треба за признание нашої держави всіма, кого це обходить. У Львові поладжує галицькі справи. В Чернівцях доповнила себе буковинська делегація Української Національної Ради вибраними поміж черновицьких Українців людьми й розділила роботу поміж всілякі свої секції. Ці зачали зараз кожда свою роботу. Вони звернуть ся о поміч до українського народу на Буковині. Без праці, без жертви не збудуємо ми своєї хати на своїй землі.

Коли вимагаємо жертв і праці, то мусимо знати, на яке й пощо. От і скажемо. Це всі знають, що дотепер на нашій землі порадкували не ми а чужі. Що з того виходило малі користи для нас, про це нема що й говорити. Не було нашої правди. А яка наша правда?

Український нарід, відколи втратив свою державну незалежність, біднів, гарував, його потом і працею богатіли чужі. Він не знав гаразду. Цему покладемо кінець. Але якими дорогами дійти українському народові до правди й волі?

Земля на Буковині поділена не по правді. За багато землі мають пани дідиці, котрі обробляють її руками мужиків. Релігійний фондус має багато землі, яку віднаймає не мужикам а чужим арендарям. Ця земля панська й фондусева має перейти в руки мужиків. Паперових грошей доволі. Нам їх не треба. Папері дамо панам, а від них возьмемо землю. У кого не стане грошей, щоби купити собі потрібний кавалок землі, тому допоможе українська держава. Хто з дідиців добровільно продасть свою землю мужикам, добре, а хто не схоче, того примусить українська держава. Земельна реформа кончена і вона буди.

Але цього замало. Українська держава видасть і закони для охорони мужицької землі, аби вона пізніше знов не вислизнула з мужицьких рук. Наша господарка на селі буде лиш тоді розумна і добра, коли мужицькі господарства не будуть знов роздроблювати ся. Хто не вмітиме задержати в цілості придбану землю, той повинен її передати другому.

На землі молоді української держави війна наробила багато шкоди. Українська держава подбає про розумну відбудову краю і винагороду шкоди.

Окрім сільського населення є на українській землі багато українського міщанства, за котре дотепер ніхто не дбав. Цим міщанством заопікуєть ся українська держава, щоби піднести його до вищої освіти й до маєткового гаразду. Для цієї цілі треба буде позаводити по містах фахові школи ремісничі, промислові й торговельні, огородничі й т. д. Буде добре жити міщанству, то буде й гаразд і для нашого населення. Доки наше міщанство бідне, наша ціла нація не матиме добра. З нашого дрібного міщанства мусить витворити ся сильне й свідоме свого становища українське міщанство.

Кожда новочасна держава мусить дбати про забезпечення долі робітників. Українська держава піде за взірцем новочасних охоронних законів для робітників. Українська держава мусить про це дбати, щоби виробляти все потрібне для вжитку свого населення, оскількико знайдеть ся на це на

нашій землі потрібний матеріал або дасть ся легко спровадити. Ми мусимо ще й подбати про те, щоби витворити й такі промисли, аби виробами його одержати із заграниці в заміну інші товари. Без освіченого, свідомого своїх клясових і національних інтересів робітництва матеріальне забезпечення української держави неможливе. Як для міщанства мусять бути й для робітництва всілякі фахові школи, де робітники приучували би ся кождий свого промислу.

В українській державі свою долю куватиме сам нарід. Способом до цього має бути рівне, тайне й безпосереднє пропорціональне право голосовання до громадських, повітових й державних заступництв. Українське правительство залежне буде від народних заступників. Ціла державна управа буде в руках усього народу. Сам нарід має в українській державі казати, які мають бути порядки на нашій землі.

Доки українська держава не перебере в свої руки управу нашої землі урядують ще дотеперішні уряди. Вони є потрібні, щоби заховати порядок в краю. Усяким безпорядком можуть покористувати ся наші вороги на те, щоби загарбати наш край для себе. Тому мусимо всіма силами задержати законний порядок.

Українська Національна Рада проголосила, що Буковина аж до ріки Серету належить до української держави. Але Волохи не хотять цього признати і кажуть, що ціла Буковина аж до Дністра волоський край і має припасти до румунської держави. На це знов наш нарід ніколи не пристане. Ми не хочемо замінити одно ярмо на гірше чуже ярмо. Під Румунію ми не підемо. Ми хочемо самі бути панами на своїй землі. Ми не хочемо бути боярськими слугами. Хто був у Румунії, той знає, які там гаразди для мужиків. В біді і нужді коротають вони своє нещасне життя румунські мужики по землянках, з лози сплених і глиною помазаних, часто навіть не білених мізерних хатчинах. Рідко де бувають такі хати, як по наших селах на Буковині. Всю силу мають там бояри. Навіть румунські священники не різнять ся від своїх бідних парафіян ані освітою, ані добробитом. До такої боярської держави ми не хочемо належати. Зачуваємо, що навіть волоські мужики не хотять іти. Кажуть, що вони хотять і далше бути господарями, а не жебраками, як мужики молдовські. І ми їм віримо.

Але по селах ведуть у нас волоські священники й учителі агітацію поміж нашими людьми і старають ся всілякими бріднями приєднати наших людей для волоської держави. Уважайте, люди добрі, і не дайте ся намовити до такого діла, за яке нас ваші діти будуть в гробі проклінати.

Тепер час дуже гарячий. Українська Національна Рада поволи, але певним кроком творить українську державу, в котрій сам нарід рішати буде про свою долю. Перша річ, це заключити мир. І за це діло взяла ся насамперед Українська Національна Рада. Вона повідомила про це правительству теперішнє і всі інші національні держави, що творять ся на австрійській землі. Разом з тими новими державами зачне й Українська Національна Рада переговори з дотеперішніми нашими противниками про мир. Бо мира треба нам передовсім. За той час український нарід найстерезе здобуті права перед всяким ворогом, відки бо він не прийшов.

Поперед усім гуртуймо ся всюди по містах і селах: жінки й чоловіки, дівчата і хлопці і поучаймо тих, які ще не знають, що в світі діється! Показуймо їм дорогу! Ширім всюди українську газету. Читаймо її і пояснюймо тим, що не вміють читати. Памятаймо, що вороги чигають на нашу душу. Не даваймо ся звести на манівці.

Наш український нарід живе тут на цій землі з діда-прадіда. Тепер, коли ми дістаємо волю, коли ми добились вже людських прав для себе, не даймо ся нікому збаламутити.

Саме румунське правительство не хоче мати ані Буковини ані Сепмгороду. Воно каже, що Румунія не дасть собі ради з народом, який там живе. Румунія не годна заспокоїти тих потреб, бо, кажуть, це на Буковині і в Семигороді люди багаті і вибагливі і ми в Румунії не годні їм того дати, до чого вони привикли. Румунія нас боїть ся, щоби тамошні люди не пізнали, в якій вони нужді перебувають, коли бачитимуть, як ми живемо, а як вони там у Румунії животіють.

У Галичині має український нарід знов свого ворога — Поляків. Цей воріг ще небезпечніший, як Румунія. Бо Румунія сама нас не хоче, а Поляки вічно чигають на те, щоби загарбати чим більше української землі. Та ми не хочемо над собою ані польських панів ані волоських бояр. Чужого не бажаємо, але свого не попустимо. До чекаємо ся миру і зачнемо на своїй землі порадкувати самі собою. Чого ще не вміємо, того навчимо ся а під чуже ярмо не підемо.

Зійдїм ся всі на велике народне віче, яке буде в Чернівцях дня 3. листопада 1818 о годині 10-й рано в Народнім Домі.

На цім вічу мусимо заступити голос протесту нашого народу проти несправедливих посягань на нашу землю і на нас самих. Ми покажемо світові, що Буковина аж по Серет, це наша українська земля, що там живе наш український православний народ, який скорше головою наложиться, ніж піде на вічне знущання під ромунське ярмо!

Дальші ухвали Української Національної Ради.

Екзекутивний Комітет Укр. Національної Ради, який з часу проклямації української національної держави радить на всіх етнографічних областях монархії перманентно. Тимчасовий Виділ ухвалив тимчасово:

1. щоби Українська Національна Рада перебрала адміністрацію на українських областях;

2. що Українська Національна Рада має приступити до переговорів з другими Національними Радами для урегулювання спільних справ, як також заключення перемиря;

3. Мирові переговори буде вести Українська Національна Рада самостійно. Остаточне рішення мають прийняти Українські Національні Установчі Збори;

4. Має ся занотифікувати утворене Української Національної Держави Придніпрянській Українській Державі, Німеччині і неутральним державам;

5. В справі виживлення Національна Рада піде на зустріч Західній Австрії а головню Відневи, оскільки лише дозволять надвишки средств поживи.

Ромунське насильство над українським народом.

В неділі 27. с. м. відбули ся збори ромунської конституанти, які ухвалили між иншим, нехтуючи проголошене світом святе право самоозначення, прилучення цілої, неділимої Буковини до ромунської держави. Боярсько-попівська кліка переголосувала тих кількох поступовіших людей, які що правда стоять таке на становищі, що Буковина молдавський край, і поповнила своїм шовінізмі, підтримуваним воєнними підмогою з Яс, нечуване доси насильство, простягаючи свою руку навіть по чисто-українську територію, де крім якого забитого попа або цигана нема ані одного Ромуна. З обуренням мусимо ми заперестувати проти ромунського нахабства і даємо ся ще раз з пересторогою до

народу, з яким нас все вязали спільні інтереси в краю, щоби він не дав ся збаламутити попівсько-боярській кліці і не подав своєї згоди на поневолення, так як і ми це заявляли вже не в перше, що ми й кусника землі не хочемо, де в більшості живуть Ромуни, щоби заощадити собі боротьби а то й непотрібного проливу крові. Бо ми за свою землю постійно, не оглядаючи ся на те, що нас страшать Ромуниєю. В боротьбі за наше визволення знайдемо ми союзників. Наш народ смирний, одначе за своє право, коли хто напосів ся загарбати його добро, його рідну землю, він вміє постояти.

Та ми маємо надію, що румунський народ послухає голосу тих народних провідників, які відразу запротестували проти насильства попівсько-боярської кліки над українським народом. Ми апелюємо до семигородських Ромунів, по яких стороні була все наша симпатія в їх визвольних змаганнях і які знають, що то значить чужо-національне ярмо, щоби вони приборкали розбуялий шовінізм і матеріалізм своїх буковинських земляків. Бо народ, який сам бореться за свою волю а хоче разом другого поневолити, не варт волі.

На прикінці треба згадати ще й про ті брудні способи, якими Ромуни старалися звабити наших селян на свої збори. Вони говорили нашим людям, що їх владики кличе до Чернівців, бо їх хочуть на унію перевести. Наш народ, який любить свою православну віру, любить не менше й свою матірню мову і вже більше не дасть ся зловити на румунську вудку. Румунські бояри і пани знають дуже добре, що з хвилиною, як українська держава перебере власть, скінчить ся їх панування. Бо українська держава не знає панів, ані великих земельних власників. Українська держава, це держава робітничого народу, держава селян і робітників. Земля в українській державі буде належати тому, хто на ній робить, а не дармоїдам.

Щоби затримати далше землю й панування за собою, посягають румунські бояри а з ними і румунські попи за українською землею. Бо вони знають, що наколи в українській державі мужики дістануть землю і скасують двірські обшари, то цього зажадають і румунські мужики, тому вони хотіли би поневолити і українського і румунського мужика разом і довести їх до такого стану, в якому мужики в Румунії, зробити їх більше подібними до скотини, як до чоловіка. Та в теперішніх часах це боярській кліці вже не вдасть ся. Мужикство прозріло вже, і ми певні, що оба народи, так український як і румунський розмежують ся в згоді і запровадять в себе такий лад, який буде їм потрібний, а не дідачам і оборонцям найбільшого діда, релігійного фонду.

Українські миряни у архимандрита Тараса.

Цими днями удали ся відпоручники українських православних мирян до нашого архимандрита о. Тараса Тимінського, щоби зложити йому привіт на новому місці і висказати йому довіру і пошану так світської інтелігенції, як і всього укр. православного населення на Буковині. В склад депутації ввійшли: Радн. Єротеї Пігуляк, інсп. Попович Омелян, пос. Спинул, пос. Семака, кр. інсп. Ант. Клим і пов. інсп. Купчанко.

До архимандрита виголосив довшу промову один із найстарших борців за право Українців в православній церкві, радн. Єротеї Пігуляк:

Високодостойний отче Архимандрите!

Буває в житті тяжкий сон, сон-мара страшна, грізна давить і мучить душу. Та перший проблиск дня прогонить, розвіває страховище. Але ще довгий час остає змучена душа під вражієм страхіття, тремтить довго, нім успокоїть ся та знайде рівновагу.

І український нарід на Буковині пережив в протязі трицятьвісім років на полі церковнім таку давячу добу, таку страху мару дійсности, що нівечила і затроювала душу.

Та ось блиснуло на наших так довго чорнім небосклоні церковнім світло. Бо з покликанєм Вашої високодостойної особи на місце українського архимандрита корчить ся мара нашого церковного лихоліття. Ще вона не щезла зовсім, ще тремтить душа від доволітних мук, але чиста і права душа Вашої високодостойної особи дає нам запоруку, що заповідні нам рани під Вашою ширшою опікою з часом загоюють ся, а занепад на полі церковнім зчезне разом зі страшною трицятьвісімлітньою марою із нашої святої прадідної церкви!

Треба буде великої, тяжкої, невсипущої праці, щоби на тім занедбанім та спустошенім полі дійти до ладу як слід. Треба буде зібрати та ціпко зв'язати всіх сил так духовних як мірянських, аби піднести нашу святу церкву на той рівень, з котрого би вона могла розливати одностаїне своє живодавче світло між нарід. Світло, без якого ніякий нарід не може здорово та гідно жити і розвивати ся. Бо що хліб-сіль для тіла, то саме світло церкви для душі людської. Дарма думати,

що нарід може і без церкви обійти ся, як се деякі, — звикле недоуки, або, як нарід каже, перевчені одиниці — мріють. Та одиниці можуть собі жити як їм подобає ся. Але вони повинні тямити що нарід, маса, се окремиї, Богом і природою сотворений духовий світ; повинні тямити, що народів без церкви, без церковних ідеалів нема нігде на світі. Віднимати народові віру, церкву, значить спиняти струю в її руслі. Зіпнеш струю, вона собі втворить инше русло, може туди, де єго як раз не треба, і наробить спустошеня; збаламутиш легкодушно народові ту віру і церкву, що він єї має, то він собі силою своєї вродженої вдачі сотворить иншу церкву, відповідно до його духового стану, може як раз не пожадану церкву — без церкви він нігде не буде.

Можна і повинно церкву усовищати ся, але не легкодушно і каригідно руйнувати.

Ваша задача, високий достойнику, а і наша повинність каже нам вести церковну справу так, щоби церква задоволювала народові його душевні потреби тай була йому зарозом і прибіжищем відради й поради у його житєвих трудностях.

Велике завданє перед Вами, високодостойний отче архимандрите, та тяжке і вельми відвічальне Ваше становиско. Але ми знаєм, що Ви свідомі так нашої народної ідеї як і свого святого і великого завданя церковного, а надто приносите з собою запал і найліпшу волю принести і віддати народові то, що він від Вас очікує. Приносите і ту любов до діла, якої святий Павло за услівє ставить, коли хочеть ся успіхи осягнути. Церква се нарід, а Ви єї пастир, один залежний від другого, один не може бути без другого. Працюймо-ж згідно рука в руку, щоби вийшло народові на щастє а Вам на славу та невмірущу добру пам'ять!

Архимандрит о. Тарас відповів такими словами на привіт:

Високоповажані Панове!

Дякую Вам сердечно за ваш прихід і привіт, яким ви мене сьогодні ушанували, бо сим дали довід, що зв'язь між нашою церквою а українською інтелігенцією, котра в останніх десятих роках по більшій часті була розірвана, починає наново зав'язувати ся і кріпнути. Я тішу ся тим, що ви, як національні патріоти і проводирі народні, пізнаєте велику вагу церкви в розвою поступу і культури нашого народу. Дякую і боронили ся ви щиро і неусипно за права нашого народу на церковнім полі, а тепер дочекали ся видіти плоди тої борби: початки зав'язку української народної церкви в краю.

І ще більше буде наша церква вимагати від вас!

Як колись в 16-ім століттю вся верхня верства українського народу і вся світська інтелігенція ратувала загрожену ворожими заціями церкву і народність українську від загибелі, а то тим, що зрозуміли вагу церкви для розвою і культури народу, вона підпирала всі змагання і підприняття церковних властей; згадаймо лише основанє київської академії і много брацтв і шкіл по важніших містах на Україні, і ту роль, яку ті інституції відіграли в нашім житті культурнім тих часів, і подумаймо, яку велику вагу мали тогди згода і союз світської інтелігенції з церквою для розвою цілого народу, то зрозуміємо, що і наша церква тепер не може обійти ся без вашої помочи; і ми хочемо, щоби ви, інтелігенція світська, ішли разом з нами і підпирали нас.

Православна церква в своїм історичнім розвою не була ніколи нахабна; вона ніколи не силувала ся запанувати над міряними і світом; для того не було у нас ні інквізиції ні кострів, а лише наукою і добрими примірами убогагородняла вона дикі інстинкти народа і вела до культури, а з того була користь для всіх.

Віра і церква є першою підвалиною людської культури: ніяка наука ні філософія не заступлять широкого народним масам віри і церкви.

Коли се говорю, то лише в сій цілі, щоби припінути вам, яка важна віра і церква для нашої народної культури; отже коли любите нарід, то любіть віру і церкву його, бо вони становлять найважнішу часть його думаня, його ества.

У нас закрала ся така мода, що інтелігентний чоловік має за знак образования, коли ніколи до церкви не загляне, жадної участі в святкованню церковних празників не бере або свій обряд легковажить і легко до другого переходить, так як коли би там було щось ліпшого, як у нас.

Се не повинно бути! Такий інтелігент не знає, яку велику шкоду робить тим своїй нації.

Запитаймо лише, що би стало ся було з поневоленими народами, коли би вони були своєї віри і церкви не піддержували ся і єї в своїй душі не плекали? Жиди, Парзи, Ірландички, Болгари, Серби або і ми Українці під панованєм давньої Польщі уратували свою національність від цілковитої заглади тільки вірою і церквою своєю. Сю історичну правду ніхто не опрокине. Берім собі приклад з Поляків: не з догматичних причин, а з чисто національно-патріотичних підтримус кожний польський інтелігент свою церкву, а робить він се для того, бо переконаний, що віра і церква

для національності широких мас народу є найліпшим способом проти винародовлення.

Високоповажані Панове!

Не в гнів най буде вам се, що я сказав; не хочу вам, інтелігенції і світови нашого народу сими рефлексіями який докір робити, а хочу лише звернути вашу увагу на невідповідні погляди серед нас на віру і церкву і просити вас: забудьте на те, що вас до тепер відвертало від нашої церкви, а зверніть ся до неї з тою щирістю, з тою любовію, з якою ви за єї відродженє до тепер боролі ся. Тепер не будете мати причин, бокувати від церкви, бо вона тепер буде ваша! Вона від тепер не буде ставати в поперек дороги вашим змаганням і праці на полі народної просвіти і культури, як се на жаль до тепер діяло ся у нас, але злучить ся з вами і возьме в просвітно-народній праці таку участь, яка їй з природи належить ся, то є найбільшу участь!

А з своєї сторони можу заявити вам, що, будучи на чолі нашої церкви, ужию всіх старань і впливу, щоби межі повіреним мені духовенством а світською інтелігенцією панувала як найбільша гармонія і згода, бо лише так можна буде досягнути більших успіхів на полі народної просвіти і культури!

Високоповажані панове!

Позвольте мені ще пару слів сказати!

Не можу оминати сеї хвилі, щоби не звернути вашу увагу на одну особу, котра при відродженю нашої національної церкви поклала найбільш заслуги.

Високоповажаний пан посол Єротеї Пігуляк в боротьбі за наші права на полі церковнім положив побіч нашого славного національного провідника Николая Василька як найбільше труду і праці, — і коли ми тепер тут в сім місці можемо витати ся, то маємо завдячити найбільше се йому.

Прийміть, отже, пане после, в сій хвили з уст моїх найщиршу мою і українського духовенства подяку за ваші щирі і невсипущі труди около відродженя нашої церкви. Бог най кріпить Ваші сили і нагородить Ваші труди всяким добром!

Ще раз дякую вам сердечно!

Австрія просить сепаратного мира.

Першим кроком нового міністра заграничних справ Андрашія, якого іменовано по уступленю Буріяна, до котрого повалення причинила ся дуже багато послідна промова пос. Василька в делегації, це відповідь на ноту Вільсона. Граф Андраші відповів, що він узнає права народів, висловлені в ноті президента, і просить перемир'я на всіх австро-угорських фронтах. По Болгарії і Туреччині пішла й Австрія шляхом сепаратного мира, оставляючи Німеччину своїй власній судбі. Тепер можна сподівати ся, що мир як не загальний, то бодай частинний вже не далеко.

ЧОМУ УКРАЇНЕЦЬ повинен забезпечувати ся на жите в VIII. воєнній позиції тільки в одиним укр. Товаристві взаїмних обезпечень на жите і ренти „Карпатії“, у Львові, вулиця Руська, число 18

БО „Карпатія“ не тільки дає найкористніші умови обезпеченя, але кожде обезпеченє в „Карпатії“ причинюєть ся до зросту сього *одинокого українського Товариства обезпечень на жите і ренти* і тим самим скріплює господарсько-фінансову силу українського народу.

Натомість, хто обезпечуєть ся в чужих товариствах, той своїм грошем скріплює господарсько-фінансову силу чужинців.

НОВИНКИ.

Цензура на часописи знесена. Тяжка боротьба, яку мусіло вести вільне слово з цензурою, вкінці скінчила ся.

Гості з України в Чернівцях. Для обняття залізничної сіті хотинського округу від австрійських властей прибула 28-го с. м. до Чернівців комісія з України, на якої чолі президент українських желізниць Кирилович, далше начальник руху Балашев, Раксіков, Цедейовський, та контролери Волк, Бедрик, Телчинський і Олейников. На запрошення голови укр. залізничної організації п. Сенька Ганчерюка завітати дорогої нам гості у вівторок, дня 29. жовтня на засіданнє бук. делегації „Укр. Національної Ради“, де їх сердечно

вitalи всі присутні. Опісля вдали ся всі разом до „Українського Касина“, де провели кілька хвилин серед дружної розмови. Прибувши гості вірять твердо, що Україна буде і то тим більше тепер, коли до кабінету ввійшли люди, що дають за-запоруку чисто українського курсу.

Ліквідаційний кабінет в Австрії. Гуссарек пішов у відставку, як цього можна було давно сподівати ся. Президентом міністрів іменовано славнозвісного проф. Лямаша. В склад його кабінету входять із старих міністрів: мін. желізн. бар. Банганс, мін. публ. робіт Гоман, мін. здоровля Горбачевський, мін. рільництва граф Сільва-Тарука, мін. виживлення Павл, мін. внутр. справ Гаер і мін. Галичини (?) Галецькі і мін. торгу Візер. Мін. судівництва іменовані Др. Павло фон Вітореллі, мін. просвіти секц. шеф Др. фон Гампе, мін. соціальної опіки унів. проф. др. Ігнат Зайпель, мін. фінансів проф. техніки у Відні др. Йосиф Редліх а мін. краєвої оборони др. Лене фон Ленсгайм.

Ромуни починають направляти результати свого заборчого шовінізму. Жадаючи цілої Буковини ні слівцем не згадали ви, що буде з другими народностями, які заселяють край. І аж у всяких коментарях кажуть вони, що будуть сприяти другим народам в їх національним і культурним розвитку. На доказ повинні були навести примір, як вони сприяли через цілий час Українцям на церковнім полі.

Українські соц.-демократи їдуть за границю? „Kurjer lwowski“ в депеші з Відня доносить, що українські соціальні демократи висилають делегатів до Швайцарії і на Україну. До Швайцарії поїдуть посол Вітик, Крупа і Чарнецький; на Україну Устіянович, Жовнір і Ганкевич. На днях мають приїхати до Відня українські соціалісти, щоби повідомити всі Національні Ради про своє становище в справі народних домагань Українців. Подаючи сю відомість за „Kurjer-ом“, не румимо за її правдивість.

Позір, Товариші Січовики! Товаришів виділових „Січій на Буковині“ звизаємо як найскорше подати нам свої адреси та імена тих товаришів, котрі тепер перебувають дома, як супербітровані або інваліди. — За „Союз Січій на Буковині“ Інж. Ілько Попович, Чернівці, вул. семигородська ч. 51.

В обороні правди. Учителство вашківського повіту, витягнувши після свого осуду конвенції з поведення управителя староства, висказало йому письмом через краєву президію недовіре. Піднесено в тій жалобі, що управитель староства ворожо відносить ся до учительства, і наведено між б. и. фактами і обиду учительського стану в часі гостини п. міністра для публичних робіт, коли то п. управитель староства Карадже не узнав за потрібне представити п. міністрови учительську депутацію, хоч всіх інших відпоручників представляв. Бачучи се, речник учителів, тов. Олександр Барбір, щоби не зблямувати ся перед публікою, привитав п. міністра в імени учительства без такого представлення. По привіті приймав п. міністер поодинокі депутації на аудієнцію в бюрі п. управителя староства. Депутації кликав до середини секретар староства п. Вольф. Всі депутації були покликані, лише учительської не закликало. В сім учителство побачило не лише вороже відношенє, але й обиду учительського стану, тому й внесло висше згадану жалобу до президії. У відповідь на се були деякі учителі покликані до п. управителя староства, а недавно тому покликано т. зв. „Abordnung der Lehrer“. По інформаціях учасників, особливо тов. П., звалено перед учителями вину за те, що не покликано уч. депутації до п. міністра, на мене. В інтересі правди подаю проте всім товаришам до відомости, що я знав про приїзд п. міністра і його привіт тільки, кілька знали явивші ся учителі. Тов. бачили, що депутації кликав до середини п. секретар і що я при тім не мав ніякого слова. Всі бачили також, хто вів „рей“ при цілій тій нараді. Тому моя особа тут ні при чім, а тим то й не можу перебирати на себе ніякої відвічальности за дотичні зарядження. Пояснене се потрібне особливо для тих товаришів, що не були при дот. оказії. — Сергій Канюк.

Чи скрізь безголове? Нам пишуть: Сьогодні 26. жовтня я ще не одержав за жовтень платні за свого мужа, який є ц. к. урядником податковим /служить тепер при війську. Я зверталась в сій справі до фінансової дирекції три рази листовно, (рекомандовим лист) а раз телеграфічно. На се не удостоїла ся відповіди. Я не знаю як нап'янувати таке поступованє фінансової дирекції. Се безкрайна байдужність. Лучше булоб вимордувати цілу родину урядника, як лишити її в таких тяжких часах без гроший. З поважанєм Наталія Луанська, жінка ц. к. офіціяла податкового.

Кваліфікаційні іспити для народних і виділових шкіл відбудуть ся для німецької і малярської викладової мови дня 18. листопада, для української, ромуноської і польської дня 22. листо-

пада с. р. перед іспитною комісією в Чернівцях. Поданя о допущенне до іспиту як і іспитові такси треба внести найдалше до 31. жовтня б. р. на руки управ шкіл.

Українська народна книгозбірня подає до відома своїм Вп. Членам, що має знова на складі „Першу Читанку“ (Буквар), як також книжки для шкіл гімн., книжки до читаня тутешні й з державної України, відзнаки, картки і т. п. — Книгозбірня отворена що дня від 3—6 год. по пол., а в неділі і свята від 10—12 перед полуднем. Управа.

Селянська Каса в Чернівцях урядє при площі Франца-Йосифа ч. 1. що понеділка від 8-ої год. рано до 2-ої по пол.

Рільничя спілка купна і продажі в Чернівцях розпочала вже свою діяльність. Бюро спілки находить ся покищо в комнатах „Руської Каси“ (ул. Петровича ч. 2. в „Народнім Домі“), де приймає ся зголошеня тих, що хотять вступити в члени або стати посередниками спілки для купна сіна і соломи та садовини і ярини.

Виділ „Українського Касина“ в Чернівцях просить вступати в члени. Що вечера сходять ся члени в льокалю Касина на товариську розмову. Читальня Касина богата у всілякі часописи. Льокаль: ул. Петровича ч. 2.

„Рільничя Спілка купна і продажі в Чернівцях“ займає ся крім достави сіна і соломи, садовини і ярини, до чого небавом прибуде і закупно худоби, також посередництвом обезпеченя на жите від воєнних позичок, за що посередники Спілки побирали муть певну провізію, яку доси забирали чужі люди. — Спілка запрашає Українців приступати в члени товариства; пай виносить 500 корон.

Хто прийме за свою 4-літну дівчину без батька й матери, най зголосить ся до Анни Коротчук, Манастериска вулиця ч. 4, або до редакції „Буковини“. Просить ся о ласкаві датки на дитину, заки найдеть ся хтось, щоби її взяв за свою.

Др. Беригард Грінфельд **Др. Антонія Грінфельд-Бідерман**

ординує від 2—4 год. по пол. **Ратушева вул. 4.** **Лілійна вул. 3.**
III. сходи двері 18, (пасажа Бека).
Дискретна ординація для полових недуг
8—10 від 4—5 год. по пол.

Адвокатську канцелярію
отворив знов
Др. Карло Вахловский
у Винниці. 2—3

Збірник Акафістів
книга містить в собі 25 Акафістів з ілюстраціями, ціна 10 кор. з почт. висилкою.

Псалтиря велика
що читаєть ся при померших, ціна 9 кор.

Висилає: **Укр. кр. І. Мацькова, Струтин-Рожнятів (Galizien).** 2—3

Українці, які обезпечують ся в VIII. воєнній позиції через Ц. к. австр. військовий фонд вдів і сиріт, дістають поліси одинокого укр. Тов. взаїмних обезпечень на жите і ренти „КАРПАТІЯ“ у Львові, вулиця Руська ч. 18. Коли-б отже хто з Українців не одержав поліси „Карпатії“, тільки якусь иншу, то се могло стати ся тільки через недогляд, тому нехай повідомить про се зараз Дирекцію „Карпатії“. — З окрема просимо нашу інтелігенцію звернути увагу на сю справу і про всі випадки, де Українець, обезпечений в VIII. воєнній позиції через Ц. к. австрійський військовий фонд вдів і сиріт, через недогляд не одержав би поліси „Карпатії“, донести Дирекції „Карпатії“. 7—8

Адвокат краєвий
Д-Р. ВАСИЛЬ ДУТЧАК
повернув і веде канцелярію
в Чернівцях, ул. Ратушева ч. 9
(напротив ратуша). 5—10

Інженер і геометер
Ілько Попович
4—0 повернув і
отворив канцелярію
вул. головна ч. 27, II. поверх.

Жадумайте ся!
Нім обезпечите ся в воєнній позиції, то зверніть увагу на нашу тарифу і премії пропагованого обезпеченя у воєнній позиції через
Українське товар. обезпеченя
„КАРПАТІЯ“
Чернівці, Ринок ч. 3.
ПРИМІР: Кождий без ріжниць віку платить при 14-літнім протягу чаю
за 1000 корон на дожитя і випадок смерти річно К 52.50 або місячно 4.60, при 20 літах річно К 35.—, місячно К 3.10.

Дрогерія
Шмідта і Фонтіна
ЧЕРНІВЦІ
Головна вул. 2. Головна вул. 2.
Поручає Шановній Публіці:
БОГАТИЙ СКЛАД:
Фотографічних апаратів
і всіх приборів по фабричних цінах, далше: дрожі, фарби, туалетові артикули, парфумерії, артикули для хліборобства
— і хати. —
Скора і точна обслуга.
8—0

Книгарня
Равха і Лебединського
в Чернівцях, улица Ратушева ч. 4,
вже відкрита і має на складі
найновіші українські видання, шкільні книжки, прибори канцелярні і т. п.
Вже надійшов БУКВАР, читанка для I. класу шкіл народних.
Склад Німецько-Українського СЛОВАРА Кміщевича і Спілки. Ціна 16 К неопр. і 20 К опр. прим. і Івана Герасимовича
Підручник в справах шкільних.

БУКОВИНА

Українська демократична часопись.

„БУКОВИНА“

виходить щод п'ятниці.

Редакція і Адміністрація
Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

Передплату:

річно 24 K
піврічно 12 K
чвертьрічно 6 K
приймає „Руська Каса“

Ціни оголошень:

Рядок петитовий двошпаль-
товий 60 сот., в тексті 2 Кор.
Постійні оголошення після
умови.

Поодинокі числа 50 сот.

„BUKOWYNA“

Ukrainische demokra-
tische Zeitschrift.

Redaktion und Administration:
Czernowitz,
Petrowiczgasse Nr. 2.

Annoncenpreise

Kleiner Anzeiger: 1 Petitzeile
60 h. im Text 2 K. Ständige
Annoncen nach Vereinbarung.

Pränumerationspreise:

ganzjährig 24 K
halbjährig 12 K
vierteljährig 16 K

Einzelnummer 50 h.

Від Редакції.

З незалежних від нас причин, го-
ловно-ж через те, що друкарня, в якій
друкується наша часопись, була зам-
кнена румунськими військовими властя-
ми, наша часопись не могла виходити.
Тепер зидумуємо ми видавати газету
знов тимчасово що тижня, а як перед-
платники поспішають з передплатою то
й частійше.

Західно-українська Народна Республіка.

Українська Національна Рада прийняла дня
13-го с. м. отсей тимчасовий закон про державну
самостійність українських земель бувшої австро-
угорської монархії, предложений Державним Се-
кретаріатом:

Артикул I. — Назва.

Держава, проголошена на підставі права
самоозначення народів Українською Національною
Радою у Львові дня 19-го жовтня 1918 року, об-
нимаюча весь простір бувшої Австро-угорської
монархії, заселений переважно Українцями, має
назву Західно-українська Народна Республіка.

Артикул II. — Границі.

Простір Західно української Народної Репу-
бліки покривається з українською суцільною
етнографічною областю в межах бувшої Австро-
угорської монархії, то є з українською частинною
бувших австрійських коронних країв Галичини з
Володимирією і Буковини, та з українськими ча-
стями бувших угорських столиць (комітатів: Спиш,
Шариш, Земплин, Уг, Берег, Угоча і Марамарош),
як вона означена на етнографічній карті австрій-
ської монархії Карла бар. Черніга.

Артикул III. — Державна самостійність.

Отся державна територія творить самостійну
Західно-українську Народню Республіку.

Артикул IV. — Державне заступництво.

Права влади іменем Західно-Української На-
родної Республіки виконує весь її нарід через
своє заступництво вибране на основі загального,
рівного, безпосереднього, тайного і пропорціо-
нального права голосування без ріжниць пола.
На тій самій основі мають бути вибрані Установ-
чі Збори Західно-Української Народної Республіки.
До часу зібрання Установчих Зборів виконує всю
власть Українська Національна Рада і Державний
Секретаріат.

Артикул V. — Герб і Прапор.

Гербом Західно-Української Народної Репу-
бліки є злвтий лев на синім полі, обернений у
свою праву сторону. Державний прапор є синьо-
жовтий. Державна печать має довкола гербу на-
пис: Західно-українська Республіка.

В західно-українській Народній Республіці.

Місяць тому перебрали Українці в Га-
личині в повнім спокою власть у свої руки
і держать її до сегодня у своїх руках.
Тільки за Львів і Перемишль йде завзята
боротька, яка мусить випасти в користь
українську, бо Львів, який через віролом-
ність Поляків попав у їх руки облягають
наші війська вже з трох сторін. Українське
правління зарядило мобілізацію, яка йде

без ніяких перепон. Селяне з пісню на
устах йдуть до свого національного війська,
так що армія збільшується з дня на день.

Крім того прибули до Галичини війська
з України в спорім числі, так що Поляки,
які по заняттю Львова піднесли були го-
лову по цілім краю, ззов скоро її опусти-
ли. Декуди прийшло між українськими вій-
сками а польськими відділами, що вертають
з України до кровавої розправи, які ви-
пали всі як описаний бій під Микулинцями.
В краю повний спокій і порядок. Навіть
польські дідиці, які все в'їдали на „гайда-
макуф“ сидять собі спокійно у своїх дво-
рах, спокійніше як в західній Галичині,
де Мазури почали вже з ними належну
розправу.

Труднійше було перебранне влади в
українській часті Буковини. Тут не могло
прийти до порозуміння між румунською а
українською Національною Радою. Наколи
Ромуни, Янку Фльондор, стояли на стано-
вищі, що вони панами краю і мають пере-
брати владу в краю а Українцям передати
з своїх рук, то наша Нац. Рада була за
спільним перебраннем влади. До порозу-
міння не приходило а тимчасово в наслідок
розпущення військ гд. до вибухнути без-
ладде і Українська Національна Рада рі-
шила ся, щоби не допустити до цього, пере-
брати управу української частини Буковини,
а тоді румунську частину Буковини перебрав
пос. Ончул. Та вже тоді кружляли вістки,
що румунська Національна Рада закликала
румунські державні війська під претекстом,
що тут панує анархія. І румунські війська
прийшли.

З відозви ген. Задіка, яку одного дня
скинув румунський аероплян над Чернів-
цями, довідали ся ми, що румунське військо
приходить на заклик румунської національ-
ної ради, щоби держати порядок. Та тому
що в українській часті краю був спокій,
буковинська делегація Укр. Національної
Ради вислала відпоручників до генерала
Задіка до Глибокої з протестом проти пере-
ступлення української території. Та на
письмо не дістала Українська Національна
Рада ніякої відповіді.

Буковинська делегація покинула в виду
цього Буковину і перенесла ся до Станисла-
вова, відки заступає справи української
частини Буковини. Румунські війська змар-
шерували до Чернівців, звідки оголосили
віймковий стан облоги для північної часті
Буковини, почім заняли цілу Буковину.

Опираючи ся на румунські війська в
краю, перебрала румунська Національна
Рада власть в краю а другі національності
завізвали піддати ся в своїм власнім інте-
ресі румунському правительству. Румуни скли-
кали до Чернівців також, конгрес який рішив
злучити цілу Буковину з Румунією. З ними
згодили ся без застережень Поляки, із за-
стереженнями Німці, Українців не питали
а Жиди заявили свою неутральність. Оста-
точне рішення долі Буковини западе на
мировій конференції в Парижу.

Українське правительство.

В суботу, дня 9-го падолиста о год. 1½ по-
полудни Українська Національна Рада назначила

правительство, або тимчасовий Секретаріат Укра-
їнської Держави, в такому складі:

Голова і секретар фінансових справ: др.
Кость Левицький.

Секретар внутрішніх справ: др. Льонгин
Цегельський.

Секретар заграничних справ: др. Василь
Панейко.

Секретар торгівлі і промислу: Ярослав Ли-
твинович.

Секретар віроісповідань: Олександр Бар-
вінський.)

Секретар освіти: (поки-що необсаджений
секретаріат, призначений для д-ра Степана Смаль-
Стоцького, тимчасово заступає Олександр Бар-
вінський.)

Секретар суспільного здоров'я: др. Іван
Куровець.

Секретар військових справ: отаман Дмитро
Вітовський.

Секретар праці і суспільної опіки: Антін
Чернецький.

Секретар публичних робіт: др. Іван Макух.

Секретар земельних справ: др. Ст. Баран.

Секретар судівництва: др. Сидір Голубович.

Секретар шляхів: Іван Мирон.

Секретар пошт і телеграфів: Олександр
Пісецький.

Крім того в склад Державного Секретаріату

входить кожочасний голова, згідно заступник
голови Українського Харчового Уряду (тепер др.
Стефан Федак).

Признання Самостійности України Коаліцією.

„Український Голос“, орган Секрета-
ріату Західно-Української Республіки пише
в числі з 1-го грудня с. р.: З Берна теле-
графує др. Евген Левицький, що коаліція
признала Україну самостійною державою
а що до українських земель в Австрії
застерігла, щоби вони були зеднані з Укра-
їною.

Переворот на Україні.

До гетьмана Скоропадського українська
демократія немала довір'я, вважала його
висланцем реакційної Москви і не поми-
лила ся.

Дня 14. с. м. гетьман Скоропадський
видав грамоту „ко всім українським горо-
жанам і козакам“, в якій ясно заявив, що
Україна еднається з Росією і враз з дру-
гими областями давньої Росії і творить єди-
ну федеративну державу, в якій Україна
повинна заняти одно з перших місць“. А
в слід за сим затвердив гетьман новий ка-
бінет Гербеля, в склад якого не увійшов
ані один справжній Українець, хіба такі
Українці-русофіли, як напр. Науменко.

Значить ся, Скоропадський скинув оста-
точно маску і зробив замах на українську
державну самостійність, пішов слідами Брю-
ховецького. А що таку роль треба йому
приписати, про це свідчить ся обставина,
що він зовсім знехтував волю українського
громадянства, якої висловом був Національ-
ний Союз і цілковито відсунув від участі
в кермуванні державою Українців.

Скоропадського становиско було все
загадочне і взагалі ніколи Україна не пе-
реживала такої скрути, як за час його геть-

манування. Та всі поступки і злочинні діла, які перенесла Україна від хвилі київського перевороту, пояснювано політикою Німеччини й Австрії. Аж тепер виявилось, що злим духом України був сам Скоропадський.

Коли Австрійці відійшли з України, а Німці заповіли свій відхід, тоді вже нічого було носити маску. І він сю маску скинув...

І зразу злучився з Пилатами України, проголосивши похід „єдиної неделимої Росії“ проти большевиків. А війну з большевиками ведуть чорносотенні елементи і кадети, що досі постійно заперечували Україні всякі права до самостійності а навіть автономії. На щасте Україна була приготована на зраду.

Симон Петлюра, який що тільки недавно вийшов з гетьманської тюрми став на чолі широко-українських військ і творячи разом з Винниченком, проф. Шевцем і Алексієвським директорію-правління, очистив цілу Україну від гетьманських посіпаків, що складали ся по більшій частині з російських офіцерів і машерує з одного боку на Одесу а з другого облягає Київ. Німецькі війська заявили були з початку свою неутральність а тепер беруть участь по стороні гетьмана. Зелізна лінія Київ-Ковель в руках Німців, які відтранспортовують свої війська.

По упадку гетьмана на Україні велика радість, війська Петлюри дістають все нові підкріплення.

Правительство Української Республіки до всіх правительств.

(Жмеринка для радіотелеср. в Ясах 23. XI.)

Правительство Народної Української Республіки подає до відома всіх воюючих і неутральних держав отсю заяву: В цвітні 1918. р. найвисша німецька команда, яку лапрошено в цілі охорони порядку на Україні, злучилась з властителями великих посполістих земельних і бюрократією абсолютного російського правительства в цілі доконання перевороту в місті Києві. Підчас засідання демократичного парламенту Центральної Ради, впроваджено до Парляменту військо і арештовано членів правительства республіки. Це сталось кілька днів перед утворенням української конституанти, котрої членів вибрав нарід на основах звісного універсалу. Скликання конституанти не відбулось лиш її відложено, бо много членів арештовано. Таким способом — на місце правительства, котре повинно було утворити ся після волі цілого українського народу і парламенту, який мав дати основні закони організації політичної і соціальної в Республіці — при допомозі німецьких генералів і деяких власників великої посполісти віддано власть надавання законів, управи великою державою, установлювання законів для 40 мільонового народу, упорядкування аграрних, економічних і соціальних справ — в руки одного чоловіка генерала Скоропадського, який іменував себе гетьманом і узурпував собі автократичну власть. При помочи головної німець. команди і завдяки своїй силі звів на ніщо побіди соціальної і демократичної революції, впроваджуючи насильно кастову політику власників великих посполістих, терором відновив царський режим на Україні. Результатом такого перевороту такої німецької політики та політики генерала Скоропадського є економічна криза на Україні, спекуляція, застій роботи в більшій частині заводів і фабрик. Це все створило армію безробітних, цілковиту анархію залізних доріг і використання робітничої кляси. Міста і села, право божє і людське стало іграшкою в руках жандармів і бюрократії царського режиму. Всіх, що не були вдоволені такою політикою і гетьманом, притиснули тяжкою рукою, здирали з них шкуру і убивали кнутом. З початку нарід підняв ся: однак не маючи помочи від груп організаційних і політичних партій, котрі не хотіли реагувати з різних причин, а потім приборканий Нім-

цями, рос. офіцерством, опісля замовк. Відтак правительство зложено з власників великих посполістих ще з більшим цинізмом і явпо відновляло російський царизм.

„Український Націон. Союз“ репрезентуючий партію соціально демократичну, публичну кооперативну організацію, обіймаючий цілу укр. інтелігентну суспільність, старав ся, вплинути на головну команду німецьку і генерала Скоропадського, щоби не руйнувати України політично і економічно. Однак ці старання не мали успіха, але противно, в часі, коли впали основи світової реакції, нім. імперіялізм і монархізм, та настав всюди демократизм, захитались основи імпералізму через демократичні дебати, то на Україні гетьман Скоропадський з підмогою німець. генералів старав ся енергічно відновити абсолютизм. Акт 14. листопада відкрив тайну його замірів. Генерал Скоропадський рішив сам справу будучини українського народу, ігноруючи волю української демократії з її революційним парламентом, що проголошував незалежну державу. Генерал України Скоропадський рішив сам ту важну квестію в своїм маніфесті з 14. листопада, іменно знести самостійність України і злучити її з Росією. В цілі доконання сего візав всіх реакціонерів, страшних ворогів української держави і демократії. Маючи метою розвій культури і мир в краю, українська демократія аж до послідної хвилі старалась захистити права народу на мирній і конституційній дорозі. Однак послідний акт генерала Скоропадського приневолив українську перешкодити замірам монархістів. Українська демократія вважала цю хвилю за відовідну, щоби український народ виступив до боротьби проти узурпатора і злочних замірів генерала Скоропадського. Так сповнивши волю партії, народу і організованої інтелігенції, ми директоріят Республіки українського варода маємо честь подати до відома всім державам: 1) за злочини, які доконано на народі українським при помочи німець. генералів, за тисячі вбитих, десятки тисяч ранених, за крадіжки і рабунки правительство укр. робить відвічальним генерала Скоропадського, українського горожанина. 2) Члени правительства генерала Скоропадського не є ніякими представителями української держави. Українська демократія та весь український народ тямить теперішні факти доконані сим правительством, а інші справи довершені иншим разом повинно розслідувати українське правительство.

Ген. Скоропадський зломив брутально і самовільно волю української демократії (бракує). Ми не можемо дозволити на се, щоби демократія держав коаліції ставала в обороні генерала Скоропадського і власників великої посполісти, та щоби засівано незгоду в організації центральній і між націями на Україні.

Ми заявляємо, що український нарід не знесе довше топтання своїх прав.

Війська української Республіки в столиці Києві і в інших містах є до розпорядимости Республіки.

Заявляючи це всім державам, правительство Української Республіки має глибоку і певну надію, що всі демократичні держави, які цінять свободу зрозуміють щирі змагання українського народу і окажуть йому щирі піддержку в границях Української Республіки.

Шеф директоріату правительства Венинченко, голова Українського Національного Союзу, бувший президент міністрів Української Республіки. Члени: Петлюра, шеф міністерва, бувший міністер війни, премієр міністрів першого республіканського правительства, Швеє, професор, проректор Київського державного університета, заст. голови Укр. Націон. Союзу.

Андрієвський, адвокат в Києві.

Дня 20. листопада 1918. —

Стр. к, головний Командант армії Української Республіки.

Київ занятий військами Петлюри.

З Києва телеграфують секретареві війни Західно-української Республіки, що війська Національного Союзу заняли Київ. Між німецькими військовими одиницями а Петлюрою заключено перемир'є. Услів'ями перемир'я інтересував ся дуже французський конзул в Одесі Ено, з чого невдоволена чорносотенна преса, бо перемир'є вийшло на користь військам Петлюри.

Відділи Українських військ, як доносять румунські газети стоять також перед Одесою. Бої, які вони ведуть з російськими добровольцями, кінчать ся всі корисно для військ Петлюри.

Що діється в світі?

Послідні тижні принесли нам цілий ряд переворотів у світі й нові події незвичайної ваги. Мілітарно сильна Німеччина й непобита досі в світовій війні австро-угорська монархія скапітулювали перед антантою і піддали ся на ласку й неласку своїх дотеперішніх ворогів. Австрійський цісар Карло I. і німецький цісар Вільгельм II. зрікли ся престолів. Німецький цісар утік до Голляндії. Королі, королики й князі німецьких союзних держав то добровільно, то примусово зрікли ся своїх престолів; а деякі з них і повтікали.

Німеччина не має авторитетного правительства. Наступають зміни майже кожного дня. Правительство в руках крайніх соціалістів. Позасновувано на взір російських робітників, мужицькі й жовнірські ради. Австро-Угорщина распала ся на цілий ряд самостійних національних держав: чесько-словацьку, австрійсько-німецьку, полуднево-славянську, угорську, румунську й українську. Жадна з цих держав не має певних границь. Між поодинокими цими державами йде суперечка про границі. Кожна з них намагаєть ся захопити під свою власть скільки мога більше землі. Однак справа границь не розрішить ся самими цими державами. До злагоди між ними не може прийти. Бо надто вже попереплітані національні території, заселені одним чи другим народом. А ніхто не має достатньої воєнної сили, щоби силоміць здійснити свою волю. Так отже лишаєть ся кінцева поагода меж нових держав рішити ся на мировій конференції.

Німці оголосили своє прилучення до Німеччини, Поляки до Польщі, Румуни до Румунії а Українці стоять за злукою з Україною. Самостійними остають ся Чесько-словацька й угорська держава. Нікуди їм прилучити ся. Полуднево-славянська держава мабуть злучить ся зі Сербією й Чорногорою в одно державне тіло.

Разом із таким політичним переворотом пішов і соціальний. Робітничая кляса використовує обезсиленне державної влади на те, що захопити державну владу в свої руки та порадкувати життя на свою користь. Цей рух зачав ся колись в Росії а тепер в центральних державах. Та націм іще не кінець. За ними йде переворот і по інших державах, навіть і тих, що не вели війни. У кождім разі цей рух мати-ме велике значіння для недалекої будучини. Цілий світ виглядати-ме цілком инакше.

Якаж доля судила ся українському народові в будущім новім світі? Коли добре обміркуємо все, що кругом нас діється, то нема чого боятися за долю-щасте нашого народу. У родині славянських народів стоїть наш український нарід по числу душ на другім місці, зараз по російським народі, який є найчисленніший. До того наш нарід замешкує дуже плодотворну землю і є дуже здібний з природи. Культура його

дуже стара. Коли ще засвоїмо собі культурні здобутки західних народів, то недалеким той час, що станемо між найкращими народами світа.

На Україні а головню в Києві останніми часами взяли верх щиро-українські патріоти всіх політичних партій. Вони стоять за самостійністю української держави. У самій Росії верх мають іще большевики. Та прийде час і всюди запанує лад і мир. Мировна конференція, що має зійти ся, мабуть у Парижу, в недалекім часі, установить державні межі нових держав.

А по мирі славянські держави зачнуть порозумівати ся між собою. Суперечки, які ще є між ними, будуть полагожені на мировій конференції. А потому з часом прийде до спілки всіх славянських держав, почавши від найдалшого сходу аж до заходу й полудня. А всі ті славянські держави числять разом із замешкалими посеред Славян чужинцями зверх 200 мільонів душ. Це є така сила, з якою мусять уже тепер числити ся геть усі держави світа. З цього знов можемо доміркувати ся, що на мировій конференції не станеть ся нашому народови ніяка кривда. Ця війна так надоїла всім, що жадна велика держава не допустить до того, щоби через несправедливе розмежування поодиноких славянських держав повстали нові приключки для міжнародних сварок, які могли би довести до нової війни. Український нарід може сміло вичекати рішення своєї долі в найблизшім будучности на мировій конференції.

Отця наша надія піддержує нас і крипить. Через неспокої на землях бувшої австро-угорської монархії і злеполучення зі світом нема в нас багато вісток, про те, що діється в світі. Ми ходимо напому гей серед нощи. Непровірені чутки, які доходять до нас, не мають ніякої вартости. Мусимо спускати ся у всім на здоровий розум і розсудок. Навіть вісти з Галичини через подорожних і газети суперечні між собою і не заслуговують на віру. Що знати на певно, то й подавати-мемо нашим читачам.

Ціла Галичина опріч Львова й Перемишля міста в руках українських військ. Цілу Буковину обсадило військо сусідної Румунії. У Львові безустанні бої між Українцями і Поляками. Як тільки Поляки стали на час панами міста Львова, зачали різню межі Жидами. Обвиняли їх, що вони тягнуть руку за Українцями. Межі Жидами у Львові сотки трупів. Але й Поляків упало багато.

Українське правительство тепер в Тернополі а буковинська делегація Нац. Ради у Станиславові, відки й заступає наші справи. У Відні лишили ся послы др. Петрушевич, голова Української Національної Ради, Николай Василько, Др. Евген Левіцький, Др. Смаль-Стоцкий і Антін Лукашевич. Д-ра Евгена Левіцького вислала Українська Національна Рада до Швейцарії задля переговорів з антантою. Становище антанти до України прихильне. Найдовше били ся по стороні антант триміліонове українське військо а заключила Україна мир аж тоді, коли большевики заняли були Україну.

Члени Української Національної Ради, що виїхали до Відня, мають берегти інтереси Українців на майбутній мировій конференції. Вони ввійшли вже у зносини зі всіма світовими державами а також і державами, що витворили ся на румовищах австро-угорської монархії. Опріч приготування до мирової конференції розраховують ся вони з маєтком державним, який є на австрійській українській землі, вибираючи з усіляких бувших міністерств акти, що тичать ся українських справ.

На Україні скинуто гетьмана Скоропадського а державну владу перебрав у Києві Український Найіональний Союз. Президентом міністрів є Володимир Винниченко, до котрого Українці мають повне довір'я.

Земельна справа й гр.-пр. фонду релігійний.

Румунське правительство видало відозву до дідичів, щоби вони подали до відома державного секретаріату для земельних справ у як найкоротшім часі, кілько вони мають всеї землі по родах її (ріля, сіножать, пасовиско, ліс) і кілько вони думали би відступити для парцеляції межі мужиків. Для переведення земельної реформи задумує буковинське румунське правительство закупити від дідичів землю і розпарцелювати межі мужиків. Гадають, що дідичі добровільно продадуть правительству тільки землі, що нею заспокоїть ся у великій мірі потребу землі в мужиків. Президент румунського правительства др. Янку Фльондор, сам дідич у Сторожинці обіцяв розпарцелювати 60 тисяч фалеч. Рахуючи по 4 фалчі на родину вийшло би заосмотренне землею 15.000 мужицьких родин. Коли взяти на увагу, що найменше як 4 фалчі будуть купувати деякі родини, то вийде, що яких 20.000 родин зможуть збільшити свою земельну власність. Решта землі лишиться в руках дідичів. Вийде таке, що буде й вовк ситий і коза ціла.

Один з найчесніших румунських панотців протопопа Дімітрій Дан, чоловік учений і розумний, пише в 17-ім числі газети „Glasul Bucovinei“ (Голос Буковини) органу для пропаганди зєдинення всіх Румунів в статі про парцеляцію дібр релігійного фонду між иншим таке: Всюди жадають мужики більше землі. Клич за землею не оминув і румунських мужиків. Цю потребу землі треба заспокоїти. Дуже багато землі в посіданню релігійного фонду на Буковині. Цей фонд служить для заспокоєння потреб релігійних Румунів. До релігійного фонду належать ліси й орна земля. Що до лісів, то й бесіди не може бути про те, щоби їх розділити між мужиків. Загальний інтерес вимагає, щоби лісова господарка не була в приватних руках, аби не винищувало без плану лісів. А що до орної землі релігійного фонду справа стоїть инакше.

Дальше пише о. Дан дословно так: „Задля ліпшої орієнтації треба поділити орну землю релігійного фонду на 4 категорії (роди) а то:

„I. Добра з потрібними для господарства будинками: 1) Чагор, 2) Драгоєшти, 3) Св. Ілія, 4) Кіцмань, 5) Кучурів Великий, 6) Лукачівці, 7) Мамаївці, 8) Міговини, 9) Молодія, 10) Петричанка. 11) Толова мала, 12) Стара Жучка“.

„II. Добра без господарських будинків (згоріли або понищені): 1. Берлінці, 2) Дубова, 3) Гадікфалва, Яблонівка (на готари Кучурова Великого) 5) Комак (коло Солки), 6) Кожушна (коло Чорнавки), 7) Магала, 8) Маржина, 9) Опришини, 10) Остриця, 11) Слободзія, 12) Яблонівка (на готари Кучурова Великого), і 13) Комак.

„Обшир цих 25 дібр виносить 8.196 гектарів 89 арів і вони приносять річно 500.000 корон приходу“.

„III. Орні поля в менших обшарах і роскинені. Площа ціла цих менших і роскинених кавалків виносить 4.701 гектар 76 арів. Приготовні роботи для обрахунку числа цих малих господарств ведуть ся в дирекції релігійного фонду“.

„IV. Земля яку мала бувша австрійська держава в посесії для стадниць. Орна площа заарендована стадницям виносить 4.442 гектари і 15.64 ари, за що платила ся дуже мала сума аренди річно 100.000 корон. Це є всі орні землі, якими распоряджає релігійний фонд а взглядно волоська церква на Буковині“.

„Тих 12 дібр, де є потрібні для господарства будинки, мають бути задержані для церкви,*) а ті 13 дібр, котрих госпо-

*) Ці добра треба задержати рівнож для виарендовання в парцелях задля заокруглення румунських господарств з околицности.

дарські будинки по части погоріли, по части понищені, мають бути розпарцелювані і понайбільшій части продані, бо вибудовніне господарських будинків коштувало би тепер дуже дорого, і тих коштів не можна би покрити арендою протягом десятих літ“.

„Так само будуть распарцелювані і 4000 гектарів землі роскиненої, котрої продаж є в інтересі адміністрації (заряду), бо завідування ними дуже трудне й коштовне, а 701 гектар 76 арів мають лишити ся на потреби служби фондушевої (копалень і лісничівок)“.

„Разом буде до парцеляції і продажі площа яких 6—10.000 гектарів з маєтків церковних“.

„Що торкаєть ся дібр у Кіцмани, Старій Жучці і Мамаївцях, де є господарські маєтки, і Загорбів, де їх нема, то добре їх позамінювати з приватними власниками з волоської частини, а ті позамінювані добра мали би рівнож распарцелювати ся і продати ся межі Румунів“.

„Питанне, кому маєть ся продавати парцелі з церковного маєтку, гадаю, треба би розв'язати в слідуочий спосіб а саме:

1. бідним румунським мужикам;
2. бідним румунським жовнірам, що вернули до дому з побоевища;
3. бідним румунським інвалідам, і
4. бідним румунським удовицям і сиротам, що лишили ся по упавших у бою жовнірах.

„Спосіб продажі був би слідуочий:

1. хлібороби мають платити ціну купчі готівкою;
2. повернули з побоевища жовніри річними ратами, які назначить ся пізніше;
3. інваліди, вдовиці і сироти жовнір, що епали на війні ратами й по зниженій ціні“.

„Питанне, кілько може купити одна особа землі, залежне від того, що особи, які мають найменше 1 гектар орної землі можуть купити ще 3—4 гектари, а ті, що мають менше як 1 гектар орної землі або нічого, можуть купити найбільше 5 гектарів“.

Відтак говорить о. Дан про те, що зібрані з парцеляції гроші треба би зужити на закупно лісів від приватних людей для релігійного фонду.

В контрактах має бути застережено, що хто купив наведену церковну землю, має держати її сам або його наслідники, що ту землю не можна ані дробити, ані продавати. Хто не буде повинувати ся тим приписам, від того має релігійний фонд право, назад відкупити продану землю, щоби продати її знов иншим Румунам, які потрібувати будуть орної землі.

Як бачимо з парцеляції користатимуть лиш румунські мужики. На цій програмі справджують ся дві народні приповідки: На тобі небоже, що мені не гоже, і кожда рука д собі крива. Инакшого й не можна сподівати ся. Як і коли буде переведена ця реформа земельна побачимо.

Орган німецької національної ради на Буковині „Deutsche Volkszeitung“ гадає, що в задуманий румунським правительством спосіб дало би ся придбати для парцеляції 60—100 тисяч гектарів. Дідичі бажають використати добру ціну на землю, щоби позбути ся довгів і покрити свої воєнні шкоди, продаючи частину своєї землі на те, щоби вратувати від ліцитації решту. Німецька газета просить, щоби при переведенню земельної реформи не роблено ріжниць національних, але щоби всі народности могли купувати землі із призначеної румунським правительством для переведення земельної реформи части великої посілости на Буковині.

Боротьба з Поляками в Галичині.

Ватага в числі більше тисячки людей, зорганізована офіцерами польких легіоністів на Наддніпрянській Україні з військ давного щтурмового

пів-регіменту тарнівського 2-го п. уланів з одної компанії 16 п. оборони краю і около сотні Чехів корпусної групи вишколу перейшли перед п'ятьма днями Збруч; в кількох маршах серед рабунків, терору і мордовання безборонних жителів сіл Вікна, Сорочка, Прошіві прийшли до Микулинець і усадилися за замку і фільварку гр. Рей.

Щоби покласти край їх грабегам, вирушила проти них частина нашої збройної сили з Тернополя і разом з міліцією доколичних сіл розпочала вчора о 9-й год. розправу.

Поляки, побачивши, що не жарти, вислали своїх парламентарів (двох офіцерів) з проською, щоби з гармат на них не стріляти, бо вони зложили зброю і піддаються.

Наші сотні підійшли в порядку під їхні позиції на 150 кроків, але в тій хвилині виявилось, що Поляки так, як все, зрадили. Тільки незначна частина зложила зброю, а більша частина з окликом: гурра! зачала великий огонь з крісів і з машинових крісів на наші відділи. Наш справний і хоробрий жовнір кинувся як стій на багнети і силою розоружив зрадливого ворога. Поляків, котрі з вікон горальн і домів стріляли і вважали себе зовсім безпечними, взяли наші тим способом, що підбігли під мур і кинули через вікно до середини ручні гранати. На вежі костела був виставлений за відомістю польського пароху машиновий кріс. Так графиня Рей, як і нольські урядники старалися Поляків загригти до боротьби; і з тої причини їх аж до дальшого зарядження інтерновано.

Наші страти в сім бою були, узявши під увагу справність наших жовнів, відносно незначні (десять вбитих і 28 ранених); за те втрати Поляків були тричі більші. — Оставший відділ в числі 620 жовнів взято в полон. Частина польських жовнів перебралася в цивільний одяг і змогла скритися. Пошукування за ними заряджені. — Було знаменне поступованне польських офіцерів і легіонерів. Вони приказали жовнірам битися до останньої краплі крові, маючи на гадці чужу кров, бо сами, коли ситуація стала критичною, втікли до замку, роздягнувшись до сорочок і як хорі поклались до ліжок. Також дві польські панночки ролю „сестер“ були з ними. Деякі з них „герої“, до були такі відважні, коли йшло про мордовання безборонного цивільного населення, в критичній хвилині скриклися за по всіх можливих місцях, не виключаючи каналів, звідки одного з них в жовтій політурі аж по шию витягнуто на денне світло. (Укр. Голос).

НОВИНКИ.

Передплата на „Буковину“ вносить 24 корон на рік, або місячно 2 корони. Поодиноким число 50 сотиків. Просимо спішити з передплатою.

За зєдинення українських земель. В неділю 10. падолиста с. р. о годині 10-й рано повна Українська Національна Рада одноголосно прийняла отсе внесене дра. Романа Перфецького і товаришів: Українська Національна Рада як найвища власть українських земель бувшої австро-угорської монархії в змаганню до здійснення національного ідеалу всього українського народу поручає Державному Секретаріатові поробити потрібні заходи для зєдинення всіх українських земель в одну державу.

Посол Вітик не впа, як писали деякі часописи за польськими жерелами. Посол Вітик перебуває в Дрогобичі.

Останні вісти. Український курінь зібраний у Відні переїхав через Угри, дістався до Перемишля, і відбив Перемишль. З відси підійшов під Старе Село, получився там із оперуючою групою української армії і спільно ударили на Львів. Кажуть, що головний дворець в наших руках. Цілий Львів горить. Наші війська посуваються в сторону Зеленої вулиці. Двірець і Замарстинів здобуті.

Яку земельну реформу задумує румунське правительство на Буковині? Воно завізвало дідів, щоби ті надали, кілька земель і пасовищ зможуть вони відпустити селянам. Землею цією мають бути наділені в першій мірі румунські селяне.

Австрія про українську державу. В полароді домагання Польщі, щоби Австрія передала їй цілу Галичину ухвалила австрійська ра міністрів на засіданні 31. жовтня ось що: „Правительство не піднімає жадних замітів проти того, щоби по мисли ідеї злучення польських просторів Австрії з незалежною польською державою управа сими просторами перейшла вже тепер в руки польського заступництва та заявляє цілу готовість переговорувати з сим заступництвом про подрібні питання. Однак правительство ставить при сім як невідмінну перед умову, що діяльність польського заступництва не буде розтягати ся на українські простори, тому що правительство признає українській нації рівне право утворити самостійний державний організм, якого границі мають бути усталені шля-

хом умови між націями, евентуально ухвалою мирового конгресу.

Київські гості у Львові. До Львова приїхала місія міністерства шляхів Української Держави вложена з трьох членів під проводом інженера Юрія Колярда. Крім того прибули ще: представник партії самостійників інженер Павло Кугій і делегат Головної Ради галицьких, буковинських і угорських Українців інженер Володимир Гринів. Місія міністерства шляхів прибула в справі негайного наладнання залізничного руху в Галичині для перевозу військ, зброї і поживи для Галичини, представник самостійників для наважання найтісніших зносин українських організацій Наддніпрянщини й Надністрянщини, а делегат Головної Ради галицьких, буковинських і угорських Українців в справі диригування військ корпусу оборони Східної Галичини, з'організованого Головного Радою.

Хто закликав румунське військо на Буковину? Із наших сіл доходять вістки, що наші селяне спихають вину на Жидів, немов то вони закликали для своєї оборони румунське військо на наші села. Румунське військо заклікала під позором, що на Буковині панує безладде, румунська Національна Рада і на її заклик румунська армія вмаршувала сюди. Тому винувати кого другого не треба.

Чи є ще Росія? З нагоди подячного офіційного богослуження в катедральній церкві в Яссах відслуженої за перемогу антанти підняли делегати московські слідуочий випадок: При згаданім богослуженню спімнув митрополит Пімен в ектенії всі краї союзні з антантою крім Росії. Московські делегати заперотестували проти цього. Басарабська газета „Sfatul Tării“ пише про цей випадок от що: Московські делегати явили ся в Катарджі маршалка палати і подали до його відома свій протест. Пан Катарджі прийняв їх з властивою йому чемністю, вислухав їх і врешті спитав: Говорите панове, в ім'я совітської республіки чи в ім'я України? Ні, відповіли московські делегати, говоримо в ім'я цілої Росії. Росія не існує відповів їм маршалок палати.

Як про нас інформують? „Neue Freie Presse“ з 18-го падолиста с. р. пише: Адвокат, який прийшов, з Чернівців до Будапешту вповідає у „Neues Pester Journal“: Дня 3-го с. м. заняли українські війська по завзятях вуличних боях Чернівці. Всі уряди заняті Українцями. Президент краю граф Ендорф інтернований а також його заступник др. Ераст Тарангул. Опісля заняли Українці митрополиту резиденцію, інтернували завідателя румунської дієцези Воробкевича, румунського ректора черновецького німецького університету дра Тарнавського, шість румунських університетських професорів прав. теології. Завідателем митрополічної дієцези настановлено усуненого у липни віденським правлінням архимандрита і генерального вікарія Манастирського. Кількох румунських урядників на провідних становищах арештовано, натомисть полишено всіх німецьких і жидівських урядників. Зелізничне получення із полудневою румунською частиною перервано. Український командант міста завіз в Чернівцях стан облоги... На всім цім ні капля правди. Однак комуся залежало видно на тім, щоб пускати у світ такі вісти про нас.

Мирова конференція розпочнеться, як доносять англійські газети, 14-го грудня в Парижі. Пишуть, що за які два тижні союзні держави порозуміють ся межи собою а відтак почнеться мирова конференція. До половини цвітня буде підписаний мировий договір а протягом дальших

трьох місяців готові будуть вже й всі подробиці того мира. Французькі газети пишуть, що заступники центральних держав: Австро-Угорщини й Німеччини не будуть брати участі в нарадах, але будуть лише повідомлені про те, що рішили на конференції союзники.

Против большевизму задумує антанти зробити спілку держав проти всіх народів, що терплять у себе большевизм. 10-го грудня буде займатися антантська конференція народом над тим, як завести порядок у Німеччині, Австрії й Угорщині. Антантські держави переполохані безладдем у середноєвропейських державах і задумують військовою силою позаводити всюди лад. У Яссах зібрали ся посланники союзних держав у Французьким посольстві. На тій нараді був і бувший російський міністер заграничних справ Мілюков. Він оповів про стан у Росії і просив енергичної помочи. антантських держав против російського большевизму. Союзники заявляють, що не заклочать мира із Німеччиною доти, доки там буде соціалістичне правительство.

Україну й Росію мають обсадити війська союзних держав під проводом генерала Бертелота.

Альзакія і Лютарингія мала би стати самостійною республікою а принаймні є велика агітація за такою розв'язкою цього питання.

Нове румунське правительство утворило ся в Букарешті. Президентом міністрів є генерал Авереску, міністер заграничних справ Братіану а міністрами для Буковини будуть Др. Янку Фльондор і Др. Ісopesкул-Грекул.

У Чорногорі скинула скупщина (то є державна рада) короля Никиту й цілу династію і заявила, що Чорногора з'єднується з Сербією в одну державу під правлінням сербського короля Петра.

Семигород має бути злучений з Румунією. Букарештинські газети пишуть, що прокламації про це скидатиме румунський аероплан. Кишинівська румунська газета „Романія нова“ пише, що населення Семигороду аж по Тису складається із 2,909,789 Румунів, 2,058,887 Венгрів, 699,215 Саксів (Німців) 387,565 Сербів, 159,489 Українців (справді там живе коло 600,000 Українців) і 180,339 інших національностей. Ціле населення виносить 6,305,665 душ.

Макензен і його армія, що числить 170,000 люда має бути інтернована в Болгарії.

Російська делегація в Яссах. Цікаві вістки про конференції Мілюкова і Сп. а також гетьманської делегації в Яссах находимо в днешнику „Одесскія Новости“ там читаємо — деякі газети за границею донесли що делегати російські зійшли ся в Яссах на завізване антанти. Се цілком неправдиве. Представителі антанти не брала на себе ніякої ініціативи в цім ділі. Скликання конференції завдячує ся панови Поклевському-Козельови, бувшому амбасадорови бувшої Росії в Букарештах. Отже делегація не мала офіційного характеру. Дипломати антанти вважають делегацію представителю російського народу о стільки о скільки вона представляє російські політичні партії. В виоу сего, делегація скінчила скоро свою місію без ніякого успіху. Місія їх втратила реальну силу з хвилею національного повстання Петлюри, на яке, як також в першій мірі на Україну звернула антанта свою увагу. До згаданої делегації належали російські центалісти марки Мілюкова і представителі русофільського правительства гетьмана Скоропадського.

Обувя engros i endetail!

Черевики для мушин і пань з правдивими шкіряними золями.

Чоботи з галінової шкіри з шкіряною обшивкою і шкіряними золями.

Золі замість шкіри, дальше ремені для шнуровання і шнурівки

можна зараз дістати в еккладі обувяних фабрик

Т. і А. БАТА ЗЛІН et ПАРДУБІЦ

Філія в Чернівцях (Буковина), ратушева вул. 4.

Посильке желізницею й поштою тепер не виконується і всі роди обувя треба відбирати за готівкою в склепі.

1—3